

Tiszaújváros Város Önkormányzata

Helyi Esélyegyenlőségi Program

2017-2022.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	4
A település bemutatása	4
A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) átfogó célja	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (továbbiakban: HEP HE)	9
 1. JOGSZABÁLYI HÁTTER BEMUTATÁSA.....	9
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	9
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása	9
 2. STRATÉGIAI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	10
2.1-2.2 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal; A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	13
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathíányok kimutatása	19
 3. A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE	20
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	20
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	22
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	31
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	36
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	40
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	43
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	54
3.8 A roma nemzeti önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	55
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	57
 4. A GYERMEKEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE, GYERMEKSZEGÉNYSÉG...58	58
4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.).....	58
4.2 Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	64
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	64
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	77
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	82
 5. A NŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....83	83
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	83
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. balesései, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)	85
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	85
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	87
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyautthon, családok átmeneti otthona)	87
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	87
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	88
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	89

6. AZ IDŐSEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	90
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)	90
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	91
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	92
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	94
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	96
7. A FOGYATÉKKAL ÉLŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE.....	97
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	97
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	100
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	101
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	106
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	107
9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.....	114
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	115
1. A HEP IT részletei	115
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	118
3. Megvalósítás	123
4. Elfogadás módja és dátuma	125

Beyezetés

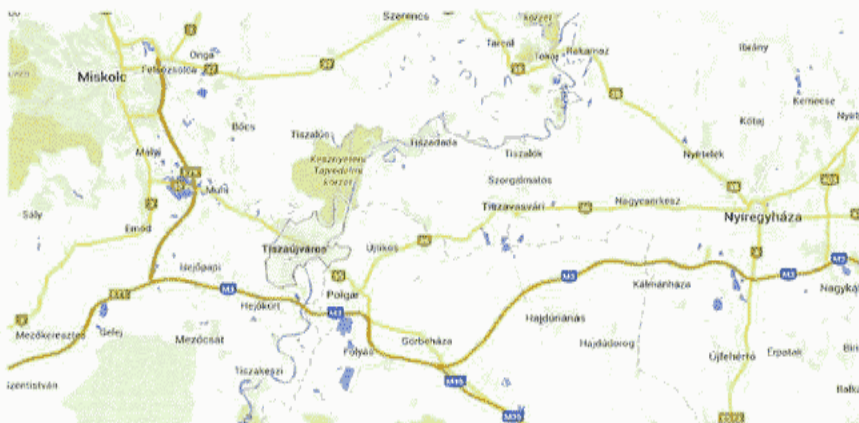
Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXCV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tiszaújváros Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség biztosítása érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partnereit.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tiszaújváros az Észak-magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, ezen belül a dél-borsodi térségben található, a fővárostól kb. 170 km-re. A 46 km² területen elhelyezkedő település kiemelkedően fontos vegyi-, kőolaj- és villamos energiaipari szempontból.

Tiszaújváros több városrészből áll:

1. Városközpont
2. Kertváros
3. Tiszaszederkény városrész
4. Összekötő városrész
5. Tiszaparti városrész
6. Iparterület

A település már a honfoglalás idején is létezett, sőt az Árpád-korban valószínűleg folyamatosan lakott volt, hiszen nem csak erre a korszakra jellemző ékszerek kerültek elő, hanem

Tiszaszederkény első említése is ekkor történt. Az 1268-ban született dokumentum szerint a települést Villa Scederkynnek nevezték. Később, mint Lorántffy Zsuzsanna birtoka virágzott fel és lett református vallású.

Tiszaszederkény határában az 1950-es évek elején új ipari létesítmények, gyárak építését határozták el a döntéshozók a szocialista ipartelepítési program keretében. Az ipari bázis megteremtése egy 200 MW-os, hazai barnaszénre telepített hőerőmű építésével kezdődött. A hőerőmű kivitelezése 1953-tól 1959-ig tartott, első gyáregysége azonban már 1957. augusztus 18-án energiát szolgáltatott.

1961. június 1-jén a Tiszaszederkényi Tanács a faluból az új városrészbe költözött, és ezzel a nappal csatlakoztak hivatalosan területileg Tiszaszederkényhez a Tiszapalkonyai Hőerőművet és a közvetlenül mellé épült lakótelepet is.

Elnöki Tanács 1966. április 1-jével az ország 66. városává nyilvánította Tiszaszederkényt, amely mérőöldkő volt a település életében. 1970. április 22-én, Lenin születésének 100. évfordulóján, a város felvette a Leninváros nevet.

A rendszerváltást követően érthető okokból ez az elnevezés nemkívánatos lett. Ezért a Képviselő-testület döntését követően 1991. február 1-jétől a település neve Tiszaújvárosra változott.

A város az M3 autópálya mellett fekszik, ennek köszönhetően Budapest, Miskolc, Debrecen, Eger is könnyen elérhető a településről. Az autópálya közelsége meghatározó a logisztikát tekintve és kedvező lehetőségeket biztosít gazdasági, kulturális és egyéb szolgáltatói szempontból. A keleti országrész három domináns városának – Miskolc, Debrecen és Nyíregyháza – összeköttetését jelentő 35-ös számú főút vonaláig pedig áthalad Tiszaújvároson. A vasúton történő elérhetőség is biztosított. Kihasználhatatlan lehetőséget jelent közlekedés szempontjából a Tisza, mint lehetséges vízi út.

A város közigazgatási központként a Tiszaújvárosi Járás székhelytelepülése 2013. január elsejétől.

A települést érintő európai jelentőségű közlekedési és az arra épülő petrokémiai és vegyipari üzemek Magyarország gazdasági életében is meghatározó szereplővé teszik a várost.

Lakónépesség

Év	Fő	Változás (fő)
2012	17278	
2013	17122	-156
2014	16896	-226
2015	16765	-131
2016	16431	-334

Forrás: TeIR, B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

Az elmúlt öt év alapján bemutatott lakónépesség alakulása egyértelmű csökkenést mutat.

Állandó népesség alakulása korcsoportonként nemek szerint 2016. évben

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-14 éves	1202	1198	2400	50%	50%
15-17 éves	256	231	487	53%	47%
18-59 éves	5242	4942	10184	51%	49%
60-64 éves	791	592	1383	57%	43%
65 év feletti	1680	1028	2708	62%	38%

Forrás: TeIR, B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

A táblázatból jól látható, hogy a lakosság legnagyobb részét az aktív korú lakosság teszi ki. Őket a nyugdíjas korosztály követi. A kisgyermekes létszáma megközelíti a legidősebb lakóréteg létszámát. A két átmeneti – fiatal felnőtt és nyugdíj előtt álló – korosztály esetében látható leginkább az országos statisztikára is igaznak mondható előreagedési folyamat, hiszen itt bő kétszerese az idősebb korú lakosság száma a fiatalokéhoz képest.

Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	2333	2649	88,1%
2013	2417	2603	92,09%
2014	2510	2538	98,9%
2015	2627	2494	105,3%
2016	2389	2504	95,4%

Forrás: TeIR, B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

A táblázat alapján, az elmúlt években a fiatal „gyermekkorú” lakosság aránya meghaladta a 65 év feletti korosztály számát. Ez a tendencia mindössze 2015-ben fordult meg. Az utóbbi év adatai azonban mutatják, hogy ez csak az életkorváltásnak köszönhető rendkívüli év volt.

Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elváándorlás	egyenleg
2011	499	500	-1
2012	451	495	-44
2013	442	533	-91
2014	435	634	-199
2015	496	625	-129

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tiszaújváros kifejezetten jó helyzetben áll régiós szinten a munkahelyek tekintetében, ennek jele a folyamatosan jelenlévő, nagynak nevezhető bevándorlás. Ennek ellenére – vagy talán éppen ezért – jelentős számú az elváándorlás is. A munkahelyváltás mellett jelentős szerepet kap a végleges letelepülés, a megfelelő egzisztenciával rendelkező – főleg fiatal, magasabb beosztásban dolgozó – lakosság, előszeretettel választja a kezdő lépésnek tekinthető panellakások után a családi házat. Ennek okán a legtöbben a környező településeket választják letelepülésük helyszínéül. (2015-ben például 125 fő költözött be a szomszédos Sajóörös községbe.)

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2011	151	161	-10
2012	167	131	36
2013	151	157	-6
2014	147	169	-22
2015	154	174	-20

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A városban jelentős számú fiatal lakosság van, ám az előregedés Tiszaújvárost is sújtja, igaz közel sem az országos átlagra jellemző mértékben.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) átfogó célja

Tiszaújváros Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkozás, a képzettség, a szociális biztonság, az egészségügy és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból főkuszban lévő célcsoportokba – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékkal élők – tartozók számát és arányát.

Emellett cél a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terve tartalmazza.

A HEP Intézkedési Terv (a továbbiakban: HEP IT) célja

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén cél annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítást, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, igazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis minden évben egy Esélyegyenlőségi konferencia megtartása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (a továbbiakban: HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzeti-ségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Tiszaújváros Város Önkormányzata az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját 2012-ben fogadta el, melynek legutóbbi felülvizsgálata és módosítása a Képviselő-testület 2015 júniusi ülésén került megtárgyalásra (119/2015. (VI.25.) határozat).

Fentiekre tekintettel 2017. évben új Program elkészítése vált szükségessé újabb öt éves időszakra vonatkozóan (2017-2022).

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák:

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyermekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, amely a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

- **Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-**

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amelyben a Kormány feladataul tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

- **Időügyi Nemzeti Stratégia 2009-**

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta el az Időügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot (81/2009. (X. 2.) OGY határozat). Az Országgyűlés felkérte a Kormányt, hogy az Időügyi Nemzeti Stratégiában foglalt célkitűzéseket, prioritásokat, preferenciákat képviselje és érvényesítse jogalkotó és végrehajtó tevékenysége során, kiemelve az időseket érintő kormányzati döntéseket, programokat és cselekvési terveket. Az Időügyi Nemzeti Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berlini Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, az Európai Szociális Chartával, a magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése. Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz. A társadalmi részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségek aktív létét feltételezi, hogy az egyén tevélegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását,

normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

– ***Az EU 2020 stratégia***

Az EU 2020 stratégia az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedéstervezet. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

– ***Nemzeti Reform Program***

A Nemzeti Reform Program: Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközeit tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdíteni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

– ***Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)***

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre, a foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociális politikai, közigazgatási elképzelésekre.

– ***Nemzeti Drogellenes Stratégia (2013–2020)***

Az Országgyűlés 2013-ban fogadta el a Nemzeti Drogellenes Stratégia című stratégiai programot 80/2013. (X. 16.) OGY határozatában, mely szerint: „Sajátos probléma a roma kisebbséghez tartozók lelki egészségének védelme, a szerfogyasztásból eredő problémáik megelőzése és kezelése. A hiányzó szakemberek pótlását segítő ösztönző rendszer kialakításával meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a ma még hátrányos helyzetű, ellátatlan térségekben is hozzá lehessen férni a lelki egészség megőrzéséhez, a betegségek kezelését biztosító szolgáltatásokhoz. Elsősorban a kistelepülésen élők és a veszélyeztetettek érdekében újszerű szervezeti megoldások is megfontolandók, például az egészségügyi alapel-

látásban dolgozók bevonása a szerhasználókkal kapcsolatos különböző gondozási feladatokba.”

– **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)**

A Kormány 1744/2013. (X. 17.) sz. Korm. határozatával fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát, mely Borsod-Abaúj-Zemplén megye tekintetében a következő intézkedésről határozott: „A közösségi foglalkoztató a Pártfogó Felügyelői Szolgálat háttérintézményeként működő speciális intézmény, amelynek legfontosabb funkciója az alternatív szankciók, illetve helyreállító igazságszolgáltatási eszközök körének bővítése. Községi foglalkoztató jelenleg csak Borsod-Abaúj-Zemplén megyében működik.

A magatartási szabályok végrehajtására alkalmas közösségi foglalkoztatók számának növelése érdekében (a Pártfogó Felügyelői Szolgálatot érintő átszervezést követően) meg kell vizsgálni új közösségi foglalkoztatók létesítésének a feltételeit úgy, hogy minden régió számára rendelkezésre álljon legalább egy foglalkoztató. E feltételek felmérését követően – a pártfogó felügyelet végrehajtásában és szakmai koordinációjában érintett szervezetek együttműködésével – azt is vizsgálni szükséges, hogy milyen forrásból biztosítható az új közösségi foglalkoztatók létrehozásához szükséges anyagi fedezet, továbbá uniós forrás bevonása esetén a fenntartás költsége.

– **Országos Fogytékossági Program (2015-2025)**

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékossági Programról szóló határozatát, melyben felkérte a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki 2015–2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogytékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviseletét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

2.1. - 2.2. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének helyi rendeletei, melyek kapcsolódnak az Esélyegyenlőségi Program célcsoportjaihoz

Rendelet megnevezése	Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó paragrafusok
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2017. (IV.28.) önkormányzati rendeletével módosított 5/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásokról, valamint a természetben nyújtott szociális ellátásokról	II. Fejezet Pénzbeli és természetbeni ellátások: 3. Rendkívüli települési támogatás 4. Települési támogatás 4.1. A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési lakhatási támogatás 4.2. A lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott adósságcsökkentési települési támogatás 4.3. A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott települési támogatás 5. Köztemetés 6. Hulladékszállítás díjtámogatás 7. Kábel TV előfizetési díjtámogatás 8. Egyszeri év végi támogatás 9. Gyermekek családok év végi támogatása
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2017. (III.31.) önkormányzati rendeletével módosított 8/2016. (III.31.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról	2. § Tiszaújváros Város Önkormányzata a személyes gondoskodást igénybevevők számára a következő szociális alapszolgáltatásokat biztosítja: a) étkeztetés, b) házi segítségnyújtás, c) családsegítés, d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, e) idősek nappali ellátása, f) fogyatékossgal élő nappali ellátása, g) hajléktalanok nappali melegezője, mely a téli időszakban az időszakos férőhelyeken hajléktalan személyek számára krízishelyzetben éjszakai szállást biztosít. 5. § (1) Tiszaújváros Város Önkormányzata a személyes gondoskodást igénybevevők számára szakosított ellátások keretén belül átmeneti elhelyezést biztosít. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai: a) időskorúak gondozóháza, b) hajléktalan személyek átmeneti szállása.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 7/2017. (III.31.) önkormányzati rendeletével módosított 1/2016. (I.28.) önkormányzati rendelete a gyermekvédelmi és gyermekjóléti ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról	II. Fejezet Pénzbeli és természetbeni ellátások 7. § Táboroztatási támogatás, 8. § Intézményi gyermekékeztetési térítési díjkedvezmény 9. § - 10. § Szűnidei gyermekékeztetés 11. § Térítési díj 12. § Térítési díj befizetése és ellenőrzése 13. § Tankönyvtámogatás 14. § Személyes gondoskodást nyújtó ellátás 15. § Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 16. § Család- és Gyermekjóléti Központ 17. § Gyermekek napközbeni ellátása

Rendelet megnevezése	Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó paragrafusok
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2015. (VI.01.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatásáról Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete a Tiszaújváros Város Önkormányzata tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítéséről	1. § (1) – (2) Az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatásának célja a Tiszaújvárosban született, illetve hosszabb ideje a városban élő, itt dolgozó, és letelepedni kívánó fiatalok első lakáshoz jutásának elősegítése. Az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatása egyszeri kamatmentes visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatás formájában nyújtható. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérbeadásának jogcímei a rendelet szerint: a) szociális helyzet, b) szolgálati jelleg, c) költség elv, d) lakáscsere, e) lakásbérleti jog folytatása.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 28/2016. (XII. 23.) önkormányzati rendelettel módosított 18/2016. (IX.30.) önkormányzati rendelete a fiatalok életkezdési támogatásáról	1. § A fiatalok életkezdési támogatásának célja, hogy a fiatal felnőtt önálló élete indulásakor biztonságosabb anyagi háttérrel kezdhesse meg a továbbtanulást, a pályakezdést, az otthonteremtést és a családalapítást. 7/A. § (1) Születési támogatásra az a 2017. január 1-jén, vagy azt követően született tiszaújvárosi lakóhellyel rendelkező gyermek jogosult, akinek legalább egyik törvényes képviselője a gyermek születését megelőző egy évben már folyamatos tiszaújvárosi lakóhellyel rendelkezett, és a gyermek és legalább az egyik törvényes képviselője életvitelszerűen tiszaújvárosi lakcímközlőn élnek. (4) A támogatás természetbeni ellátás, utalvány formájában nyújtható. Az utalvány jogosultak részére történő átadásáról a Polgármesteri Hivatal gondoskodik.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 10/2017. (IV.28.) önkormányzati rendelete Tiszaújváros Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól	21. § (1) Az Önkormányzat az Nvtv. 9. § (1) bekezdésének megfelelően a (2) bekezdés szerinti közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet készít, melynek elfogadásáról a Képviselő-testület dönt. 22. § (1) Az önkormányzati vagyon elidegenítése, használatba vagy bérbeadása, illetve más módon történő hasznosítása, a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel versenyzetési eljárás eredményeként történhet. A versenyzetelés szabályait a 23. § tartalmazza.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 3/2016. (I.28.) önkormányzati rendelete a Tiszaújvárosi Kártyáról	1. § A rendelet célja, hogy a Tiszaújvárosi Kártyával kedvezményt biztosítson meghatározott szolgáltatások igénybevételéhez, valamint egyes kulturális- és sportrendezvényeken való részvételhez.
	A rendelet kiemelt céljai: a) Tiszaújváros város és környezete természeti, környezeti, kulturális, közösségi értékeinek közműértéke tétel, a kulturális rendezvény, turizmus támogatása, b) a város közművelődési-kulturális hagyományainak ápolása, továbbfejlesztése, a helyi társadalom kiemelkedő közösségei szerepének növelése, a helyi értékek védelmének erősítése, c) az egyetemes, nemzeti és nemzetiségi kultúra megismeretése, d) a lakosság élet- és munkaképességének növelése, válság-

Rendelet megnevezése	Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó paragrafusok
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 22/2016. (X.28.) önkormányzati rendelettel módosított 32/2012. (XII.21.) önkormányzati rendelete a város közművelődési és közgyűjtmenyi feladatairól és ellátásának feltételeiről	kezelési technikáinak fejlesztése, e) a speciális helyzetű népességcsoportok művelődési községeinek gondozása, f) a helyi kulturális nyilvánosság, tájékoztatás fejlesztése, fa) az ifjúság kulturális életének fejlesztése, érdekérvényesítése, művelődési kezdeményezéseinek segítése, fb) az életkori csoportok kulturális kapcsolatainak gazdagítása, fc) a munkanélküliség csökkentéséhez felnőttoktatási és az iskolai képzést kiegészítő, képességfejlesztő lehetőségek biztosítása, a humán erőforrás fejlesztése, fd) az élet minőségének, az ünnep örömeinek gazdagítása, amatőr művészeti körök, műhelyek, alkotótáborok segítése, szórakozási és közösségi igényekhez lehetőség biztosítása, g) a civil közösségek működésének, együttműködésének ösztönzése, h) a közösségi művelődéshez méltó esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítása, i) az ismeretek tárgyilagos, sokoldalú közvetítésének biztosítása, j) a helytörténeti, honismereti mozgalom fejlesztése, k) a nyilvános könyvtári alapfeladatok biztosítása. 5. § (1) Tiszaújváros Város Önkormányzata elismeri és segíti a városban működő civil közösségek, szervezetek munkáját. A közművelődés területén továbbra is számít az együttműködésükre és támogatja a szervezeteket az alábbi feladatok megvalósítása során: a) a város hagyományainak, természeti, művészeti értékeinek, jeles személyiségeinek, speciális közösségeinek, új kezdeményezéseiknek bemutatása, értékelése, a lokálpatriotizmus erősítése érdekében, b) a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló kezdeményezések területén, mely a fizikai erőnlét fejlesztésére, a mentális egészség kondicionálására, a sport és kultúra kapcsolatának gondozására irányulnak, c) az amatőr művészeti alkotókedvet, tehetséget gondozó tevékenységek területén. (2) Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a közművelődés feladatai eredményes végrehajtását a városban működő egyházi szervezetek, vállalkozók, kommunikációs, tájékoztatói intézmények, gazdasági szervezetek, vendéglátó-ipari egységek segítségével és együttműködésével kívánja megvalósítani.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 21/2016. (X.28.) önkormányzati rendelete a sportról	1. § A rendelet célja, hogy megalapozza és létrehozza Tiszaújváros Város Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) a sporttal kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges feltételrendszert, és szerkezeti keretet adjon a sport támogatására rendelt pénzforrások felhasználásához. Az Önkormányzat a sport fejlesztésének és támogatásának hatékonysága és koordinációja érdekében figyelembe veszi a köznevelési, a szociális, az egészségügyi, a városfejlesztési, a környezetvédelmi, a közművelődési és turisztikai ágazatok feladatait és biztosítja, hogy a sport értékei a lakosság valamennyi korosztályánál minél szélesebb körben érvényesüljenek, hozzájárulva a város lakossága fizikai és szellemi, egészségi állapotának javításához, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Rendelet megnevezése	Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó paragrafusok
	Az Önkormányzat sportrendszerét úgy működteti, hogy lehetőségeihez mérten támogatja a sport és a testnevelés részterületeit, a gyermek- és ifjúsági sportot, a szabadidő-sportot, a fogyatékosok sportját, az utánpótlás-nevelést és a versenysportot.

Megnevezés	Jelen Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó pontok
Település szintű tanulmányok	
Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Az Szt. 92. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségének eleget téve Tiszaújváros Város Önkormányzata elkészítette <i>Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját</i>. A koncepció célja egy olyan program elkészítése, amely az alap- és szakosított ellátások területén az intézmények szakmai feladatellátását áttekinti és a lezajlott változások elemzése alapján – a törvényi előírásokhoz igazodva – az ellátási igények módosítására javaslatot tesz.
Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének Gazdasági programja 2014-2019	Az Mötv. értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben (a továbbiakban: Gazdasági Program) rögzíti. A Gazdasági Program meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A városvezetés célja az önkormányzat pénzügyi stabilitásának megőrzése, az önkormányzati vagyon gyarapítása, tervszerű, hatékony, átlátható és felelősen takarékos gazdálkodás, az önkormányzati feladatok, a szolgáltatások kiegyensúlyozott, magas színvonalú ellátásának biztosítása.
Tiszaújváros Város Önkormányzatának középtávú fejlesztési terve 2014-2020	A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszútávra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. Tiszaújváros fejlődésének kulcskérdése, hogy a községfejlesztései mellett a gazdaság szereplői és a helyi társadalom milyen aktivitást tud és akar felvállalni, saját eszközeivel és hatáskörében hogyan tud a közös célok megvalósításához hozzájárulni. A stratégia a közös célok mellett elsősorban az önkormányzati beruházásokat tudja a legpontosabban meghatározni, mely egyben orientációt nyújt a város fejlesztésében közreműködő szereplőknek saját fejlesztéseik tervezéséhez is. A városvezetés fontos feladata, hogy a stratégia végrehajtásának során együttműködjön a központi közigazgatáshoz kötődő szereplőkkel, intézményekkel, a lehető legeredményesebben érvényesítse a város érdekeit az állami fejlesztések vonatkozásában.

<i>Megnevezés</i>	<i>Jelen Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó pontok</i>
Tiszaújváros Integrált Településfejlesztési Stratégiát megalapozó vizsgálata, 2015	Tiszaújváros stratégiája a jövőképből, a célpiramisból, a stratégiai főirányokból és a hozzájuk tartozó intézkedésekből áll.
Tiszaújváros Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2015	Tiszaújváros Integrált Településfejlesztési Stratégiája a város középtávú, stratégiai szemléletű, megvalósítás orientált fejlesztésének legfontosabb irányait és beavatkozásait kívánja kijelölni. A stratégia időtávja illeszkedik az EU programozási ciklusához. Anti-szegregációs programot tartalmaz.
Tiszaújváros Város Önkormányzatának Egészségterve	Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2004-ben fogadta el az egészségfejlesztés stratégiai irányait rögzítő Egészségügyi Szükségletfelmérés és Fejlesztési Konceptcióját, majd a Testület 8927/2007. 7/Ökt. határozatának 1./ és 2./ pontjában elfogadásra került Tiszaújváros Egészségterve is. Ezt követően minden évben a Képviselő-testület által elfogadott Intézkedési Terv készült, melyben a tárgyévvel vonatkozóan meghatározásra kerültek az egészségmegőrzés és egészségfejlesztés céljai, feladatai. Tekintettel arra, hogy annak elfogadása óta több év eltelt, a felülvizsgálat eredményeképpen a Képviselő-testület a 2015. márciusi ülésén elfogadta Tiszaújváros új Egészségtervét.

Tiszaújváros Kulturális Stratégiája, 2015-2020	Középtávú stratégia markáns célokat fogalmaz meg Tiszaújváros színesebb, még jobb minőségű kulturális életének fejlesztése érdekében, továbbá rögzíti a program végrehajtásának szervezeti kereteit.
<i>Településen túlmutató stratégiák</i>	
Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020)	A megye kitűzött átfogó célja, hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő-kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön. Cél: az ezer foglalkoztatottra vetített szociális segélyezettek számának megfelelése az országos átlaghoz viszonyítva. Csökkenjen a szegénységben és társadalmi kirekesztődésben élők aránya, különös tekintettel a roma népességre.
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK több specifikus célt tűz ki: <i>Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén: A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az ed-</i>

	digieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosításaival, elérhetővé tételével.
--	--

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

A HEP készítése KSH adatbázison, TeIR adatbázison, valamint az Önkormányzat és intézményei, gazdasági társaságai által nyújtott adatok elemzésén, az intézmények által elkészített éves beszámolók másodelemzésén, információin alapul. A KSH adatok közül a népszámlálás adatait (2001., 2011.) és a tájékoztató adatbázis területi atlasz településre vonatkozó adatait vettük figyelembe.

Az adat és információgyűjtés másik forrása a településen rendelkezésre álló koncepciók, stratégiák, valamint az önkormányzati rendeletek és szabályozások.

Adathiány a jogszabályban előírt kötelező adattartalomra vonatkozóan nem fordult elő.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett országokban *mélyszegénységben* azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén.

A mélyszegénység összetett jelenség, amely többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkozik meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezet. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A 2011-es népszámlálás szerint Tiszaújvárosban 123 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek, ez a szám a lakosság számához viszonyítva nagyon alacsony érték. A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik.

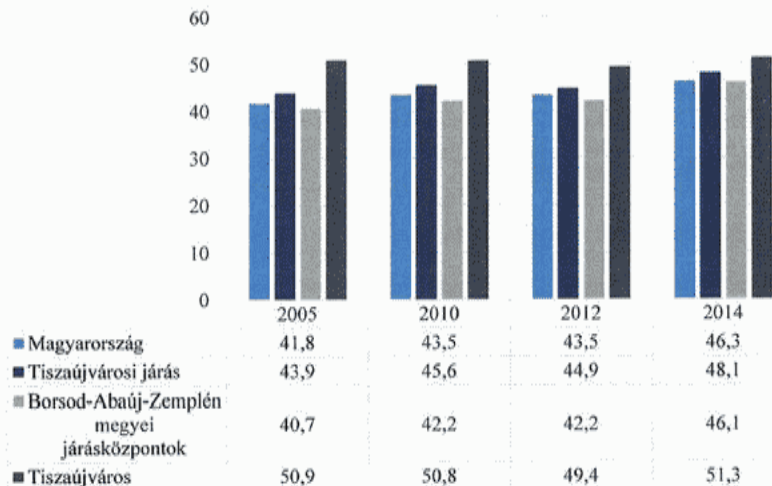
Nincs tudomás arról, hogy a városban mélyszegénységben élők lennének.

Ezek adódnak egyrészt a lakosság összetételéből, másrészt pedig abból, hogy a városban több ipari üzem és cég is biztosít munkalehetőséget a városban élők részére.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi helyzet szorosan összefügg a foglalkoztatottsággal. A legtöbb jövedelem a városban főállásból származik. A lakosság jövedelmi viszonyait alapvetően az adózással kapcsolatos adatok segítségével lehet leírni. Az alábbi mutatókból láthatóak, hogy a száz lakosra jutó adófizetők száma a városban 51,3, míg ez a mutató Magyarországi viszonylatban csupán 46,3, a Tiszaújvárosi járásban pedig 48,1 a 2014. évi adatok viszonylatában. Az adófizetők számában nagyfokú ingadozások a 2005-2014. közötti időszakban nincsenek.

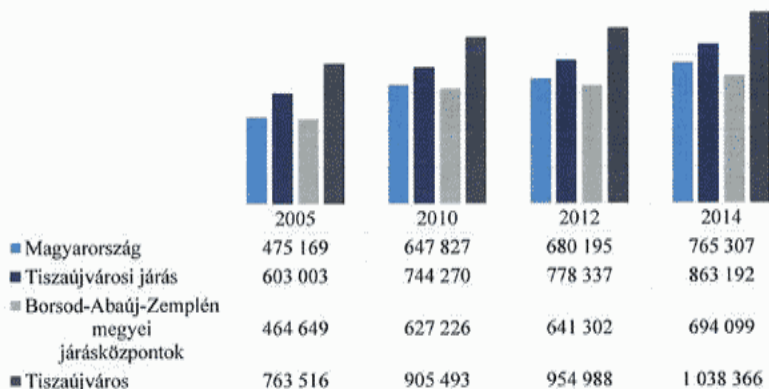
Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő) 2005-2014.

Forrás: KSH, tájékoztatási adatbázis

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem tekintetében a mutatók hasonlóan kedvező képet mutatnak a KSH adatai alapján, hiszen a térségi és az országos értékekhez viszonyítva is Tiszaújváros kedvezőbb helyzetben van. Míg 2014-ben Magyarországon az egy lakosra jutó nettó jövedelem 765.307 Ft, addig ez az érték Tiszaújvárosban 1.038.366 Ft volt. Amennyiben az elmúlt évek értékeit vizsgáljuk, szintén kedvezőnek mondhatók az összegek. A 2005. évi értékhez képest közel felével emelkedett az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem.

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) 2005-2014.

Forrás: KSH, tájékoztatási adatbázis

A jövedelmi helyzet tekintetében érdemes vizsgálni azt is, hogy a lakosság összetételéből hányan rendelkeznek, illetve nem rendelkeznek rendszeres munkajövedelemmel, illetve hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők iskolai végzettsége hogyan alakult az elmúlt években.

Tiszaújváros a regisztrált munkanélküliek arányát tekintve szintén kedvezőbb helyzetben van. Ez a 2014-es adatok szerint 3,85%. A Borsod-Abaúj-Zemplén megye átlagához viszonyítva, ami 11,44%, a Tiszaújvárosi járáshoz képest, ami 6,63% és a Magyarországhoz viszonyítva, ami 6,07% jelentősen kedvezőbb.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a.) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2010	6805	6325	13130	452	6,6%	330	5,2%	782	6,0%
2011	6484	6251	12735	482	7,4%	342	5,5%	824	6,5%
2012	6739	6190	12929	425	6,3%	401	6,5%	826	6,4%
2013	6671	6130	12801	401	6,0%	303	4,9%	704	5,5%
2014	5187	6018	11205	428	8,3%	309	5,1%	737	6,6%
2015	5893	5212	11105	363	6,2%	279	5,4%	642	5,8%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A lakónépesség csökkenése a vizsgált – aktív korú –, korcsoportban 2010 óta folyamatosnak tekinthető. A korcsoportot érintő nyilvántartott álláskeresők aránya ezzel szemben többé-kevésbé konstansnak tekinthető, mert a vizsgált hat éves időintervallumban 5,5 – 6,6% között mozog. Ingadozása nem követi a lakónépesség változását, ez inkább – valószínűsíthetően – a város és térségének aktuális foglalkoztatáspolitikai helyzetét vázolja.

Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		782	824	826	704	737	642
20 éves és fiatalabb	fő	31	33	32	42	35	25
	%	4,0%	4,0%	3,9%	6,0%	4,7%	3,9%
21-25 év	fő	109	109	136	103	74	85
	%	13,9%	13,2%	16,5%	14,6%	10,0%	13,2%
26-30 év	fő	115	129	95	89	95	67
	%	14,7%	15,7%	11,5%	12,6%	12,9%	10,4%
31-35 év	fő	108	123	96	92	90	75
	%	13,8%	14,9%	11,6%	13,1%	12,2%	11,7%

36-40 év	fő	82	86	100	99	99	71
	%	10,5%	10,4%	12,1%	14,1%	13,4%	11,1%
41-45 év	fő	94	101	102	70	77	61
	%	12,0%	12,3%	12,3%	9,9%	10,4%	9,5%
46-50 év	fő	67	78	70	58	69	69
	%	8,6%	9,5%	8,5%	8,2%	9,4%	10,7%
51-55 év	fő	106	100	105	65	80	70
	%	13,6%	12,1%	12,7%	9,2%	10,9%	10,9%
56-60 év	fő	65	58	80	73	100	88
	%	8,3%	7,0%	9,7%	10,4%	13,6%	13,7%
61 év felett	fő	5	7	10	13	18	31
	%	0,6%	0,8%	1,2%	1,8%	2,4%	4,8%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek esetében az alacsony iskolai végzettségük helyzete a legnehezebb, nekik inkább a másodlagos, illetve a szezonális munkaerő-piacon vannak nagyobb esélyeik, illetve az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban.

A középfokú végzettségük közül a szakmunkás végzettségük előnye, hogy vannak betöltetlen állások, illetve a szakismerettel rendelkezők hamarabb találnak megfelelő munkát. Megjelentek a felsőfokú végzettséggel rendelkező diplomás munkanélküliek is. A két utóbbi csoport előnye, hogy viszonylag hamar átképezhetők megfelelő, a piac által igényelt szakmákra, ha az egyénnek van erre hajlandósága.

A folyamatosan nyilvántartott regisztrált munkanélkülieket vizsgálva megállapítható, hogy számuk 2010 – 2015. között szinte rövid emelkedés után - 782 főről, 826 főre – csökkenő tendenciát mutat.

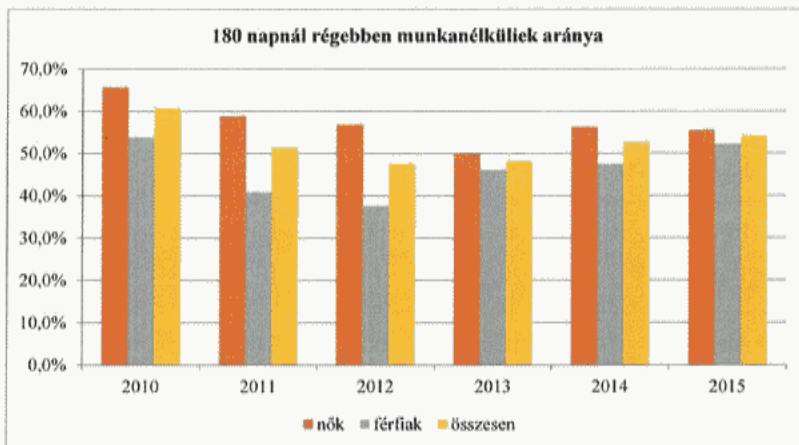
A korosztályonkénti bontásba az is látszik, hogy ez a tendencia nem követi valamennyi korosztályt. A 36-40 év és a 46-50 év kismértékben, míg a két legidősebb korosztály tekintetében jelentősen nőtt az elmúlt években a regisztrált munkanélküliek száma.

Ennek jelentősége, hogy a nyugdíjba kerülést követően a szociális ellátórendszerbe kerülésük jelenthet többletterhet az önkormányzat számára.

A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

Év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2010	452	330	782	297	178	475	65,7%	53,9%	60,7%
2011	482	342	824	284	140	424	58,9%	40,9%	51,5%
2012	425	401	826	242	151	393	56,9%	37,7%	47,6%
2013	401	303	704	200	140	340	49,9%	46,2%	48,3%
2014	428	309	737	241	147	388	56,3%	47,6%	52,6%
2015	363	279	642	202	146	348	55,6%	52,3%	54,2%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A számokat tekintve látható, hogy 2010-hez képest 127 fővel csökkent a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma. Százalékos arányuk a regisztrált munkanélküliek számához viszonyítva azonban egy jelentős csökkenést követően 2013-tól újra emelkedést, de 2015-re ez a szám újra csökkenő tendenciát mutat.

Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2010	1502	1524	3026	46	3,1%	29	1,9%	75	2,5%
2011	1456	1443	2899	44	3,0%	32	2,2%	76	2,6%
2012	1424	1416	2840	42	2,9%	53	3,7%	95	3,3%
2013	1376	1412	2788	51	3,7%	47	3,3%	98	3,5%
2014	1296	1367	2663	36	2,8%	30	2,2%	66	2,5%
2015	1274	1299	2573	25	2,0%	33	2,5%	58	2,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 18-29 évesek száma a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent. Ezzel szemben az időszak közepén a csökkenés mértékét nem követi, sőt növekvő tendenciát mutatott a pályakezdő álláskeresők száma. A vizsgált időszak végére ugyan ismét csökkenés mutatható ki.

b.) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A település nagyon jó foglalkoztatási potenciállal rendelkezik, ugyanakkor az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatása Tiszaújvárosban is problémát jelent. A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét megvizsgálva jól látható, hogy a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma magas. Az iskolai végzettséggel nem rendelkezők, vagy nem megfelelő iskolai végzettségűek számára jellemzően az alacsony presztízsű álláshelyek tölthetők be, általában nem túl kedvező fizetési kondíciókkal.

Alacsonyan iskolázott népesség

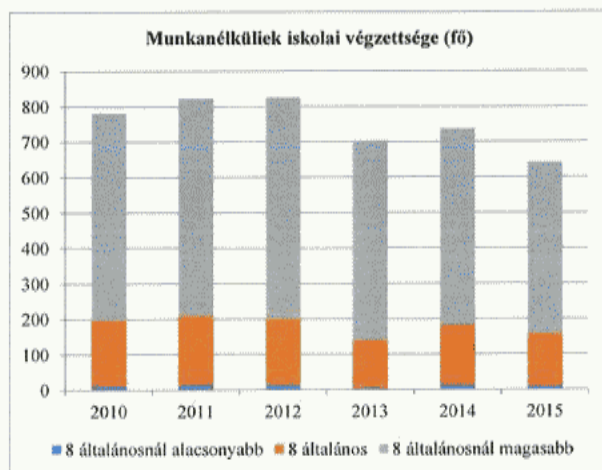
Év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	14140	7456	6684	13493	6974	6519	647	4,6%	482	6,5%	165	2,5%
2011	14103	7577	6526	13811	7350	6461	292	2,1%	227	3,0%	65	1,0%

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott állás-keresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2010	782	10	1,3%	187	23,9%	585	74,8%
2011	824	13	1,6%	196	23,8%	615	74,6%
2012	826	13	1,6%	188	22,8%	625	75,7%
2013	704	5	0,7%	135	19,2%	564	80,1%
2014	737	11	1,5%	172	23,3%	554	75,2%
2015	642	8	1,2%	150	23,4%	484	75,4%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkatügyi Hivatal

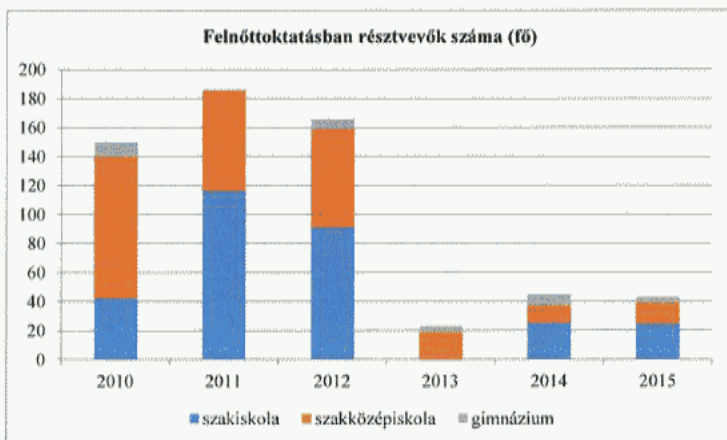
A munkanélküliek száma – mint azt a korábbi táblázatokból is leszárhettük – folyamatos csökkenést mutat. A csoporton belüli eloszlás állandónak tekinthető, ha csak az alacsony

iskolai végzettséggel rendelkező célközönséget vizsgáljuk. Ezen személyek legtöbb esetben csak a közmunkaprogramokban tudnak elhelyezkedni, mert a munkaerőpiacon a végzettségük hiányában nem jelentenek potenciált. Számukra kitörési lehetőség a felnőttoktatásban való részvétel.

Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2010	150	42	28,0%	98	65,3%	10	6,7%
2011	186	116	62,4%	70	37,6%	0	0,0%
2012	166	91	54,8%	68	41,0%	7	4,2%
2013	23	0	0,0%	19	82,6%	4	17,4%
2014	45	25	55,6%	12	26,7%	8	17,8%
2015	43	24	55,8%	15	34,9%	4	9,3%

Forrás: TelR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A táblázat és a diagram is egyértelműen mutatja, ezt a lehetőséget – a felnőttoktatást – egyre kevesebben használják ki. Ezzel pedig a munkaerő-piaci lehetőségeiket korlátozzák be.

c.) közfoglalkoztatás

Tiszaújváros, az elmúlt évekhez hasonlóan, a jövőben is biztosítani kívánja a közfoglalkoztatás lehetőségét, ezért minden évben részt vesz a Nemzeti Közfoglalkoztatási Program pályázatain. Az önkormányzati közfeladatok ellátása és a minél szélesebb körű foglalkoztatás érdekében legalább 80 fős keretet kíván évente foglalkoztatni.

A pénzügyi lehetőségektől függően – a tartós munkanélküliek segítése érdekében – cél a közfoglalkoztatás hosszabb időtartamú megszervezése. A másodlagos munkaerő-piaci alkalmak megteremtéséhez az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a lehetséges és bevonható pályázati forrásokat, igyekszik azokat a lakosság érdekében kihasználni.

Közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma					
Tiszaújváros Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tiszaújvárosi járás	2013	2014	2015	2016	2017. 01. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	52	86	72	100	93
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	24	17	30	26	18
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	2	4	4	3	0
-- Mezőgazdaság	-	2	1	1	-
-- Belvízelvezetés	1	0	0	-	-
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	0	1	2	1	-
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	-	-	0
-- Belterületi közutak karbantartása	-	-	0	-	-
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	-	-	-	-	-
-- Téli és egyéb értéktartó közfoglalkoztatás	1	1	-	-	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	1	0	-
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-
Mindösszesen:	80	111	110	131	111
Közfoglalkoztatási mutató	0,65%	0,84%	0,85%	1,16%	1,00%
Ellátásban nem részesülő állás-keresők száma zárónapon	446	411	364	317	317
Álláskeresési ellátásban részesülő állás-keresők száma zárónapon	88	102	90	98	103
Foglalkoztatás helyettesítő tá-	242	238	237	159	133

mogatásban részesülő álláskereső száma zárónapon					
Regisztrált álláskereső száma zárónapon	777	752	692	574	553
Nyilvántartott álláskereső rela- tív mutatója	6,55%	5,87%	5,51%	5,17%	4,98%
Közfoglalkoztatási ráta	8,72%	11,84%	13,99%	18,29%	16,76%
Munkavállaló korúak (15-64 évesek) létszáma	11 852	11 650	12 557	11 105	11 105

Forrás: www.kozfoglalkoztatasi.bm.hu

A táblázatból lezűrhető, hogy míg a munkavállaló korú lakosság tekintetében nincs jelentős változás az elmúlt években, addig a regisztrált álláskereső száma csökkenést, míg a közfoglalkoztatásban résztvevők száma jelentős növekedést mutat 2013 óta. Az, hogy jelen adat szerint a közfoglalkoztatottak száma a teljes munkavállalói korosztályt tekintve 1%-os, azt a veszélyt foglalja magában, hogy ezek az emberek ennek a rendszernek a segítségével kívánnak megélhetést találni, ha azonban ez a forma megszűnik, akkor valós jövedelem nélkül maradhatnak.

d.) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/terésben működő foglalkoztatási programok stb.)

Tiszaújváros gazdasági versenyképesség szempontjából kedvező helyzetben van. A jelentős ipari hagyományok, az évtizedek alatt kialakult ipari struktúra már önmagában is fontos vonzerőként szolgál. A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése különösen előnyös, az M3-as és az M35-ös autópályák megépülésével az ország gazdasági pólusai közelebb kerültek és a keleti piacokba való hálózati bekapcsolódás lehetősége óriási mértékben megnőtt. Az elmúlt időszakban több ingatlan értékesítésre került sor a közművesített Ipari Parkban, melyhez nagyban hozzájárult a helyi gazdaság ösztönzése tárgyában - 2013 nyarán - elfogadott nyilatkozat és az ezt követően meghatározott **Tiszaújváros helyi adópolitikájának középtávú stratégiája**. Az önkormányzat a fenntarthatósági és stabilitási elveket, valamint mindenekelőtt egy befektetőbarát vállalkozási környezet kialakítását tűzte ki elérendő célként, melynek első lépéseként az építményadó mértékét 50 Ft/m²-el, 900 Ft/m²-es szintre, az iparüzési adó mértékét pedig 0,1 százalékponttal 1,9%-ra, majd további 0,4 százalékponttal a jelenlegi 1,5%-ra csökkentette.

A középtávú céloknak megfelelően a jövőben **az adóterhek fokozatos csökkentésével egyidejűleg**, a vegyipari szegmensben az iparági környezet javulásával és a megvalósuló beruházásokkal komoly növekedésre lehet számítani. Mindezzel párhuzamosan az önkormányzat adópolitikájának másik nagyon fontos eleme, hogy a csökkenő adóterhelés, az adott infrastruktúra, a kedvező logisztikai elhelyezkedés és a rendezett területi szabályozás további új vállalkozások betelepülését és beruházását segíti elő. A letelepedni szándékozó, magasabb hozzáadott értékű termelést és szolgáltatást nyújtó vállalkozások a munkaerő iránti igényüket a képzett, magasan kvalifikált szakemberek köréből, valamint a dél-borsodi régió szabad munkaerő-kínálatából meríthetik. A szabad munkavállalók jelentős része azonban alacsony iskolázottsága és szakképzetlensége miatt esélytelen a munkába állásra, mivel egyre inkább a több szakmához értő, komplex tudással rendelkező munkaerő iránt nő meg a kereslet.

Jelenleg a mikroelektronikában és a vegyiparban dolgoznak a legtöbben, a mezőgazdaság - néhány kivételtől eltekintve - nem számítható jövedelmező tevékenységnek. Tiszaújváros és a térség regisztrált vállalkozásainak (2011-es adat szerint 3302 bejegyzett vállalkozás) 22%-a a mezőgazdaságban, 13%-a az iparban, illetve az építőiparban tevékenykedik, 65%-a pedig a szolgáltató szektorban.

A megyei TOP 100 a foglalkoztatottak létszáma alapján, 2015-ben

Tiszaújvárosi székhelyű vállalatok

Vállalat neve	Átlagos állományi létszám, fő
Jabil Circuit Magyarország Kft.	4 286
MOL Petrolkémiai Zrt. (TVK Nyrt.)	984
Tisza Automotive Kft.	336
Tiszatextil Műanyagfeldolgozó és Értékesítő Kft.	270
Taghleef Industries Kft.	209
Remat Hulladékhasznosító Zrt.	153
Tiszaszol 2004 Közszolgáltató, Vagyonkezelő és Gazdaságfejlesztő Kft.	112
Bonar Geosynthetics Kft.	nincs adat
Inno-Comp Ipari és Kereskedelmi Kft.	97
Columbian Tiszai Koromgyártó Kft.	97

Forrás: Megyei TOP 100 kiadvány (A NAV elemzése a megye gazdaságáról)

A Tiszaújváros Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019. című tanulmány vállalásokat fogalmaz meg a foglalkoztatottsági szint növelésére:

- A város vezetése továbbra is fontos feladatának tekinti a közfoglalkoztatás szervezését, illetve a munkaerő-piacon hátrányban lévő, főként alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, tartósan munka nélkül lévők közfoglalkoztatásba történő bevonását. Az önkormányzat és intézményei, illetve gazdasági társaságai arra törekcsenek, hogy minél több ember számára biztosítani tudják a foglalkoztatást helyettesítő támogatás feltételeként meghatározott legalább 30 napos foglalkoztatás biztosítását. Szükséges továbbra is biztosítani a közfoglalkoztatás lehetőségét az önkormányzat által működtetett intézményrendszeren belül, és ezzel egyidejűleg még hatékonyabban kell segíteni az álláskeresőket a munka világába visszavezető úton. Javasolt támogatott munkaerőt alkalmazni egyes nem szak-specifikus munkakörökbe (pl. takarító, konyhai kisegítő, stb.).
- Tiszaújváros Város Önkormányzata kiemelten kezeli, és lehetőségein belül támogatja a város és térsége foglalkoztatási problémáinak kezelését, ezért folyamatos és hatékony együttműködés szükséges a Tiszaújvárosi Térségi Foglalkoztatási Tanácssal.
- Fontosnak tartják a hátrányos társadalmi csoportok (fiatalok, romák, mélyszegénységben élők) helyzetének előtérbe helyezését, az egyedi igények figyelembevételét, melynek alapja a hátrányos társadalmi csoportokra vonatkozó célzott munkahely-teremtési programok kidolgozása.

e.) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáféréstük

Tiszaújváros foglalkoztatáspolitikájában az elsődleges célként fogalmazódik meg a munkahelymegtartás, munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése, valamint a magasan kvalifikált munkavállalók hosszútávra szóló, illetve a városba újból visszatelepülő fiatalok letelepedésének megkönnyítése.

Munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése:

Az iparterületek beépítési előírásainak az igényekhez való hozzáigazításával kívánja az önkormányzat a várost vonzóvá tenni újabb munkahelyteremtő vállalkozások, befektetők számára.

„Tiszaújváros Visszavár” program kidolgozásával a város célja, hogy visszatérésre ösztönözze a városból elszármazott, képzett fiatalokat, illetve a városhoz bármilyen módon kötődő és ide visszatelepülni kívánó középkorúakat. A program elemei között szerepelnek a visszatéréshez szükséges munkalehetőségek, lakáshoz jutás feltételei és egyéb szabadidős lehetőségek. Ennek a programnak szerves része az önkormányzat munkaerő-gazdálkodási programjának kidolgozása.

f.) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Tiszaújvárosban működik a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Tiszaújvárosi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, mely nem csak a városban élők elhelyezkedését segíti, de a város környéki lakosok ellátásában is részt vesz. A munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskereső megfelelő munkához jutását.

Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskereső megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak. A foglalkoztatottak számának növelése, a munkába helyezés elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

Foglalkoztatáspolitikai eszközök

- **Bértámogatás:** munkaadó kapja, a munkabér és járulék egy része kerül támogatásként kifizetésre. Tiszaújvárosban 2016-ban 90 fő után igényelték ezen támogatást.
- **„Nyári Diákmunka” program:** önkormányzati fenntartású intézményeknél nyári időszakban hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok tevékenykedhetnek. 2016-ban 57 diák élt a lehetőséggel.
- **Munkahelyteremtő támogatás:** Mikro-, kis és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása. 2016-ban a városban nem volt ilyen támogatási igény.
- **Munkahelymegőrző támogatás:** a rendes felmondással érintett munkavállaló foglalkoztatásához kap segítséget a munkáltató. 2016-ban egy munkáltató kapott ilyen támogatást.

- *Képzés indítása:* az álláskeresők jutnak különböző végzettséget adó képzési lehetőséghez. 2016-ban 55 fő tiszaújvárosi lakos kezdett meg valamilyen képzést.
- *Lakhatási támogatás:* mobilitás elősegítése érdekében, olyan frissen felvett alkalmazott kapja ezen támogatást, akit 100 km-en túl vagy 5 órát meghaladó utazással járó munkahelyre vesznek fel. 2016-ban 8 fő igényelt ilyen támogatást.
- *Álláskeresési folyamatot támogató lehetőségek:* mentorhálózat működtetése, információ szolgáltatás, Virtuális Munkaerő-piaci Portál, stb.
- *Álláskeresési járadék és segély:* pénzbeli ellátás különböző jogosultsági kritériumok alapján. 2016-ban járadékban 506 fő, segélyben 271 fő részesült.

A Tiszaújvárosi Városgazda Nonprofit Kft. biztosítja dolgozói részére a munkakörük ellátásához szükséges tanfolyamokon, továbbképzéseken való részvételt, valamint részt vesz a helyi ipari szakközépiskolai tanulók szakmai gyakorlati képzésében.

g.) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Tiszaújváros Város Önkormányzata, illetve az összes intézménye, gazdasági társasága foglalkoztat mélyszegénységben élő és roma munkavállalókat főállásban vagy a közfoglalkoztatás keretein belül.

h.) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen a hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nyíltan nem beazonosítható, nem visszaigazolható.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a.) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma stb.

A település pénzbeli és természetbeni támogatásáról szóló rendeletei

Jogszabályi környezetváltozás miatt a szociális ellátórendszer az elmúlt időszakban többször is átalakult. 2015. március 1-jétől nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett. E támogatás keretében az önkormányzat az általa támogatandónak ítélt, rendeletben szabályozott élethelyzetekre nyújthat támogatást. A Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. 2015 márciusától az önkormányzatok maguk határozzák meg, mekkora összeggel tudják településük lakosainak szociális biztonságát megvédeni, illetve mérlegelik, mekkora igényekkel fognak találkozni.

A fentiekben túl további lényeges változás, hogy 2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatásra, az adósságkezelési szolgáltatásra, a méltányossági közgyógyellátásra, valamint a mélt-

tányossági ápolási díjra vonatkozó szabályok kikerültek az Szt.-ből. Az önkormányzatok a továbbiakban nem kötelező jelleggel települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára, a gyógyszerkiadások viseléséhez, valamint a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozók részére.

Fentiek alapján 2015. március 1-jétől a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások közül **Tiszaújváros Város Önkormányzata az alábbi kötelező ellátási formákat nyújtja:**

- rendkívüli települési támogatás (eseti jelleggel; meghatározott időszakra, havi rendszerességgel; gyógyszerkiadások viseléséhez, valamint gyógyászati segédeszköz beszerzése érdekében; elhunyt személy eltemetetésének költségeihez való hozzájárulás céljából; gyermekvédelmi támogatásként),
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (HH, HHH helyzet megállapítása)
- köztemetés.

2016. január 1-jétől kötelező a HH, HHH gyermek részére a szüneti gyermekétkeztetés biztosítása.

A fenti kötelező ellátásokon túl helyi rendelet alapján nyújtott, **önként vállalt támogatások** is segítik a szociálisan rászorult, a gyermeket nevelő családok, az egészségügyi problémákkal küzdő, illetve a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek megélhetését:

- települési lakhatási támogatás,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott adósságcsökkentési települési támogatás,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott települési támogatás,
- az egyszeri év végi támogatás,
- a gyermekes családok év végi támogatása,
- tankönyvtámogatás, táboroztatási támogatás,
- szociális alapon nyújtott intézményi gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény,
- a hulladékszállítási díjtámogatás, valamint
- a kábel TV előfizetési díjtámogatás.

Fentiekben túl az önkormányzat a szociálisan rászoruló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek részére az iskolai szünet időtartamára **szüneti gyermekétkeztetést** biztosít, valamint évek óta részt vesz az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által kiírt **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázaton**.

Szintén **önként vállalt ellátás az első lakáshoz jutók pénzügyi támogatása**, melynek célja a Tiszaújvárosban született, illetőleg hosszú ideje a városban élő, illetve itt dolgozó és letelepedni kívánó családok, személyek első lakáshoz jutásának elősegítése.

Az önkormányzat az első lakás megszerzéséhez nyújtott támogatáson túl **életkezdési támogatást nyújt lakosai számára**, melynek célja, hogy a felnőtté váló gyermek önálló élete indulásakor biztonságosabb anyagi háttérrel kezdhesse meg a továbbtanulást, a pályakezdést, az otthonteremtést és a családalapítást, valamint 2017. január 1-jei hatállyal bevezetésre került a **születési támogatás** is, mely támogatás természetbeni ellátás, utalvány formájában nyújtható.

A fentiekén túl önként vállalt feladatként az önkormányzat a **Tiszaújváros Kártya** bevezetésével kedvezményt biztosít meghatározott szolgáltatások igénybevételéhez, valamint egyes kulturális- és sportrendezvényeken való részvételhez.

Az önkormányzatok kötelesek pénzbeli és természetbeni ellátásokat biztosítani a rászorulóknak. A természetben nyújtott ellátások jellemzője, hogy a pénzösszeget az önkormányzat közvetlenül a szolgáltatóknak utalja át. A lakásfenntartás költségeit, az adósságok terheit úgy enyhíti az önkormányzat, hogy a tartozások miatt megállapított támogatások összegét a szolgáltatóknak utalja közvetlenül.

Pénzbeli és természetbeni ellátások 2012-2016. között

	2012		2013		2014		2015		2016	
	adat (fő/háztagdíj)	támogatás összege (Ft)	adat (fő/háztagdíj)	támogatás összege (Ft)	adat (fő/háztagdíj)	támogatás összege (Ft)	adat (fő/háztagdíj)	támogatás összege (Ft)	adat (fő/háztagdíj)	támogatás összege (Ft)
lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (2015.11.30-ig)	770	37.081	756	26.119	803	22.954	462	10.861	-	-
települési lakhatási támogatásban részesülők száma	-	-	-	-	-	-	-	-	418	17.433
adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma (2015.04.30-ig)	214	30.498	117	18.775	85	15.466	27	4.458	-	-
adósságcsökkentési települési támogatásban részesülők száma	-	-	-	-	-	-	-	-	45	7.457
adósságkezelési tanácsadásban részesülők száma	237	-	128	-	110	-	92	-	61	-
átmeneti segélyben részesülők száma (2013.12.31-ig)	1.404	34.597	1710	33.890	-	-	-	-	-	-
rendszeres átmeneti segélyben részesülők száma (2013.12.31-ig)	419	14.176	464 (háztartás)	12.578	-	-	-	-	-	-
ápolási díjban (alanyi) részesülők száma 2012.12.31-ig	71	25.315	-	-	-	-	-	-	-	-
ápolási díjban (méltányossági) részesülők száma 2015.02.28-ig	45	12.173	77	17.089	84	14.848	54	2.927	-	-
18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott települési támogatásban részesülők száma (2015.03.01-től)	-	-	-	-	-	-	63	12.579	72	12.513
átmeneti gyógyszer és gyógyászati segédeszköz támogatásban részesülők száma (2013-ig)	267	5.447	255	4.499	-	-	-	-	-	-
közhatalmi igazolvánnyal rendelkezők száma (2015.02.28-ig)	213	2.361	137	1.773	104	1.745	75	342	-	-
temetési segélyben részesülők száma (2013-ig)	61	1.932	69	2.259	-	-	-	-	-	-
rendszeres szociális segélyezettek száma (2015.02.28-ig)	42	13.285	50	12.079	59	12.654	45	2.377	-	-

foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma (2015.02.28-ig)	307	73.168	521	64.416	555	69.354	397	12.212	-	-
önkormányzati segélyben részesülők száma (2014.01.01-től 2015.02.28-ig)	-	-	-	-	1465	73.138	720	14.681	-	-
rendkívüli települési támogatásban részesülők száma (2015.03.01-től)	-	-	-	-	-	-	1233	49.817	1435	80.64
rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma (2013-ig)	755	11.821	667	10.841	-	-	-	-	-	-
ebből iskolakezdési támogatásban részesülők száma (2013-ig)	303	1.818	236	1.416	-	-	-	-	-	-
rendkívüli települési támogatásban részesülők száma (2015.03.01-től)	-	-	-	-	-	-	1.233	49.817	1.435	80.664
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	600	3.515	731	6.334	635	5.875	573	4.994	457	3.961
tankönyvtámogatásban részesülők száma	2.447	20.842	516	3.795	397	2.971	330	2.540	193	1.679
táboroztatási támogatásban részesülők száma	27	607	21	575	37	738	22	505	24	544
óvodáztatási támogatásban részesülők száma (2015.10.31-ig)	14	280	13	250	17	260	9	110	-	-
gyermekétkeztetési térítési díjkedvezményben részesülők száma	203	5.260	1.232	5.109	1602	4.606	113	3.079	62	2.029
életkezdési támogatásban részesülők száma	76	3.800	120	5.700	138	7.200	140	7.050	100	4.950
othontermelési támogatásban részesülők száma (2012.12.31-ig)	5	7.143	-	-	-	-	-	-	-	-
gyermekes családok év végi támogatásában részesülők száma	310	4.373	278	3.800	340	5.468	404	6.949	363	6.796
egyszeri év végi támogatásában részesülők száma	2.050	20.634	1.451	18.471	1388	22.491	1506	24.879	1481	29.742
kábel TV előfizetési díjtámogatásban részesülők száma	1452	29.187	1511	22.269	1583	30.756	1636	32.163	1711	33.973
személyszállítási díjmentességben/hulladékszállítási díjtámogatásban részesülők száma	1525	33.074	1588	37.098	1646	36.692	1715	40.458	1785	31.625
első lakáshoz jutók támogatása	14	9.400	19	12.400	18	12.350	18	14.650	18	15.750
szüneti gyermekétkeztetésben részesülők száma (2016.01.01-től)	-	-	-	-	-	-	-	-	61	30

Forrás: önkormányzat adatai

A szociális támogatási formák elnevezésükben és tartalmukban változtak. Talán a legtöbbet a munkanélküliek részére nyújtott ellátások megnevezése változott, ami a hozzájuk kapcsolódó ellátási formák változását is jelentette. A 2015. február 28-ig jegyzői hatáskörben lévő, aktív korúak ellátásának (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély) megállapítása 2015. március 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe került. Az időskorúak járadékának, az alanyi jogon járó ápolási díjnak, valamint az alanyi és a normatív alapon járó közgyógyellátásnak a megállapítása 2013. január 1-jétől a járási hivatalhoz került.

A pénzbeli támogatásra jellemző, hogy egyes fajtáihoz kevés támogatott tartozik, viszont nagy összegeket von el a költségvetéstől. Ilyenek voltak 2014. évvel bezárólag a munkanélkülieket ellátó támogatási formák (a rendszeres szociális segély, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás), ebbe a csoportba tartozik a méltányossági ápolási díj is. A másik csoportba azok a támogatási formák tartoznak, amelyekből sokan részesednek, de viszonylag kisebb összegekkel, amely összegek kiegészítik egyéb jövedelmeiket. Ilyenek a gyermekekkel kapcsolatos támogatások, és a többséget érintő egyéb támogatások. Az önkormányzat saját költségvetéséből a helyi lakosoknak rendelet útján nyújtott támogatásokat sorolja ide (pl.: egyszeri év végi és gyermekes családok év végi támogatása).

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2012	12929	58	0,4%
2013	12801	92	0,7%
2014	11205	139	1,2%
2015	11105	219	2,0%
2016	11784	271	2,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresői segélyben részesülők aránya, ha az elmúlt öt teljes naptári évet szemléljük, egyértelműen növekvő tendenciát mutat. Álláskeresői segélyben részesülők számát tekintve, ha a 2012-es és a 2016-os évet hasonlítjuk össze, akkor jelentős növekedés (közel 500%-os) tapasztalható 2012-höz képest.

Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresői száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2012	826	114	13.8%
2013	704	90	12.8%
2014	737	90	12.2%
2015	642	89	13.9%
2016	545	83	15.2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Bár mind a nyilvántartott álláskeresői száma, mind a járadékra jogosultak száma csökkenő tendenciát mutat 2012 óta. Érdekes, hogy ez a csökkenés nem arányos, hanem az egymáshoz viszonyított arányuk 2014-ig csökken, majd ezt követően egyre magasabb.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A településen meglévő lakásállomány 2015-ben a KSH nyilvántartása szerint 7.329 db volt, amely évről évre növekedést mutat. 2000. évben a nyilvántartott lakásállomány száma 6.661 db volt, tehát a két időszak között 668 db lakással gyarapodott a település.

A város korszerű lakásállománnyal rendelkezik, melynek 98-99%-a magántulajdonban van.

A 2011. évi KSH adatok alapján Tiszaújváros lakásállományának 98,9%-a összkomfortos, mindössze 1,1%-a volt alacsony komfort fokozatú (félkomfortos, komfort nélküli, szükség-lakás), míg ez az érték 2001-ben 2,7%-volt.

A lakások közművel való ellátottsága jónak mondható a 2015. évi KSH adatok alapján:

- közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 100%,
- közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya 100%,
- háztartási gázbekötéssel rendelkező lakásállomány aránya: 91%
- távfűtési rendszerbe bekapcsolt lakások aránya: 76%
- internet előfizetések száma 2015-ben 5703 fő

a.)-b.) bér-lakás-állomány, szociális lakhatás

Tiszaújváros Város Önkormányzata bér-lakás-állománya az összlakás számhoz képest alacsony mértékű. A szolgálati lakások az intézményi foglalkoztatottak elhelyezésének segítségét célozza, a fennmaradó lakások szociális bér-lakásokként hasznosulnak.

Tiszaújváros 4/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete tartalmazza a Tiszaújváros Város Önkormányzata tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítéséről szóló szabályozást. Ebben egyértelműen szerepel, hogy az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek hasznosításáról a Lakás tv. és az önkormányzati rendelet rendelkezései alapján a képviselő-testület vagy a polgármester dönt. Továbbá Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az önkormányzati lakásokra és helyiségekre vonatkozó bérbeadói jogok és kötelezettségek folyamatos gyakorlásával, a bérbeadói jogok képviselével; a szolgálati jelleggel nem hasznosított szolgálati lakások ideiglenes bérbeadásával; a rendkívüli élethelyzetbe került tiszaújvárosi lakosok átmeneti elhelyezésével; helyiségek 1 évet meg nem haladó idejű bérbeadásával (kivéve a rendelet 30. § (2) bekezdés a) és b) pontját); az értékesítés során a tulajdonjog átruházással és birtokba adással kapcsolatos feladatok ellátásával a polgármestert bízta meg. A szolgálati lakások üzemeltetését 2015. július 1-jétől a Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ végzi. A hasznosítás a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény, valamint az önkormányzati rendelet alapján létrejött szerződésben rögzített feltételek szerint történik.

A lakások bérbeadásának jogcímei:

- szociális helyzet,
- szolgálati jelleg,
- költség elv,
- lakáscsere,
- lakásbérleti jog folytatása.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások száma minimálisra csökkent. Megüresedés kilakoltatás vagy elhalálozás miatt történhet és ezen lakások állapota általában nem alkalmas a rendeltetésszerű használatra. A bérbe adható lakások alacsony száma és a jogszabály által előírt pontrendszeren alapuló elosztási rendszer nem teszi lehetővé az igazságos elosztást, illetve a várakozási időt nem lehet megbecsülni, nem lehetne ésszerű határokon belül tartani, ezért döntött többek közt a Képviselő-testület a megüresedő lakások értékesítéséről.

Önkormányzati bérlakások száma a településen	Szociális alapon bérbbe adható lakások száma	Szolgálati jelleggel, költségelven bérbbe adható lakások száma
31	14	17

Forrás: önkormányzati adat

Az összes szociális alapon, szolgálati jelleggel, illetve költségelven bérbbe adható önkormányzati lakás összkomfortos.

Bérlők	Szociális helyzet alapján bérbbe adott lakások száma	Szolgálati jelleggel, költségelven bérbbe adott lakások száma
Egyedülálló	7	6
2-5 fős család	7	9
Jelenleg üres	-	2

Forrás: önkormányzati adat

Bérlési szerződések	Szociális helyzet alapján bérbbe adott lakások száma	Szolgálati jelleggel, költségelven bérbbe adott lakások száma
Határozatlan idejű szerződés	14	2
Határozott idejű szerződés	0	13
Jelenleg üres	-	2

Forrás: önkormányzati adat

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Településünkön nem jellemző nem lakáscélú ingatlanok lakáscélra történő használata.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A Központi Statisztikai Hivatal minden önkormányzattól bekéri a megszűnt lakások számát. Ebből lehet következtetni, hogy hány ténylegesen „használatlan” lakóépület fordul elő a településen. Az elmúlt 16 évben, kétszer (2000, 2003) 5-5 db lakás megszűnését jelentette le Tiszaújváros Város Önkormányzata.

Tiszaújvárosban 1989 óta gondoskodnak valamilyen formában a hajléktalanok ellátásáról. Az önkormányzat önként vállalt feladatként látja el a Hajléktalanok Átmeneti Szállásának működtetését, míg a Hajléktalanok Nappali Melegedőjének működtetése kötelező önkormányzati feladat.

A **Hajléktalanok Átmeneti Szállása** biztosítja az éjszakai pihenésre, a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a közösségi együttlétre szolgáló helyiségeket. A lakhatás, az alapvető személyi szükségletek feltételei (meleg víz, világítás, fűtés) biztosítottak.

Hosszú évek tapasztalata szerint a hajléktalanok többsége más településről érkezik a városba mind a mai napig. A településen működő Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ hajléktalanok számára működtetett átmeneti szállásának statisztikája alapján beszédes a kihasználtsági mutató.

	2014	2015	2016
Kihasználtság	91,7%	93,7%	97%
Igénybe vevők száma	22	24	18
Tárgyévben új igénybe vevők száma	6	8	2

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ adata

2016. évben a szállón lakók 88%-a már a korábbi években is igénybe vette a szolgáltatást. A lakók életvitelét a hosszabb távú berendezkedés jellemzi, vagy nehezen lehet őket motiválni, hogy változtassanak életmódjukon, vagy egészségi állapotuk, életkoruk miatt nem tudnak már változtatni.

A társadalmi-gazdasági változások miatt növekedett a hajléktalanok száma Tiszaújvárosban. Rájuk tekintettel bővíteni kellett a hajléktalanok ellátását nappali melegedővel.

Hajléktalanok Nappali Melegedője

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ új szakmai egysége 2016. december 6-án kezdte meg működését. Célja, hogy a város közigazgatási területén hajlék nélküli emberek számára biztosítson lehetőséget napközbeni tartózkodásra, alapvető higiénés igények kielégítésére, napi étkezésre, társas kapcsolatok létrehozására.

Krízisidőszakban időszakos éjjeli menedéket biztosít az utcán rekedt emberek számára. Az éjszakai férőhelyek kihasználtsága szinte 100%-os volt. A nappali melegedőt is rendszeresen 10-12 fő vette igénybe. Az elkövetkező időszak fontos feladata a nappali férőhelyek kihasználtságának növelése.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatáshoz kapcsolódó önkormányzati támogatásokat a 3.3-as pontban részleteztük (pénzbeli, természetbeni ellátási formák között).

f) eladósodottság

A családok adósságkezelésével a Tiszaújvárosi Polgármesteri Hivatal, illetve a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ adósságkezelési tanácsadás keretében foglalkozik. Az adósságkezelési tanácsadást igénybevevők száma az elmúlt két év tendenciájának megfelelően 2016. évben is csökkent.

Adósságkezelési tanácsadásban résztvevők száma	2012	2013	2014	2015	2016
	257	147	110	98	57

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Az adósságkezelési tanácsadásban részt vevő ügyfelek számának csökkenését az adósság-csökkentési települési támogatás igényelhetőségét jogszabályi változások okozták és okozzák továbbra is, valamint a háztartások nehéz anyagi helyzete következtében sokszor a 25%-os önerő megfizetésére is képtelenek az ügyfelek. A támogatás kérelmezésére a jogszabály már csak két évente teremt lehetőséget.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A város szerkezetileg 6 városrészt tart számon, ezek közül területileg Tiszaszederkény és a Tiszaparti városrész különül el a várostól. Tiszaszederkény városrész a Sajó partján fekszik, a környék már 1268 körül említik Sederkyn néven. A városrész családi házas beépítésű, a városfejlődés során megőrizte hagyományos utcaszerkezetét, történeti jellegét. A településrészek kedvező környezeti adottságai, a Sajó-parti fekvés, valamint a Tisza-part közelsége, a folyóvizek kedvező talajvíz ellátottságot, valamint jó mikroklimát biztosítanak.

Az organikus fejlődött településrészeket a tervezett városfejlesztés nem kapcsolta hozzá az új városrészekhez. A városközpontba történő bejutást a helyi közösségi közlekedési szolgáltatás igénybe vételével biztosítja az önkormányzat az itt lakók részére. A városrészekből a helyközi tömegközlekedés csomópontjai nem érhetőek el gyalogosan.

Közösségi közlekedés település szinten

Tiszaújvárosban a helyi személyszállítási feladatok elvégzésére 2016. évben folyamatosan 2 db midi autóbusz állt rendelkezésre, ezeken kívül több szóló és 1 db csuklós jármű biztosítása vált szükségessé a feladatok elvárható színvonalú, és költséghatékony végzéséhez. A menetrend szerinti járatok négy (Tiszaszederkény városrész, Tiszaszederkény városrész a Balneoterápia érintésével, Tiszapart városrész és JABIL) viszonylatban közlekednek. A nettó vonalhálózat hossza jelenleg 12,8 km.

A közlekedtetett járatok száma munkanapokon 70 db, szabadnapokon 32 db, és munkaszüneti napokon 30 db. A helyi autóbuszmegállók száma a városban 19 db, az átlagos utazási távolság 3,4 km.

A helyi járatokon kívül a megkötött külön szerződés alapján, Sajószöged, temető-Tiszaújváros, autóbusz-állomás - Bocskai I. u. általános iskola/Tiszai Erőmű alapján úgynevezett temetői járatokat, valamint a diákok részére Tiszaújváros belterületén sportcélú szerződéses járatokat is indítanak.

2013. évben betüzemelésre került az intelligens utastájékoztató, járműkövető rendszer. A járműkövető rendszer olyan alkalmazás, melyet a járművek digitális térképen történő valós idejű követésére terveztek. Ennek segítségével az autóbusz-állomáson megvalósult a valós idejű utastájékoztató. A kocsai állásokon elektronikus kijelzőn keresztül történik az induló autóbuszjáratok adatainak megjelenítése. Ezen kívül 2 db összesítő kijelzőn keresztül tájékozódhatnak az utasok az induló és érkező autóbuszjáratokról.

Akadálymentessé tették az autóbusz-állomás peron járdaszegélyét, kialakításra került egy mozgáskorlátozott WC, valamint felújításra került az utazó közönség rendelkezésére álló illemhely, amelynek a folyamatos rongálások elkerülése végett megváltozott az üzemeltetése és díjfizetősé vált. A fogyatékkal élők utazásának, kiszolgálásának további segítése érdekében

kihelyezésre került egy úgynevezett SOS-oszlop, mely a közvetlen segítség kérésére ad lehetőséget az arra rászoruló személyeknek.

Az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. által beküldött beszámoló szerint az elszállított utasok száma 2016. évben 433,8 ezer fő volt, melyből menetjeggyel utazott 23,7 ezer fő (5,5 %), a tanuló utasok száma 112 ezer fő (25,8%), míg a nyugdíjasok száma 14,4 ezer fő (3,3%) volt. Az utaskilométer és a férőhely-kilométer hányadosaként számolt kihasználtsági százalék 22,6%.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Tiszaújvárosban – tervezett város lévén – a mai napig jól elkülöníthetők a karakterükben, építési idejükben jellegzetesen eltérő városrészek. A városrészeket a városfejlődési egységeket, valamint a szerkezeti különbségeket alapul véve került lehatárolásra 6 városrész. A Központi Statisztikai Hivatal szegregációs mutatói alapján a hat városrész közül a Tiszaszederkényi városrész (3.5. c. pontban részletezett) tekinthető szegregációval veszélyeztetettnek.

Szederkényi városrészt a határoló közterületek felsorolásával lehet a legkönnyebben meghatározni:

- Sajó menti töltés,
- tiszai töltés,
- Vasvári P. u.,
- Kandó K. út

a) a telep/szegregátum, mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A szederkényi városrész, a falusias életformát testesíti meg a városlakók számára. A lakásállomány vegyesebb összetételű, több az alacsonyabb komfortfokozatú lakás.

A városrészen belül elérhető teljesített funkciók:

- lakófunkció,
- alapvető kereskedelmi és szolgáltatási funkciók,
- posta,
- oktatás (óvoda),
- művelődés (művelődési ház, szolgáltató ház, tájház, könyvtár)
- orvosi ellátás.

2015. szeptember 24-én fogadta el Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (153/2015. (IX.24.) határozat) Tiszaújváros Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, módosításáról pedig a 2015. december 22-ei ülésén döntött (196/2015. (XII.22.) határozat).

A releváns adatokat tartalmazó adattáblák átemelésre kerülnek jelen tanulmányba.

Lakásállomány településrészenként (2011)	Tiszaújváros összesen	Szederkényi városrész
Lakásállomány (db)	7302	586
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	1,1	8,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	0,8	6,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,8	1,8

Forrás: KSH, népszámlálási adatok

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A lakónépességet tekintve az aktív korú lakosságon belül az alacsony iskolai végzettségűek aránya magasabb számot mutat a város egészéhez képest, valamint jelentősebb számban megtalálhatók itt a munkanélküliek is. A roma nemzetiség jellemzően ebben a városrészben él.

A városrész egyre inkább előregszik majd, amit az ellátórendszerek jövőbeni tervezésekor figyelembe kell venni.

A KSH a 2011. évi népszámlálási adatokkal számol a városrészek, és azok mutatóinak meghatározásakor. Ennek megfelelően ezekből az adatokból indulhatunk ki:

Lakónépességhez kapcsolódó különböző adatok szederkényi városrészben 2011.	Tiszaújváros összesen	Szederkényi városrész
Lakónépesség száma	16500	1645
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,5	16,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,3	64,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	20,2	19,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	9,0	24,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	21,1	11,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,7	46,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,0	17,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,0	49,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	32,8	38,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,0	45,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	49,6	55,1
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	10,8	21,2
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	5,8	12,4

Forrás: KSH 2011, népszámlálási adatok

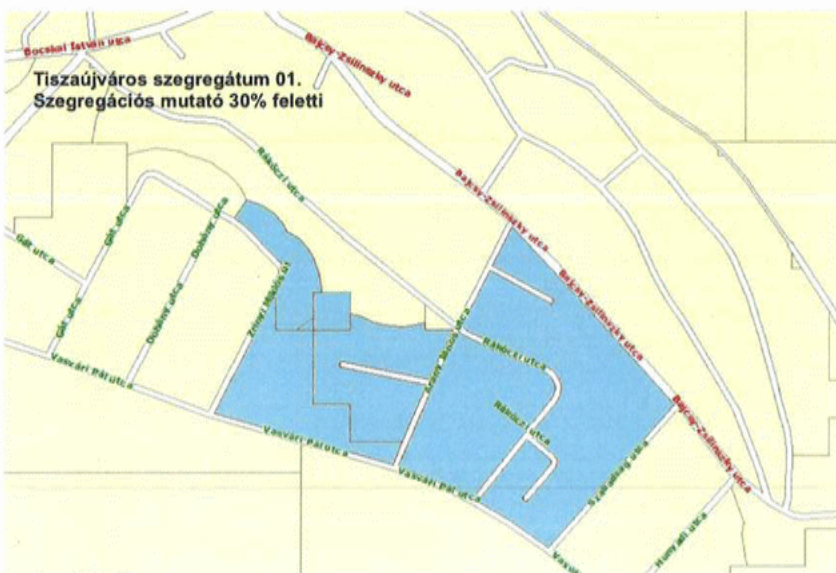
c.) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján szegregációval veszélyeztetett terület: „szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

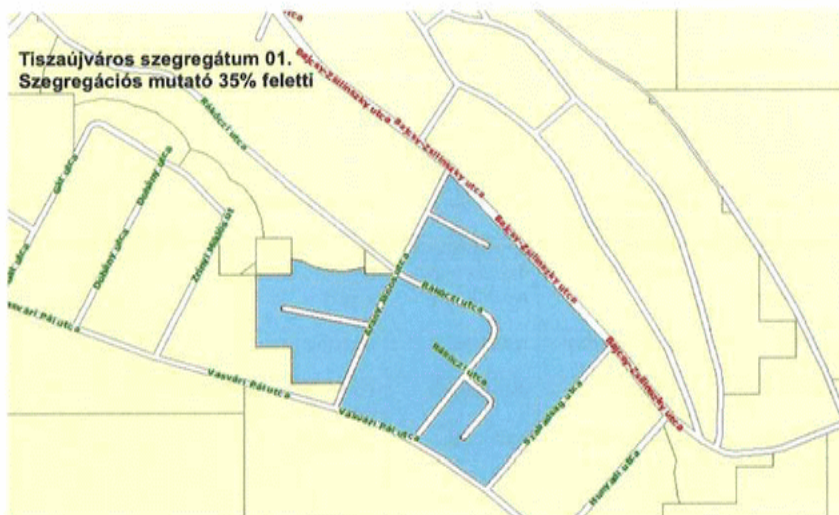
A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő. A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása az úgynevezett szegregációs mutató alapján történik. Azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő.

A KSH adatai alapján az 50 főnél nagyobb lélekszámú szegregátum területe: Rákóczi út, Arany János utca, Szabadság út, Vasvári P. utca, Bajcsy-Zsilinszky utca, Zrínyi Miklós utca. A szegregált utcák lakosainak száma 50-100 fő között van.

A közlekedés jól megoldott, intézményekkel, infrastruktúrával jól ellátott. A roma nemzetiség néhány utcában magas arányban van jelen ugyan, azonban sokan közülük rendelkeznek munkajövedelemmel, alapfokúnál magasabb végzettséggel, ennek következményeként jövedelmi viszonyaikat, életszínvonalukat tekintve valamelyest jobbak a lehetőségeik, mint a tipikus szegénytelepek lakóinak. A városrész mára tulajdonképpen szerves részévé vált a városnak, az itt lakók a városban dolgoznak, a város intézményeit, infrastruktúráját, szolgáltatásait veszik igénybe mindennapi életük során.

Forrás: KSH 2015.

Forrás: KSH 2015.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a.) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Tiszaújvárosban kórház nem működik, azonban elmondható, hogy az egészségügyi alapellátás és szakellátás kiemelkedő.

A Tiszaújváros Városi Rendelőintézet (a továbbiakban: Rendelőintézet) meghatározó szerepet tölt be Tiszaújváros és vonzáskörzetének egészségügyi ellátásában. Az egészségügyi ellátó rendszerben az utóbbi években országos szinten végbement – sajnos többnyire negatív hatású – változások a lakosság körében bizonytalanságot váltottak ki. A környékbeli kórházak járóbeteg egységeiben tapasztalható hozzáférési nehézségek következtében egyre több szakellátás tekintetében észlelhető az ellátási területünkön kívülről érkező betegek egyre nagyobb számú megjelenése (pl. bőrgyógyászat, diabetológia, endokrinológia, reumatológia és fürdőgyógyászati ellátások, valamint egynapos sebészeti ellátás). Ez a jelenség előre vetíti az intézmény növekvő szerepét a régió betegellátásában. A népszerűség háttérében a jó humán erőforrás ellátottság és a rendkívül modern, jól felszerelt szakrendelő áll.

A Rendelőintézet „egészségügyi ellátó központként” működik Tiszaújváros lakosságának életében. A szakrendelő saját feladatain túl helyet ad az alapellátási tevékenységeket végző egészségügyi szolgáltatóknak (gyermekorvosi szolgálatok, felnőtt háziorvosi szolgálatok, fogorvosi szolgálatok). Az alapellátást végző szolgáltatók teljesen önállóan működő mikro-egységek.

Tiszaújváros Városi Rendelőintézet szakmai feladatai

Alapellátás	Járóbeteg szakellátás			Fekvőbeteg ellátás
házi orvosi ellátás	tüdőgyógyászat (szakrendelés és gondozás)	ultrahang (hasi, nőgyógyászati, pajzsmirigy, emlő, gyermek, kardiológiai)	pszichológia (felnőtt és gyermek)	egynapos sebészeti ellátás
házi gyermekorvosi ellátás	szülészeti-nőgyógyászat	ortopédia	gyermekgyógyászat	
védőnői ellátás	sebészet	traumatológia	laboratórium	
iskola-egészségügyi ellátás	reumatológia	mozgásszervi rehabilitáció	nappali kúraszerű ellátás	
fogászati ügyelet ellátás	ideggyógyászat	radiológia	urológia	
ügyeleti ellátás	onkológia	diabetológia	fiziko- és balneoterápia	
foglalkozás egészségügyi ellátás	endokrinológia	audiológia	tüdőszűrés	
	fül-orr- gégyógyászat	bőr és nemibeteg szakellátás és gondozás	Gyermek Mozgó Szakorvosi Szolgálat	
	kardiológia	sportorvosi szaktanácsadás	otthoni szakápolás	
	pszichiátriai szakellátás és gondozás	belgyógyászat	otthoni hospice ellátás	

A fogászati ügyeleti ellátás tekintetében a településeken élők nem nagy gyakorisággal vették igénybe az ügyeleti ellátást, illetve az igénybevevők egy része a környező településeken élők közül került ki. Erre tekintettel Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2017. februári ülésén döntött arról, hogy a fogászati ügyeleti ellátást a jövőben kizárólag a tiszaújvárosi lakóhellyel rendelkezők számára biztosítja és 2017. március 1. napjától megbízta a Rendelőintézetet a fogászati ügyeleti ellátás működtetésével. Továbbá rendelkezett arról, hogy a Rendelőintézet egy miskolci székhelyű egészségügyi szolgáltatóval kössön feladatellátási szerződést, aki hosszú távon vállalja a fogászati ügyeleti feladatok ellátását a városiak részére. A vonatkozó szerződés megkötésének határidejét 2017. április 30. napjával határozta meg.

Lakossághoz közeli ellátásként a kórházi tartózkodás kiváltására szolgáló otthoni szakápolást és otthoni hospice ellátást is végez az intézmény. Azon kevés önálló járóbeteg szakrendelők közé tartozik, akik egynapos sebészeti ellátást is végeznek. Ez az ellátástípus fekvőbeteg ellátásnak minősül és a kórházi ellátást hivatott kiváltani. Öt szakmára vonatkozóan rendelkezik NEAK szerződéssel nem sürgősségi jellegű sebészeti beavatkozások végzésére. Fiziko- és Balneoterápiás Részleg a fürdőgyógyászati ellátások teljes skáláját biztosítja betegei részére nagy szakmai gyakorlattal rendelkező dolgozók közreműködésével.

A Rendelőintézet ad helyet a települési házi gyermekorvosi és felnőtt háziorvosi praxisoknak. Szederkény városrészben felnőtt házi- és gyermekorvosi rendelő található.

Az alapellátási feladatokat 8 felnőtt és 4 gyermekorvosi szolgálat látja el. Területi ellátással működik 7 fogorvosi szolgálat. A gyermek-, és fiatalkorúak ellátásában a házi gyermekorvosokkal együttműködve részt vesznek az iskola orvosi és védőnői szolgálatok. Utóbbiak fő feladata a prevenció megvalósítása, amelynek érdekében felvilágosító tevékenységet, ill. szűréseket végeznek. A területi védőnők száma 7 fő és 3 fő védőnő főállású iskola-egészségügyi feladatokat lát el. A Rendelőintézet a szakrendelések széles spektrumával rendelkezik, amelyet a környező települések lakosai is igénybe vesznek. Az intézmény egy központosított egészségügyi centrum, melyben megtalálhatók egy helyen a gyermek- és háziorvosi rendelők, a fogorvosi és a szakorvosi rendelők. Az intézményben 12 gyermek- és felnőtt háziorvos, 7 fogorvos, valamint 24 szakrendelés működik. A szakellátások megfelelően szakképzett szakorvosi, és szakdolgozói kollektívával működnek. Az ellátások a NEAK által finanszírozottak, a Rendelőintézet működését az önkormányzat támogatja. A Rendelőintézet foglalkozás-egészségügyi ellátást is működtet, saját működési bevételeiből. Ezen túl komplex fiziko- és balneoterápiás ellátást is nyújt a gyógyfürdőhöz kapcsolódva, mivel a termálfürdő kútjának vize gyógyvízminősítést kapott. A gyógyfürdő térségébe 4 szakellátást helyeztek ki. Az elmúlt években tovább bővült a szolgáltatások köre a hospice ellátással, amely már egy régóta jelen lévő kielégítetlen szükséglet megoldását vállalta fel. Rendelőintézet gyakran ad helyet, és segíti munkáját a különböző betegségtípusok köré szerveződő önszervező csoportoknak, civil szervezeteknek.

A településen 32 fős személyzettel, 4 db mentőautóval mentőállomás működik.

Gyógyszertárak: A városban 4 ponton található gyógyszertár, melyből egy a Rendelőintézet közelében kapott helyet.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Rendelőintézet és Tiszaújváros Város Önkormányzata mindig nagy hangsúlyt fordított a lakosság egészségtudatos magatartásának kialakítására. Ennek a szemléletnek a keretein belül vált hagyománnyá Tiszaújváros Város Önkormányzatának támogatásával a családi és gyermeknappal nappal összekötött egészségnap szervezése, melynek keretein belül az egészséges életmódra nevelés, a szűrés és tanácsadás is jelentős hangsúlyt kap. Szintén ennek a szemléletnek a része a krónikus betegségekben szenvedők (pl. cukorbeteg, daganatos betegek) lelki és szakmai támogatása, gondozása.

A megelőzéssel kapcsolatos feladatok ellátásában az alapellátásban dolgozó háziorvosoknak, házi gyermekorvosoknak, fogorvosoknak, iskola- és területi védőnőknek van jelentős szerepe. Nekik nyílik arra lehetőségük, hogy a beteggel természetes környezetében, az otthonában, a mindennapjaiban találkozzanak. Ezen találkozások alkalmával kerülhet sor az életvezetési hibák kiszűrésére, a potenciális kockázati tényezők beazonosítására és a betegnek személyre szabott – a konkrét esettel kapcsolatos – tájékoztatás nyújtására, esetleg szemléletformálást, életmódváltást érhetnek el nála, illetve az egész családjánál. Eerre legjobb alkalom az iskola- és területi védőnőknek adódik a gyermekek családjában és a köznevelési intézményekben. A védőnők a gyermekek felvilágosításán, oktatásán keresztül az egész család életmódjára hatást gyakorolhatnak. Nagy témakörök, az egészséges táplálkozással való szoktatás, a személyi higiénié fontossága, a szájhigiénié és a rendszeres mozgás iránti igény és szeretet kialakítása.

2014. évben a védőnők két országos projekt keretében továbbképzési programokon vettek részt. A TÁMOP 6.1.3./13.1/A projekt a védőnői méhnyakrák szűrés, illetve vastagbélrák

szűrés kiterjesztését támogatta. A projekt közvetlen célja az volt, hogy a védőnők 2015. május 1-jétől alkalmasak legyenek önállóan méhnyakrák szűrést végezni.

A TÁMOP 6.1.4. Koragyermekkori (0-7 év) programnak szintén aktív résztvevői voltak a tiszaujvárosi védőnők. Ez a program 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását célozta meg, melynek eredményeképpen az eddignél korábban felismerésre kerülhetnek a fejlődésben veszélyeztetett gyermekek. A továbbképzésen részt vett védőnők korszerű szűrővizsgálati módszereket, a csecsemő és kisgyermek testi-lelki problémáira is fogékony szemléletet sajátítottak el, mely ebben a korai időszakban óriási preventív erővel rendelkezik.

Az iskola-egészségügyi tevékenységet a házi gyermekorvosok az iskola, valamint a területi védőnőkkel közösen, a jogszabályi előírásoknak megfelelően végzik (szűrések, felvilágosító előadások, védőoltások, stb.).

A Humán Papilloma Vírus (HPV) elleni védőoltás adása a 13 éves korosztály részére rendszeres volt korábban is. 2014-től pedig megváltozott az oltási rend. A HPV elleni önkéntes védőoltást azok a lányok kaphatják meg iskolai kampányoltás keretében, akik betöltötték a 12. életévüket és az általános iskola 7. osztályát végzik. 2014. évtől Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének döntése alapján a helyben élő 13. életévüket betöltött fiúgyermek is ingyenesen részesülnek az oltásban, ami jelentős szerepet tölt be a rákkeltő HPV törzsek elleni védekezésben.

Minden évben megvalósulnak az óvodai egészségügyi szűrővizsgálatok, úgymint általános szűrővizsgálat, látás és fogászati szűrés.

A Rendelintézet széleskörű szűrési tevékenységgel járul hozzá Tiszaújváros és térsége lakossága egészségi állapotának megőrzéséhez, fejlesztéséhez.

A Rendelintézet által végzett szűrővizsgálatok:

- urológiai szakrendelés keretében hererák és prosztatarák szűrés,
- nőgyógyászati szakrendelés keretében méhnyakrák szűrés és emlővizsgálat
- a tüdőszűrés mellett a tüdőgyógyászati szakrendelésen sor kerül a légúti allergének szűrésére, valamint a dohányzás megelőzésével és a dohányzásról való leszoktatással kapcsolatos tanácsadásra, illetve kezelésre,
- a bőrgyógyászati szakrendelésen a bőrdaganatok szűrése, a betegek ellátása és gondozás is megvalósul.

Népegészségügyi szűrések

A népegészségügyi szűrések az alábbi korosztályokra és vizsgálatokra terjednek ki:

- a 45-65 év közötti nők kétévenként végzett emlőszűrése lágyszövet-röntgenvizsgálattal (mammográfia);
- a 25-65 év közötti nők egyszeri negatív szűrővizsgálata után 3 évenként megismételt, sejtvizsgálatot (citológia) is alkalmazó nőgyógyászati szűrővizsgálata;
- az 50-70 év közötti férfiak és nők kétévenkénti szűrővizsgálata a székletbeli rejtett vér laboratóriumi (immunkémiai) kimutatása útján.

c.) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A felnőtt lakosság fejlesztő és rehabilitációs ellátást csak a megyeszékhelyen, Miskolcon tud igénybe venni.

d.) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Tiszaújvárosban a közétkeztetést a Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ Közétkeztetési Csoportja látja el. Feladatuk a jó minőségű, életkori sajátosságoknak megfelelő, előírt mennyiségű étel megfőzése, tállálása. Biztosított a nyári folyamatos működés és az ügyeleti, illetve nyári szociális főzés.

Az étlapok összeállítása havonta történik a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet rendszeres étkeztetést biztosító szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlás előírásait figyelembe véve, mely korosztályokra lebontva meghatározza a tápanyag és energiaszükségletet. Az étlapok felülvizsgálata és a diétás étrend összeállítása megbízási jogviszonyban foglalkoztatott dietetikussal történik.

A konyhák működtetése a jogszabályokban és belső szabályzatokban meghatározott módon történik. A legfontosabb előírásokat a HACCP rendszer tartalmazza, melynek felülvizsgálata évente egy külső auditáló céggel történik. A konyhai dolgozók élelmiszer, higiéniai, környezetvédelmi és minőségbiztosítási ismereteik felfrissítése érdekében - az új dolgozók munkába állása előtt - HACCP oktatáson vesznek részt évente egyszer.

e.) sportprogramokhoz való hozzáférés

A járási központ fejlett települési infrastruktúrájával, sport- és rekreációs létesítményeivel (Tiszaújvárosi Sportcentrum, Tiszaújvárosi Gyógy- és Strandfürdő, Szederkényi Tornaterem, Deák téri Uszoda), szolgálja ki a település lakosságát.

A Sportcentrum városi szinten színvonalas sportolási feltételeket nyújt az egyesületek, az oktatási intézmények, a lakosság részére. A szabadidős sportlétesítmények látogatottsága folyamatosan kiegyenlített, naponta átlagosan 500 fő látogatja. Az elmúlt években a Sportcentrum legnépszerűbb része az uszoda. A Sportcentrum – a közhasznú tevékenység keretében - a helyi lakosság részére a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is biztosítja egyes sportlétesítmények térítésmentes, sportcélú használatát (streetballpálya, kültéri látnispálya, füves labdarúgó edzőpálya, atlétikapálya, görkorcsolya, gördeszka pálya, strand röplabda pálya). Továbbra is népszerűek a már hagyományos közösségi sportrendezvények.

Az Ifjúsági Park 1977-ben épült társadalmi munka keretében, hogy sportolási lehetőséget biztosítson a parkerdőben. A parkban két bitumenes sportpálya található, valamint gyalog és kerékpárutak hálózattal, 2014-ben több szabadidő sporteszköz is kihelyezésre került, melyet bárki szabadon használhat. Pihenőhelyül szolgál a városlakóknak és egyben sportolási lehetőséget is nyújt. Ez utóbbit segíti az 1000 m hosszú erdei kocogó pálya is, valamint számos játszótér. A parkot több km-es hosszú bitumenes út hálózattal, az egyes létesítményeket pedig salakos gyalogutak kötik össze. A fenti sportlétesítményeken túl a város több pontjára szabadidő sporteszközök kerültek telepítésre, melyek lehetőséget nyújtanak az ifjúság és felnőtt korosztály részére a mindennapos testedzés szabad levegőn történő megvalósításához.

Sportélet

Tiszaújváros sportéletét tekintve elmondható, hogy az elmúlt időszakban folyamatos előrelépés figyelhető meg. A lakosság egyre inkább fontosnak tartja az egészség védelmét és megőrzését. Egyre nagyobb aktivitás figyelhető meg a fizikai állóképesség fejlesztése érdekében. A városban tevékenykedő sportegyesületek sportolói kiemelkedő eredményeket értek el. Az aktív, élénk sportélet, a versenysport a várospolitikai fontos színterévé vált az elmúlt időszakban és Tiszaújváros arculatát nagymértékben pozitív irányba formálta. A városban megrende-

zésre kerülő hazai és nemzetközi versenyek lebonyolítása minden szempontból sikeresnek mondható.

Kiemelendő azonban a demográfiai mutatók alakulása, az életkor összetételének változása, ami kihatással van az utánpótlás nevelésre is, mivel az utánpótlás korosztály létszámának csökkenése, a lakosság elidősödése a sport irányait és súlypontját is megváltoztatja.

Az önkormányzat sportrendelete, sportkonceptiója szabályozza az önkormányzat legfontosabb tennivalóit, a sport területén meghatározott alapelveit, kötelező és önként vállalt feladatokat, valamint a sportról szóló törvénnyel és az Európai Sport Chartával összhangban megfogalmazott prioritásait, fejlesztési irányait.

Az önkormányzat 2013-ban 48.451 E Ft, 2014-ben 54.567 E Ft, 2015-ben 60.584 E Ft, 2016-ban 60.878 E Ft és 2017-ben 67.883 E Ft létesítményhasználati támogatást, 2013-ban 120.247 E Ft, 2014-ben 144.717 E Ft, 2015-ben 121.301 E Ft, 2016-ban 140.563 E Ft és 2017-ben 169.619 E Ft működési célú támogatást nyújtott a kiemelt sportágakkal foglalkozó egyesületek számára. Tiszaújváros Város Önkormányzat Képviselő-testülete a sportrendelethez foglalt sportfeladatai biztonságos ellátása érdekében a mindenkori költségvetési lehetőségeinek függvényében meghatározott pénzeszközök – az éves önkormányzati költségvetés legalább 3%-a – segítségével vesz részt a sportfeladatok támogatásában.

A támogatásnak és a kitartó edzői, sportolói munkának köszönhetően kiemelkedő nemzetközi eredmények születtek súlyemelés, atlétika, triatlon, kajak-kenu, erőemelő és fekvenyomó sportágakban. Tiszaújváros önkormányzata a diáksportban és a versenysportban elért eredményeket elismerve minden évben „Sport-baráti Találkozót” szervez a városi sportszervezetek vezetői, szakemberei és versenyzői részére, ahol értékelik a város sportjának helyzetét és az elért eredményeket, elismerik a kiemelkedő hazai és nemzetközi eredményeket elért sportolókat, sportvezetőket.

2011-2016. között jelentős országos versenyek helyszíne volt Tiszaújváros. Megrendezték az Ördögh István Emlékversenyt, a Tisza Triatlont, a Kőszegi György Emlékversenyt, valamint sakkversenyt, több testépítő és fitness országos bajnokságot is. Az országos bajnokságok mellett minden évben Tiszaújváros adott otthont a Nemzetközi Atlétika versenynek. 2016-ban 18. alkalommal rendezték meg a Triatlon Nagyhétet.

Az önkormányzat a kiemelt sportágakkal foglalkozó egyesületek közvetlen költségvetési támogatása mellett számos helyi és országos sportversenyhez nyújtott támogatást az éves civil támogatási keretéből, illetve a városi rendezvénykeretből. Ez utóbbi forrásból valósult meg a Show Tánc Fesztivál, melyen több ezer fiatal vett részt, illetve az Ördögh István Emlékverseny és a Kőszegi György Emlékverseny.

Az önkormányzat a civil szervezetek, oktatási-nevelési intézmények sporttevékenységének támogatásán túl a saját tulajdonában lévő Tiszaújvárosi Sport - Park Nonprofit Kft.-n keresztül támogatja a lakosság szabadidősport és amatőr sportolási lehetőségeit.

Az 1998-ban átadott sportcentrum elsősorban Tiszaújváros sokszínű sportéletét szolgálja. Minden igényt kielégítő lehetőséget biztosít a város sportegyesületeiben a sportolók eredményes felkészüléséhez, versenyeztetéséhez, de kiváló színtere az iskolai diák, és szabadidősport rendezvényeknek is. Az átadás óta eltelt években több mint 200 felnőtt és utánpótlás válogatott mérkőzésnek, versenynek adott otthont a résztvevők meglegedésére. Számátalan hazai és nemzetközi edzőtáborozó csapat készült fel a legkülönbözőbb sportágakban, hiszen a Sportcentrum rendkívül széleskörű, komplex szolgáltatásokat kínál.

Mindezekon túl a Sportcentrum létesítményei nagyszerű lehetőséget nyújtanak nem sportjellegű rendezvények szervezésére, lebonyolítására.

- Játékcarnok: a 48 x 25 m alapterületű, parketta borítású játékcarnok számos színvonalas sport és kulturális rendezvények színtere. A küzdőteret egy 1 200 férőhelyes lelátó veszi körül és biztosítja a vendégeknek, hogy kényelmesen kövessék végig az eseményeket.

- Edzőterem: a sportpadló borítású edzőterem, melynek alapterülete 45 x 23 m szintén alkalmas a sportrendezvényeken kívül egyéb kulturális rendezvények, így például fogadások, koncertek, árubörzék stb. lebonyolítására.
- Uszoda: a 6 pályás, 1,8 m mély uszoda a közvetlenül mellette található pezsgőfürdővel, merülő medencével, finn és infrasaunával télen-nyáron várja a felfrissülni vágyó kedves vendégeket.
- Atlétika és labdarúgó stadion: nagyszabású sportrendezvények, koncertek kerültek lebonyolításra az elmúlt években. (pl.: MLSZ Centenárium Kupa, UEFA Régiók Kupa). A rekortán borítású futópályát élsportolók, valamint az atlétikát hobbi szinten űző sportolók egyaránt használhatják. Az atlétika pálya körül egy 2 000 férőhelyes fedett lelátó található, melyről kitűnő lelátás nyílik a centerpályán zajló eseményekre.
- Labdarúgó edzőpályák: az edzőtáborozó labdarúgócsapatok számára a stadionon kívül 3 füves labdarúgó edzőpálya biztosít megfelelő feltételeket.
- Tenispályák: hat szabadtéri-, két fedett-, salak borítású tenispálya várja az érdeklődőket a hét valamennyi napján.
- Strandöplabda pálya: folyamatos karbantartással.
- Műfüves labdarúgó pálya: A 104 X 68 m, kiválóan alkalmas téli edzőmérkőzésekre, szabadtéri edzések megtartására.
- Súlyemelő csarnok
- Asztalitenisz csarnok
- sportegyesületek klubházai

f.) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tiszaújváros Város Önkormányzata a személyes gondoskodást igénybevevők számára a szociális alapszolgáltatásokat a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ keretén belül biztosítja Tiszaújváros lakói számára.

Szociális alapszolgáltatások:

• *Étkeztetés*

Étkeztetésben részesülhetnek azok a személyek, akik koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai és szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk vagy szociális rászorultságuk miatt átmenetileg vagy tartósan nem képesek étkezésükről gondoskodni.

Az étkeztetés történhet az étel:

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- indokolt esetben lakásra szállításával.

Helyben fogyasztásra a „Tiszavirág” Idősek Klubjában, a „Tizsaszederkény” Idősek Klubjában, az „Ősziróza” Idősek Klubjában és az „Esély” Napközi Otthonban van lehetőség.

Az étel helyben fogyasztására lehetőség van a hajléktalanok nappali melegedőjében azon hajléktalan személy számára, aki lakóhellyel nem rendelkezik, éjszakáit Tiszaújváros közigazgatási területének közterületein tölti, vagy a Hajléktalanok Átmeneti Szállásának lakója.

Az étel házhoz szállítására csak akkor van lehetőség, ha a kérelmező egészségi állapota miatt az étel elvitelére nem képes és rászorult.

- *Házi segítségnyújtás*

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakóközösségében biztosítja. A házi gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete – életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével – biztosított legyen.

- *Család- és gyermekjóléti szolgáltatás*

A családsegítő szolgáltatás a szociális és mentális problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe jutott embereket, családokat segítő szociális szolgáltatás. A Képviselő-testület jogszabályváltozásból adódó kötelezettségének eleget téve a 2015. november havi ülésén döntött arról, hogy 2016. január 1. napjától Család- és Gyermekjóléti Szolgálatot, valamint járási szinten feladatot ellátó Család- és Gyermekjóléti Központot működtet. A Szolgálat és a Központ a jogszabályban foglaltak szerint 2016. január 1-jétől megkezdhetette működését.

- *Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás*

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú, vagy fogyatékos személyek részére nyújtott, állandó felügyeletet nyújtó készenléti szolgáltatás. Az ellátás 140 készülékkel működik, amelyet Tiszaújváros közigazgatási területén kívül az egykori kistérség településein is biztosít az intézmény.

- *Időskorúak nappali ellátása*

Az intézmény három idősok klubját működtet 95 férőhellyel, ahol a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmagukat ellátni részben képes személyek részesülnek gondozásban. A klub szolgáltatását igénybe vevők egyénre szabottan, gondozási tervben meghatározottak alapján, állapotuknak megfelelő gondozásban részesülnek, amelynek része fizikai ellátás, pszichés, mentális gondozás. A mozgásképesség megtartása, az aktivitás fokozása az öregedéssel járó elváltozások megelőzése, lassítása érdekében a klubokban heti rendszerességgel egészségügyi foglalkozásokon, gyógytornán és jógán vehetnek részt az érdeklődők.

- *Fogyatékosággal élők nappali ellátása*

2013 szeptemberétől működik az „Esély” Napközi Otthon a Tiszaszederkény városrészben. A kialakított foglalkozások rendszere jól kiegészíti az egyéni fejlesztésen alapuló szakmai munkát, mentális gondozást. Lehetőség van a gondozottaknak sportfoglalkozásokra, háztartási ismeretek elsajátításra a tankonyhában, zenei és kulturális foglalkozásokra, „állatasszisztált” terápiás foglalkozásokra.

- *Hajléktalanok nappali melegedője*

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2015. novemberi ülésén döntött a hajléktalanok 25 férőhelyes nappali melegedőjének 2016. november 1. napjától történő működtetéséről, mely a téli krízisidőszakban 12 fő számára biztosít éjszakai szálláslehetőséget.

Az éjszakai férőhelyek kihasználtsága szinte 100%-os volt. A nappali melegeződ is rendszeresen 10-12 fő vette igénybe. Az elkövetkező időszak fontos feladata a nappali férőhelyek kihasználtságának növelése.

Szociális alapszolgáltatást igénybevevők

A szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás és idősok nappali ellátásának igénybevételét szemlélteti az alábbi kimutatás, amelyből jól látható, hogy a szolgáltatásban részesülők száma évek óta jelentősen nem változik. Apró mozgások érzékelhetők, de tendenciózus változás nem tapasztalható. Az ebédet továbbra is a Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ készíti. A minőség és mennyiség ellenőrzését rendszeresen közösen végzi el a két intézmény.

A 2016. évi elégedettségi kérdőívek alapján az ebéd minőségét és mennyiségét egy ötfokozatú skálán az ellátottak mintegy 37%-a négyesre, 43%-a ötösre értékelte.

A szociális alapszolgáltatást igénybevevők száma					
Ellátási forma	Év				
	2012	2013	2014	2015	2016
Étkeztetés	743	811	825	822	799
Házi segítségnyújtás	63	60	67	69	70
Jelzőrendszeres hszny	140	140	140	140	139
Idősok klubja	64	92	94	93	92

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2016. évi tevékenységéről

A házi segítségnyújtás folyamatosan jó színvonalon folyik a városban. Figyelemreméltó, hogy a látogatások száma 2014-ben jelentősen megugrott az azt megelőző évekhez képest. Továbbra is emelkedik a gondozási órák száma, amely azt tükrözi, hogy egyre több ápolást igénylő kéri a szolgáltatást. 2016. év elején megváltozott a szolgáltatás jogszabályi feltételrendszere. A jogszabály a házi gondozók munkáját szétválasztotta személyi gondozásra és szociális segítségre. 2016-ban 48 fő részére került megállapításra a szolgáltatás és 47 esetben megszüntetésre. A megszüntetés leggyakoribb oka az elhalálozás, valamint bentlakásos intézménybe történő elhelyezés. A szolgáltatást igénybe vevőkre jellemző, hogy nagy részük azonnali gondozásra szorul, egyre nagyobb szükség van a mindennapos ellátásra. Egyre több igény van a napi többszöri szolgáltatásra is.

A házi segítségnyújtásban részesültek száma, gondozási órák és látogatások					
	Év				
	2012	2013	2014	2015	2016
Ellátottak száma	63	60	67	69	70
Látogatások száma	9228	9436	11766	11991	11504
Gondozási óra	7286	7406	8365	8556	9377

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2016. évi tevékenységéről

Tiszaújváros Város Önkormányzata a személyes gondoskodást igénybevevők számára **szakosított ellátások** keretén belül átmeneti elhelyezést biztosít.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- *Időskorúak gondozóháza*

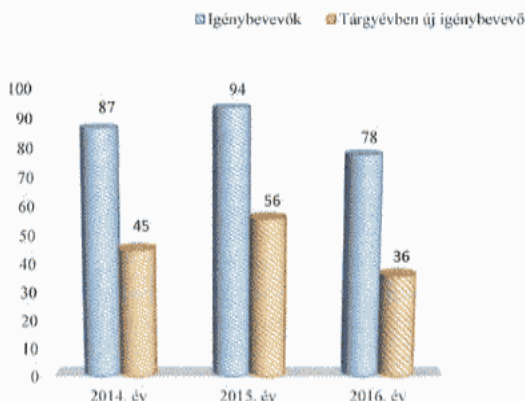
Az „Ezüsthíd” Gondozóház 44 férőhelyes intézmény, amely a város területén élő időskorú, valamint 18. életévét betöltött személyek teljes körű ellátását biztosítja, akik betegségük vagy más ok miatt önmagukról az otthonukban nem képesek gondoskodni.

Az „Ezüsthíd” Gondozóház igénybevételét szemléltetik az alábbi kimutatások, amelyből jól látható, hogy megugrott az intézmény kihasználtsága. A számok is alátámasztják azt a tapasztalati tény, hogy az intézmény szolgáltatásai iránt jelentősen nőtt az érdeklődés. Soha nem volt még ilyen magas a szolgáltatásra várakozók száma, (2016. december 31-én 17 főt tartott nyilván az intézmény) és alacsony volt a megszűnések száma.

A gondozóház lakóinak 12%-a 90 év feletti életkorban van, a 80-89 évesek aránya 36%, a 75-79 év közötti tartományba tartozók aránya 18%. A lakók magas életkora, valamint egészségi állapota miatt egyre növekszik a fokozott ápolást igénylő gondozottak száma. Az intézmény fokozott figyelmet fordít a hiányzó vagy korlátozottan meglévő testi-szellemi funkciók helyreállítására. A napi gondozói munka fontos része a személyi és környezeti higiéné biztosítása, gyógyszerelés, étkeztetés, a betegek mobilizálása. Rendszeresek a mentálhigiénés foglalkozások és egyéb szabadidős rendezvények is.

A gondozóház fontos szerepet tölt be az ellátórendszerben, hiszen kapcsolóként működik a házi segítségnyújtás és a tartós bentlakást biztosító intézmények között.

A Gondozóház igénybevétele és a gondozóházi férőhely kihasználtsága

Ellátást igénybevevők számának alakulása	2014.	2015.	2016.
Igénybevevők	87	94	78
Tárgyévben új igénybevevő	45	56	36
Éves kihasználtság (%)	92,14	90,11	97,39

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2016. évi tevékenységéről

A gondozóházi ellátást igénybe vevők száma és a megszűnések okai

Megnevezés	Év		
	2014. (fő)	2015. (fő)	2016. (fő)
Igénybevevők száma	87	94	78
Új igénybevevő	45	56	36
Megszűnt igénybevétel	49	52	34
ebből: gondozás indoka miatt megszűnt	32	25	19
ebből: más intézménybe került	6	5	7
ebből: elhunyt	11	22	8

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2016. évi tevékenységéről

• *Hajléktalan személyek átmeneti szállása*

A Hajléktalanok Átmeneti Szállása a város területén tartózkodó hajléktalan személyek számára biztosít ideiglenes hajlékot. 2016. évben az átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatás szinte teljes kihasználtsággal működött. A férőhelyek folyamatos telítettsége miatt mindössze két fő elhelyezésére volt lehetőség az év folyamán, a szolgáltatásra várakozók száma öt fő volt, amelyből az ellátást csak két fő tudta igénybe venni.

2016. évben a szállón lakók 88%-a már a korábbi években is igénybe vette a szolgáltatást. A lakók életvitelét a hosszabb távú berendezkedés jellemzi, vagy nehezen lehet őket motiválni, hogy változtassanak életmódjukon, vagy egészségi állapotuk, életkoruk miatt nem tudnak már változtatni.

g.) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzat nem gyűjt és értékel adatokat arra vonatkozólag, hogy az általa működtetett, vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz (oktatás, nevelés, szociális ellátás, egészségügy, közétkeztetés, gyermekjólét, közművelődés, stb.) való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű romák vagy mélyszegénységben élők számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat.

A szolgáltatásokhoz való hozzáférés a településen élők számára biztosított, arra vonatkozóan, hogy a szolgáltatások nyújtása során az egyenlő bánásmód követelménye sérült volna, nem érkezett bejelentés az önkormányzat felé.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az önkormányzat nem gyűjt és értékel adatokat arra vonatkozólag, hogy az általa működtetett, vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz (oktatás, nevelés, szociális ellátás, egészségügy, közétkeztetés, gyermekjólét, közművelődés, stb.) való hozzáférés mennyire diszkriminál pozitív irányba a településen élő hátrányos helyzetű romák számára, azonban a bölcsődei, óvodai, iskolai felvétel során a hátrányos helyzetű szülők gyermekei előnyt élveznek.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Tiszaújváros lakosai szerencsés helyzetben vannak, ha közterületet kívánnak igénybe venni szabadidő eltöltésre, mivel Tiszaújváros zöldfelületi rendszerére a magas zöldfelületi arány jellemző. A város igényesen parkosított közterekkel, véderdősávokkal, sok játszótérrel, sportpályával rendelkezik. A városközpontban nagyméretű, központi zöldfelület található, ami parkosított.

A Tisza Média Kft. 1997 óta készít televíziós műsorokat, ám jogelődje, a Tisza Televízió 1987-ben kezdte meg működését. Alapvető feladata, hogy Tiszaújváros közéletének minden szelével foglalkozzék, műsoraiban híreket, tudósításokat, stúdióbeszélgetéseket láthatnak Tiszaújváros és közvetlen környékének lakói. A műsor továbbítása kábelen történik. Kiemelt feladata a közélet eseményeinek közvetítésén túl a demokratikus közélet katalizátori szerepe, rendszeresen fórumokat, stúdióvitákat szervez. Külön sportműsor foglalkozik a város és a kistérség sporteseményeivel, a kulturális események pedig rendszeresen helyet kapnak a műsorfolyamban.

Állandó műsorai:

- Héthatár
- Hétről-Hétre
- Egy hajóban – vallási műsor
- Sporthétő
- Triatlon TV
- Ünnepi közvetítések
- Szilveszteri műsor
- Önkormányzati ülés
- minden hónap utolsó szerdáján polgármesteri fogadóóra élő adásban

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nem releváns, nincs ilyen jellegű konfliktusról információ.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A rendszeres lakossági felajánlásoknak köszönhetően a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának lehetősége nyílt lábbeli és ruhaadománnyal, használt, de jó állapotú bútortazzal, valamint gyermekjátékokkal segíteni a rászorulókat.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ fontos feladatának tekinti az anyagi nehézségekkel küzdő egyének és családok számára az élelmiszeradományokhoz való hozzájutás megszervezését és lebonyolítását, valamint a kliensek delegálását (közvetítését és ajánlását) a Magyar Vöröskereszt Tiszaújvárosi Szervezete által szervezett és biztosított adományozás alkalmaira.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ élelmiszerosztási tevékenységét és az azzal összefüggő adatokat az alábbi táblázat szemlélteti:

Adomány megnevezése	Mennyiség
„Kuchenmeister” gyümölcskenyér (TESCO)	170 db (85 kg)
Kukorica konzerv és Maggi levespor	750 db konzerv és 750 csomag levespor (291 kg)
Tesco projekt (pékáru és zöldség – gyümölcs)	17853,1 kg
Karácsonyi élelmiszer adomány gyűjtés	1219 kg

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ – 2016.

A Tesco projekten kívül két alkalommal volt lehetősége a szolgáltatnak a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel történő együttműködés révén tartós élelmiszerosztásra (kukorica és Maggi levespor, valamint gyümölcskenyér), mely során alkalmanként 273 és 282 szociálisan rászoruló személy részesült, összesen 376 kg adományban, ezzel is enyhítve a családok megélhetési nehézségeit.

2016. novemberében a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a Magyar Élelmiszerbank Egyesület kezdeményezésére, a CIB Bank támogatásával részt vett a karácsonyi élelmiszeradomány gyűjtő akcióban. Az adomány gyűjtésére a tiszaujvárosi Tesco Áruházban pályázati úton nyílt lehetőség. Az akció keretében 1219 kg tartós élelmiszert sikerült az adományozóktól átvenni, mely csomagok kiosztásra kerültek a tiszaujvárosi rászoruló családok részére.

Tiszaújvárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden évben közösségi programokat szervez. Szorosan együttműködik a Tiszaújvárosi Cigány Nagycsaládok Szervezetével és a Tiszaújvárosi Roma Polgárjogi Mozgalommal. 2016. évben az alábbi rendezvényekkel biztosította a helyi nemzetiséghez tartozó közösségi élet gazdagítását:

- Iskolakezdesi támogatások (fűzetcsomagok osztása)
- Masina Fesztivál
- Mikulás csomagok osztása
- Szegények karácsonya
- Évzáró rendezvény

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011. évi népszámlálás eredményeként a 13 honos nemzetiségi népcsoport közül 10 honos nemzetiségi népcsoport van jelen Tiszaújvárosban, legnagyobb számban a romák, a németek és a ruszinok.

Tiszaújváros Város Önkormányzata hatékony együttműködési rendszert alakított ki a városban működő nemzetiségi önkormányzatokkal. Az önkormányzat minden évben működési támogatás odaítélésével támogatja a nemzetiségi önkormányzatokat, hozzájárulva ezzel a kulturális, művészeti, hagyományörző rendezvényeik megszervezéséhez és lebonyolításához, illetve kulturális hagyományaiknak, tárgyi és szellemi kulturális kincseiknek és identitásuknak megőrzéséhez. Ezen kívül közös rendezvények szervezésével népszerűsítik és mutatják be a települést és annak értékeit.

A Tiszaújvárosi Polgármesteri Hivatal a nemzetiségi ügyek ellátása körében biztosítja a nemzetiségi jogok érvényesülését, ellátja a településen a kulturális szolgáltatással, nyilvános könyvtári ellátással, közművelődéssel, tájékoztatással, a nemzetiség szellemi, épített és tárgyi örökségével, a szociális alapellátással, a helyi közfoglalkoztatással kapcsolatos települési önkormányzati feladatokat.

Tiszaújváros Város Önkormányzata várospolitikai érdekként tekint a romaság élethelyzetének javítására, fenntartva ezzel a közösségi együttélés már bevált szabályrendszerét.

Tiszaújvárosban működő Nemzetiségi Önkormányzatok	Közös jellemzőjük
Tiszaújvárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Mindegyik önkormányzat aktívan működik. Éves munkaterv alapján tevékenykednek. Évente legalább egy kulturális rendezvényt szerveznek.
Tiszaújvárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Városi Önkormányzat felkérésére és a jogszabályi előírásoknak megfelelően véleményeznek különböző tanulmányokat, programokat, pl: Szociális Szolgáltatási Koncepció

Forrás: önkormányzati adat

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
Adathiány a roma nemzetiségűek számáról, iskolázottsági szintjükről	A romákkal kapcsolatos adatbázis elkészítésére becsült adatokkal
Adathiány a mélyszegénységben élők számáról, az eladósodottság mértékéről	Mélyszegénységben élőkkel foglalkozó adatbázis létrehozása
Magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma	Alacsonyan iskolázottak ösztönzése felnőttképzés keretében az általános iskola elvégzésére. Alacsonyan iskolázottak számára felnőtt szakképzés beindítása helyben, a hiányszakmákban Alacsonyan iskolázottak önfoglalkoztatásának segítése mezőgazdasági szociális szövetkezet létrehozásával
Magas a pályakezdő fiatal munkanélküliek száma	Pályakezdő fiatalok számára új szakmák elsajátítása/átképzés felnőttoktatás keretében Pályakezdő fiatalok számára személyes kompetenciák fejlesztése
A munkaerő-piaci felzárkóztatást, szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek hiánya	A munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek felkutatása a térségben A helyi civil szervezetek által a nyújtott szolgáltatások bővítése munkaerő-piaci szolgáltatásokkal

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Tiszaújváros Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a gyermekek helyzetére. Fontosnak tartja, hogy a felnővekvő generáció a fejlődéséhez, fejlesztéséhez a lehetőségekhez képest mindent megkapjon. A város a kötelező feladatain túl több önként vállalt tevékenységet, ellátást biztosít a településen élő gyermekek számára.

Év	állandó népesség	kiskorúak száma	kiskorúak aránya
2012	17911	3222	18%
2013	17821	3150	17,7%
2014	17605	3059	17,4%
2015	17462	3011	17,2%
2016	17162	2887	16,8%

Forrás: TelR; B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

Sajnálatos módon a kiskorúak száma és a teljes lakónépességhez viszonyított aránya is folyamatos csökkenést mutat. Ennek egyik és legfontosabb oka az elöregedés illetve, hogy számos kisgyermekes család a környék falvaiban telepedik le az olcsóbb ház és telekárak miatt.

A kiskorú népességen belül az egyes korcsoportok aránya az alábbiak szerint alakult:

Év	Korosztályok			Összesen
	0-5	6-13	14-17	
2012	1073	1384	765	3222
2013	1035	1403	712	3150
2014	980	1376	703	3059
2015	984	1351	676	3011
2016	939	1312	636	2887

Forrás: TelR; B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

A táblázatból látható, hogy évről-évre egyre kevesebb gyermek születik, nevelkedik a városban. Nemesak egy-egy korosztályban tapasztalható ez a tendencia, hanem a 0-18 éves korosztály teljes szegmensében is.

A nemenkénti arány alakulását mutatja az alábbi táblázat:

Év	Nemek		Összesen
	Lány	Fiú	
2012	1611	1611	3222
2013	1577	1575	3150
2014	1524	1535	3059
2015	1509	1502	3011
2016	1458	1429	2887

Forrás: TelR; B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal népesség nyilvántartása

a.) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Gyermekek veszélyeztetettségének okai

2016. évben a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 97 fő volt, mely közül súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre nem került sor. A családok száma melyben a 2016. évben nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak élnek 62 volt.

A környezeti főcsoporton belül nagyobb arányban fordul elő veszélyeztető fő okként a szülők részéről a nevelési probléma, valamint a családi konfliktus. A magatartási főcsoport az érintett kiskorú negatív viselkedési formájából, vagy szenvedélybetegségéből adódó veszélyeztetettségét foglalja magában. A szülők esetleges szenvedélybetegsége, illetve antiszociális viselkedése a környezeti főcsoportban szerepel. Ebben a főcsoportban előforduló veszélyeztető okok a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, illetve a tankötelezettség elmulasztása.

Veszélyeztetettségi okok	Érintett gyermekek száma fő ok szerint	Veszélyeztetettség okainak halmozott száma
Környezeti főcsoport	65	150
Magatartási főcsoport	11	17
Egészségi főcsoport	21	32
Anyagi főcsoport	0	12
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek		62
Központ felé továbbított esetek száma		12

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról 2016. évben

Elhanyagolás, bántalmazás

Év	Bántalmazás			Elhanyagolás	
	Fizikai	Lelki	Szexuális	Fizikai	Lelki
2014	0	7	0	1	32
2015	0	23	0	2	20
2016	1	21	0	10	4

Forrás: Beszámoló a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról 2016. évben

A lelki bántalmazások száma az elmúlt évhez hasonló számot mutat. A tavalyi év során is nagy számban fordult elő családi konfliktus (szülők közötti bántalmazás), melyeknek a gyermekek tanúi. Ezáltal a gyermekek is sérülnek, lelki teherként cipelik ezt magukkal a mindennapokban, és produkálhatnak ezáltal különböző tüneteket a kortárs kapcsolatokban, az oktatási-nevelési intézményben, de akár a családban is.

2016. évben a fizikai elhanyagolások száma emelkedett az elmúlt évhez képest. A fizikai elhanyagolás körébe tartozik a gyermek nem megfelelő személyi higiéniája, valamint a hanyag lakáskörülmények, a szülők az előírt vizsgálatokra nem viszik el gyermekeiket, a gyermek látását elősegítő szemüveg nem került kiváltásra.

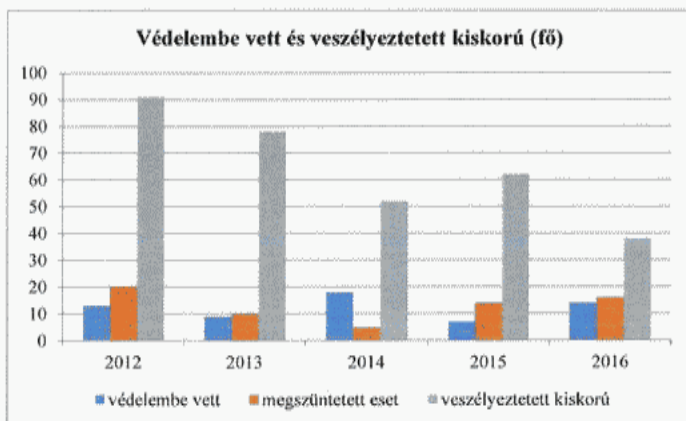
Továbbra is nagy probléma, hogy a szülők nem érdeklődnek a gyermekek iránt az iskolában, szülői értekezletekre, fogadóórákra nem járnak, a szülők részéről hiányzik az együttműködésre való hajlandóság az oktatási intézménnyel.

Védelembe vétel: Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2012	13	20	91
2013	9	10	78
2014	18	5	52
2015	7	14	62
2016	14	16	38

Forrás: önkormányzati adatok

Hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

	2013.	2014.	2015.	2016.
Hátrányos Helyzetű gyermekek száma (fő)	702	105	125	67
Halmozottan Hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	172	70	30	67

Forrás: Önkormányzat saját adatai

A településen a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2013. évhez képest jelentősen csökkent a táblázat adatai alapján, főleg ha a 2014. év adatait hasonlítjuk össze a 2013. évi adatokkal. Ez az adateszköztől leginkább annak köszönhető, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2013. évi módosítása következtében szigorodtak a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának szempontjai. 2013. évet megelőzően hátrányos helyzetűnek számított az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült, azt követően pedig a jogszabály egyéb szempontok figyelembevételét is előírja.

Az egyik új körülmény, amit figyelembe kell venni a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapításakor, hogy „a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek”.

Ez az új körülmény figyelembe vétele megjelenik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának adataiban, mivel ez 2016. évben közel 45%-os emelkedést mutat a 2015. évi adatokhoz képest. Az emelkedés azzal is magyarázható, hogy Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2015. decemberében módosította Tiszaújváros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, mely során az addig szegregátummal veszélyeztetett terület szegregátummá változott Tiszaszederkény városrészben a Rákóczi út, Arany János utca, Szabadság út, Vasvári P. utca, Bajcsy-Zsilinszky utca és a Zrínyi Miklós utca tekintetében.

Fogyatékossgal élő gyermekek száma

	Óvoda (fő)	Általános iskola (fő)	Középiskola (fő)	Összesen:
Enyhén értelmi fogyatékos	0	17	1	18
Középsúlyos értelmi fogyatékos	0	9	0	9
Nagyothalló	1	1	1	3
Gyengén látó	0	1	1	2
Mozgásszervi fogyatékos	0	4	1	5
Beszéd fogyatékos	0	7	2	9
Autizmus spektrum zavar	4	7	0	11
Egyéb pszichés fejlődési zavar	Súlyos tanulási zavar	3	26	8
	Súlyos figyelem zavar	1	8	0
	Súlyos magatartás-szabályozási zavar	0	3	0
Összesen:	9	83	14	106

Forrás: Oktatási Hivatal, KIRSTAT – 2016.

b.)-c.) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma, gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az Önkormányzat által nyújtott, a gyerekek után adható pénzbeli ellátásokat általában a nehéz helyzetben lévő családok igénylik. A hátrányos helyzet előszobája a veszélyeztetettség állapot kialakulásának. A mutatók évről évre csökkennek, mely optimizmusra adhat okot a tekintetben, hogy a családok helyzete javul. További vizsgálat szükséges annak megállapításához, hogy az ellátást igénybevevők számának a csökkenése a szigorodó feltételeknek, a források szűkösségének vagy valóban a javuló családi helyzetnek köszönhető-e.

Természetbeni és pénzbeli ellátások 2012-2016. között

	2012		2013		2014		2015		2016	
	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)
rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma (2013-ig)	755	11.821	667	10.841	-	-	-	-	-	-
ebből iskolakezdési támogatásban részesülők száma (2013-ig)	303	1.818	236	1.416	-	-	-	-	-	-
önkormányzati segélyben részesülők száma (2015.02.28-ig)	-	-	-	-	1.465	73.138	720	14.681	-	-
rendkívüli települési támogatásban részesülők száma (2015.03.01-től)	-	-	-	-	-	-	1.233	49.817	1.435	80.664
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	600	3.515	731	6.334	635	5.875	573	4.994	457	3.961
tankönyvtámogatásban részesülők száma	2.447	20.842	316	3.795	397	2.971	330	2.540	193	1.679
táboroztatási támogatásban részesülők száma	27	607	21	575	37	738	22	505	24	544
övodáztatási támogatásban részesülők száma (2015.10.31-ig)	14	280	13	250	17	260	9	110	-	-
gyermekétkeztetési térítési díjkedvezményben részesülők száma	203	5.260	1.232	5.109	1602	4.606	113	3.079	62	2.029
életkezdési támogatásban részesülők száma	76	3.800	120	5.700	138	7.200	140	7.050	100	4.950
gyermekes családok év végi támogatásában részesülők száma	310	4.373	278	3.800	340	5.468	404	6.949	363	6.796
2016.01.01-től szüneti gyermekétkeztetésben részesülők száma	-	-	-	-	-	-	-	-	61	302

Forrás: önkormányzat adatai

d.) kedvezményes iskolai étkeztetésben résztulók száma, aránya

A Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ feladata a közétkeztetés biztosítása a helyi rendelet alapján, amely az alábbi két kedvezményi formában valósul meg:

- normatív kedvezmény
- szociális kedvezmény

2015-2016. évi gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény csökkentésére irányuló kedvezmény normatív és szociális alapon

Intézmények	2015. év		2016. év	
	normatív	szociális	normatív	szociális
„Napsugár” bölcsőde	42	34	67	0
Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda (Katica Óvoda, Tündérkert Óvoda, Bóbita Óvoda, Szivárvány Óvoda, Szederinda Óvoda)	219	180	341	-
Tiszaújvárosi Széchenyi I. Általános Iskola	131	13	110	15
Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	113	9	105	14
Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Éltés Mátyás Iskola (feladat-ellátási hely)	3	2	5	1
Kazinczy F. Református Általános Iskola	120	3	109	3
Tiszaújvárosi Szent I. Katolikus Általános Iskola	61	15	67	12
Tiszaújvárosi Eötvös J. Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium	67	22	50	9
SZC Tiszaújvárosi Brassai Sámuel Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	-	-	10	4
Összesen:	756	268	864	58

Forrás: Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ

2015. szeptember 1-jétől változott a Gyvt. és bővült azok köre, akik normatív kedvezményben részesülhetnek.

e.) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma a településen 2 fő, és a jövőre vonatkozóan a közoktatási intézménybe való bejutásuknak lehetőségét törvényi kötelezettség miatt meg kell teremteni.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált utcák a mutatók alapján a tiszaszederkényi városrészben találhatók.

A szederkényi városrészben a gyermekkorúak magas száma magyarázható egyrészt a központi városrészből kiköltöző fiatal gyermekes családokkal másrészt, hogy a roma lakosság magasabb számban van jelen ebben a városrészben, és náluk hagyományosan magasabb a gyermekek száma.

A városrészen belül elérhető teljesített funkciók:

- lakófunkció,
- alapvető kereskedelmi és szolgáltatási funkciók,
- posta,
- oktatás (óvoda),
- művelődés (művelődési ház, szolgáltató ház, tájház, könyvtár)
- orvosi ellátás

4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Ha a családok állásvesztés vagy egészségügyi problémák következtében nehezebb helyzetbe kerülnek, a gyerekek is egyre gyakrabban kiszolgáltatottabbá válnak, akkor a nevelési-oktatási intézmények feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. A mindennapos problémák az iskolákban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat. Az iskolák a településen lakótelepi környezetben találhatók. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztését jelenti, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.

Tiszaújvárosban a nevelési, oktatási feladatokat az alábbi intézmények biztosítják:

- Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda (5 óvodai telephellyel: Bóbita Óvoda, Katica Óvoda, Szederinda Óvoda, Szivárvány Óvoda, Tündérmű Óvoda),
- Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (3 feladat-ellátási hellyel: Hunyadi Mátyás Iskola, Vándor Sándor Zeneiskola, Éltés Mátyás Iskola),
- Tiszaújvárosi Széchenyi István Általános Iskola,
- Tiszaújvárosi Szent István Katolikus Általános Iskola,
- Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szakszolgálat Tiszaújvárosi Tagintézménye,
- Tiszaújvárosi Eötvös József Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium,
- Szerencsi SZC Tiszaújvárosi Brassai Sámuel Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája.

A fenti intézményekben a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az elmúlt öt évben az alábbiak szerint alakult:

	Óvodai HH (fő)	Általános iskolai HH (fő)	Középiskolai HH (fő)	Összesen HH (fő)	Óvodai HHH (fő)	Általános iskolai HHH (fő)	Középiskolai HHH (fő)	Összesen HHH (fő)
2012. okt.	122	255	146	523	35	71	44	150
2013. okt.	58	152	70	280	21	54	16	91
2014. okt.	16	50	12	78	19	22	3	44
2015. okt.	20	48	31	99	14	19	8	41
2016. okt.	12	46	12	70	17	19	9	45

Forrás: Oktatási Hivatal, KIR – 2016.

2013-ban változott a gyermekvédelmi törvény, amely szigorította a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának kritériumait. Ennek hatására látható, hogy mind a HH mind pedig a HHH kritériumnak megfelelő gyermekek létszáma csökkent és azóta is folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

2016. év	Létszám	HH-s gyere- kek száma	HH-s gyerekek aránya %	HHH-s gyere- kek száma	HHH-s gyerekek aránya %
Óvodások száma	573	12	2,1%	17	3%
Általános iskolá- sok száma	1590	46	2,9%	19	1,2%
Középiskolások száma	1140	12	1,1%	9	0,8%
Összesen:	3303	70	2,1%	45	1,4%

Forrás: Oktatási Hivatal, KIR – 2016.; önkormányzati adatgyűjtés

Ezek a százalékos adatok messze a régiós és országos átlag alatt vannak. A hátrányos helyzetű tanulók arányában nagy területi különbségek vannak. Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön a legrosszabb a helyzet, ahol a HH-arány az országos átlag közel kétszerese (29, illetve 28 százalék). Ezzel szemben Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon az országos átlag felét sem éri el (5,9, illetve 6,5 százalék).

A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2011/2012	225	13,80%
2012/2013	244	14,80%
2013/2014	204	12,40%
2014/2015	229	14,10%
2015/2016	164	10,30%

Forrás: TefR, önkormányzati adatgyűjtés

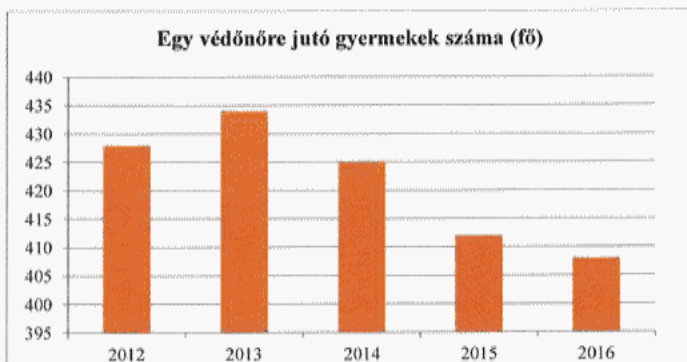
Fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Éltés Mátyás Iskola feladat-ellátási helyén végzi a városban az enyhén értelmi fogyatékos tanulók, tanulásban és értelmében akadályozott tanulók általános iskolai oktatásával és a középsúlyos fogyatékosok tanulásban és értelmében akadályozott tanulók általános iskolai oktatásával kapcsolatos feladatokat. A tanulók száma folyamatosan csökken, a 2014/2015. tanévben 33 fővel 3 csoportban, a 2015/2016-os tanévben 30 fővel 4 csoportban foglalkoztak és a 2016/2017-es tanévben 26 fővel szintén 4 csoportban foglalkoznak.

a.) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Védőnői szolgálat

A Tiszaújváros Városi Rendelőintézetben hét területi védőnői körzet működik. Tíz védőnő lát el iskola védőnői tevékenységet. A területi védőnők feladatai közé tartozik a nővédelem, a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való célzott felkészítés, valamint az újszülöttkortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása, ami magába foglalja a csecsemők és gyermekek testi és lelki fejlődésének figyelemmel kísérését, az anyatejes táplálás ösztönzését, a külön jogszabály szerinti szűrővizsgálatok elvégzését. A védőnő tagja a gyermek veszélyeztetettségét jelző gyermekvédelmi rendszernek is.

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

b.) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Gyermekorvosi ellátás

Az alapellátási feladatokat 8 felnőtt és 4 gyermekorvosi szolgálat látja el. Területi ellátással működik 7 fogorvosi szolgálat, az alapellátási központi ügyelet. A gyermek-, és fiatalkorúak ellátásában a házi gyermekorvosokkal együttműködve részt vesznek az iskola orvosi és védőnői szolgálatok. Utóbbiak fő feladata a prevenció megvalósítása, amelynek érdekében felvilágosító tevékenységet, ill. szűréseket végeznek.

c.) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális – oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Tiszaújvárosban a 0-7 éves korúak korai fejlesztését a Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szakszolgálat Tiszaújvárosi Tagintézménye látja el. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szakszolgálat Tiszaújvárosi Tagintézménye az alábbi szűréseket végzi el:

- beszédhiba szűrés, minden 5 éves gyermek esetén,
- fejlesztő pedagógiai szűrések,
- a Start csoportos gyerekek képesség-szint mérése,
- a szakvizsgálatra küldött gyermekek speciális szűrése, megfigyelése,
- iskolaérettségi vizsgálatok.

A szakszolgálat feladatellátására vonatkozó jogszabályváltozások miatt, a 2013-2014-es nevelési évtől megszűnt a tanköteles korú gyermekek teljes körű diszlexia szűrése, viszont ezt a feladatot a Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda látja el. Szintén a szakszolgálatokra vonatkozó jogszabályváltozások miatt az SNI gyermekek logopédiai ellátása is az óvoda feladata, mely feladat ellátásához az intézmény egy fő logopédust alkalmaz. Az óvodában a 2014-2015-ös nevelési évtől alkalmazzák az ún. „Szól-e?” tesztet, amely egy logopédiai szűrőeljárás.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében, akik beilleszkedési-, tanulási-, vagy magatartási nehézséggel bírnak az óvoda fejlesztőpedagógiai megsegítést nyújt. E feladatot két főállású fejlesztőpedagógus végzi, a fejlesztő terápiák 1-3 fős csoportokban folynak, figyelembe véve a megsegítésre szoruló képességstruktúrákat.

A szociális kompetencia fejlesztését szolgálja, a *Viselkedésrendezés az óvodában és az Érzelmi, erkölcsi nevelés* munkaközösségek működése. Az élményszerű tanulás biztosítása érdekében a csoportok kiállításokon, könyvtárban, színházi- és bábelőadásokon, tanyán, vadasparkokban, közös utazásokon autóbusszal, vonattal skanzenben, tájházakban katasztrófavédelmi szerveknél (mentők, tűzoltók, rendőrség) tesznek látogatást.

Az óvoda 2011 júniusa óta regisztrált Tehetségpontként, 2013 szeptembere óta akkreditált Tehetségpontként működik. Jelenleg 7 tehetséggondozó műhely működik az óvodában, logika-matematikai, zenei, testi-kinesztikus, térbeli-vizuális és interperszonális tehetségterületeken.

Minden évben megvalósulnak az óvodai egészségügyi szűrővizsgálatok, úgymint általános szűrővizsgálat, látás és fogászati szűrés.

A TÁMOP 6.1.4. Koragyermekkori (0-7 év) programnak aktív résztvevői voltak a tiszaiúvárosi védőnők. Ez a program 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását célozta meg, melynek eredményeképpen az eddiginél korábban felismerésre kerülhetnek a fejlődésben veszélyeztetett gyermekek. A továbbképzésen részt vett védőnők korszerű szűrővizsgálati módszereket, a csecsemő és kisgyermekek testi-lelki problémáira is fogékony szemléletet sajátítottak el, mely ebben a korai időszakban óriási preventív erővel rendelkezik.

A városban kiegészítő egészségügyi szolgáltatásként gyógyújszás igénybevételére is lehetőség van.

Tiszaúvárosban nincs gyermekrehabilitációs osztály, sem fekvő, sem járóbeteg ellátás.

d.)-e.) gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem

Tiszaúvárosban a Tiszaúvárosi Humánszolgáltató Központ működteti a gyermekjóléti szolgáltatást és a bölcsődei ellátást, amely kötelező önkormányzati feladat. A két szolgáltatás a gyermekvédelmi ellátórendszer része.

Gyermekjóléti alapellátás

- gyermekjóléti szolgáltatás: család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ,
- gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

Tiszaúvárosban a Tiszaúvárosi Humánszolgáltató Központ gyermekjóléti szolgáltatásokat is biztosító intézmény. 2016. január elsejétől átalakult a család- és gyermekjóléti rendszer. Megvalósult a gyermekjóléti alapellátás és a családsegítés integrációja, megalakult a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ.

A szolgálat fő feladatai:

- figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét, a szociális szükségletek iránti igényeket,

- működteti a veszélyeztetettséget illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő jelző-rendszert,
- a veszélyeztetettség megelőzésére esetkonferenciákat szervez,
- segíti és támogatja a családokat a krízishelyzetek megoldásában,
- szervezi a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, támogatásokhoz való hozzájutást,
- közösségépítő programokat, egyéni és csoportos készségfejlesztést szervez,
- adományokat gyűjt és közvetít.

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó (védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel) eseteket, valamint a speciális szolgáltatásokat (jogi és pszichológiai tanácsadás, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, iskolai szociális munka, családsegítők szakmai segítése, járási jelzőrendszeri feladatok a Tiszaújvárosi Járási településein) egy új szakmai egység, a Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

A hatósági intézkedésben résztvevő gyermekek gondozása során a központ együttműködik a település Gyermekjóléti Szolgálatával, járási települések polgármestereivel, egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel, rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal, pártfogói felügyelői szolgálattal, Járási Gyámhivatallal, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, gyermekvédelmi gyámmal, átmeneti gondozást nyújtókkal, más gyermekjóléti központtal.

Az intézmény megszervezte a Veszélyeztetettséget, Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszert, mely a települési család- és gyermekjóléti szolgálatok feladata.

Tagjai:

- egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnői szolgálat, háziorvos, házi gyermekorvos),
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók (családsegítő szolgálat, családsegítő központ),
- köznevelési intézmények,
- rendőrség,
- ügyészség,
- bíróság,
- pártfogó felügyelői szolgálat,
- áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása,
- egyesületek, alapítványok, egyházi jogi személyek,
- munkügyi hatóság.

Beérkező jelzések 2016-ban a jelzés küldője szerinti megosztásban:

Jelzések száma	Család- és gyermekjóléti Központtól	Más szolgáltatótól	Közoktatási intézménytől	Egészségügyi szolgáltató		Gyámhatóság	Lakossági	Átmeneti gondozást nyújtók	Rendőrség	Pártfogó	Önkormányzat, kormányhivatal
				Kórház	Védőnő						
Jelzések száma	11	1	33	3	7	3	8	1	7	1	2

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ adatai

Önkéntesen egy esetben keresték a szolgálatot.

A fenti jelzés szám a 2015-ös évhez képest lényegesen alacsonyabb, amikor a szolgálathoz érkezett új jelzések száma összesen 153 volt az alábbi megoszlás szerint: 76 jelzőrendszer által kezdeményezett, 15 gyámhatóság által kezdeményezett, 32 szolgálat által kezdeményezett, és önkéntes/szülővel közös megkeresés 30.

2016. évben jelzett problémátípusok szerinti megoszlás:

- Igazolatlan hiányzás: 19
- Szabálysértés, bűncselekmény: 12
- Életviteli, egészségügyi-mentális: 11
- Elhanyagolás: 10
- Magatartási-beilleszkedési: 7
- Bántalmazás: 6
- Családi konfliktus: 4
- Anyagi nehézség, környezettanulmány kérés: 3
- Magántanulói véleményezés kérése: 6

A szolgáltatást az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező személyek veszik igénybe leginkább, aminek az egyik oka, hogy a kliensek 37%-a (91 fő) 0-17 év közötti és tanulmányaik még folyamatban vannak.

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők 15%-a egyedül él, 31%-a házastársi, vagy élettársi kapcsolatban gyermekekkel, 35% csonka családban él, a fennmaradó 11% házastársi, illetve élettársi kapcsolatban él gyermek nélkül.

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma a kezelt problémák szerint (halmazott adat)

A probléma típusa	Problémák halmazott száma
Életviteli	48
Ebből szenvedélybetegség	8
Családi – kapcsolati konfliktus	41
Családon belüli bántalmazás	8
Elhanyagolás	22
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	7
Gyermeknevelési	69
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	6
Magatartászavar, teljesítményzavar	22
Fogyatékoság	0
Lelki – mentális	13
Egyéb egészségi probléma	15
Foglalkoztatással kapcsolatos	4
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	111
Ügyintézésrel kapcsolatos	8
Információkéréssel kapcsolatos	0
Egyéb	1
Összesen	368

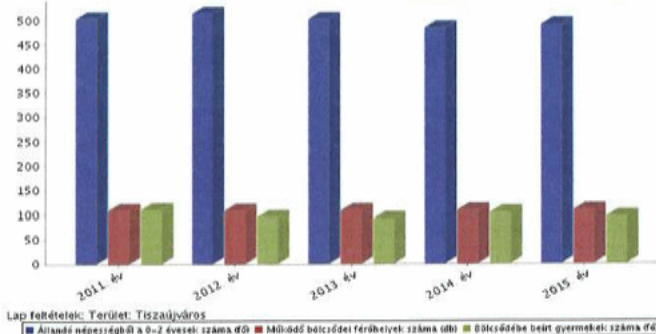
Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ adatai

Az alapellátásban résztvevő családoknál, ahogyan a fenti táblázat is mutatja, problémaként nagy arányban jelentkezik az anyagi – megélhetési probléma. Sok esetben ezek a megélhetési problémák azok, amelyek a családi konfliktusok hátterében állhatnak. A gyermekek is elszenvedői ezeknek a konfliktusoknak, melyek következtében az oktatási intézményekben, vagy kortárs kapcsolataikban tüneteket produkálnak. Továbbra is jelen vannak a gyermeknevelési nehézségek, az elhanyagolás, ezen belül az oktatási, nevelési elhanyagolás, igazolatlan hiányzás.

Továbbra is a rendszerben vannak az egészségi probléma miatt elhelyezkedési problémával, valamint lelki-mentális problémával küzdő egyének. Egyre több alkalommal találkozunk a szolgálat egyedül élő, pszichiátriai problémákkal küzdő, vagy demens, családi támogató háttérrel nem rendelkező és olykor az együttműködést is visszatartó egyénekekkel is.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátását 20 hetes kortól 3 éves korig a „Napsugár” Bölcsőde biztosítja.

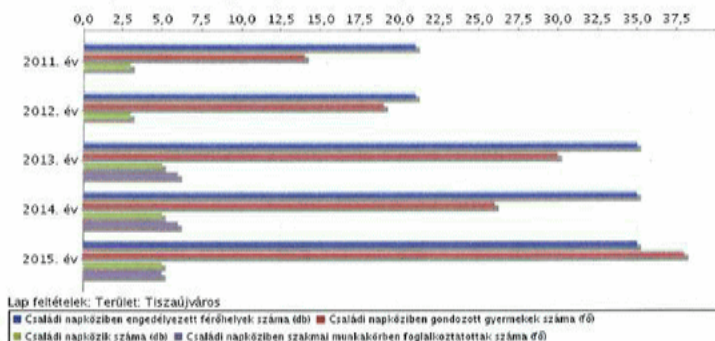
Forrás: KSH, tájékoztatói adatbázis

A Képviselő-testület 2011-ben 24 férőhellyel bővítette az intézményt, így a férőhelyek száma 108-ra növekedett. Az életkori sajátosságok, a családok eltérő helyzete, szokásai, a családi élet ciklusai miatt azonban a tényleges kihasználtság változó. A munkába járás megnöveli a gondozottak számát. A bölcsőde egész évben folyamatosan nyitva tart, sem nyári, sem a téli szünetben nem zár be, ezzel is segíti a szülőket a gyermekek nevelésében és elhelyezésük megoldásában.

A kihasználtsági adatok szerint a bölcsődei ellátásban további bővítésre nincs szükség.

A városban működik Családi Napközi is, ami tovább bővíti a bölcsődei ellátáshoz való hozzájárulás lehetőségét.

Családi napközik és engedélyezett férőhelyek száma

Forrás: KSH, tájékoztatási adatbázis

Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógy-pedagógiai csoportok száma
2012	752	29	765	5	658	0
2013	738	28	765	5	599	0
2014	693	28	765	5	578	0
2015	669	28	765	5	581	0
2016	643	28	765	5	573	0

Forrás: TeIR, önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskolában tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	791	845	1636	818	50,0%
2012/2013	810	815	1625	839	51,6%
2013/2014	834	810	1644	868	52,8%
2014/2015	868	772	1640	960	58,5%
2015/2016	869	756	1625	979	60,2%

Forrás: TeIR, önkormányzati adatgyűjtés

Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2016. január hónapban 59 alapellátott esetet (gyermekszám) vett át a Család- és Gyermekjóléti Központtól. Az év során 38 veszélyeztetett kiskorú került újonnan nyilvántartásba, ami az elmúlt évhez képest 42%-os csökkenést jelent.

Az új gondozási esetekben a jelzések többsége a Család- és Gyermekjóléti Központtól érkezett, valamint a jelzőrendszer (közoktatási intézmények, rendőrség, védőnői szolgálat) részéről. A jelzésekben nagyrészt igazolatlan hiányzások, magatartási problémák, családon belüli konfliktusok (távoltartás), a kiskorúak által elkövetett szabálysértések, bűncselekmények szerepeltek.

Új gondozási esetek a kapcsolatfelvétel módja szerint

	2014.	2015.	2016.
Önkéntes (gyermek kezdeményezte)	0	0	0
Szülővel közösen	3	30	4
Gyermekjóléti szolgálat vagy Kp. által kezdeményezett	8	32	67
Jelzőrendszer által kezdeményezett	34	76	26
Gyámhatóság által kezdeményezett	9	15	0
Összesen:	54	153	97

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ

f.) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Tiszaújvárosban a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátás, valamint a gyermekjóléti alapellátás 2000 óta integrált intézményi formában valósul meg. A szolgáltatások igénybevételét a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ biztosítja. A központ által nyújtott - fentebb felsorolt - szolgáltatások igénybe vehetők krízis esetén. A Család- és Gyermekjóléti Központ folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatlal.

Drogprevenációs tevékenység

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ vezetője tagja a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak (a továbbiakban: KEF), mely szervezi és koordinálja a város drog-prevenációs tevékenységét. A szakmai együttműködés során az intézmény vezetője rendszeresen részt vesz a KEF tanácskozásain és rendezvényein.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ a szakmai munkája során:

- Tájékoztatást nyújt a kliensek számára a Drogambulancia alacsony küszöbű szolgáltatásairól, és a szolgáltatás elérhetőségének módjáról.
- Biztosítja a Drogambulancia által készített plakátok, szórólapok elérhetőségét.
- Tanácsadást nyújt a segítséget önként kérő kábítószer-problémával küzdő kliens számára.

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2015. márciusi ülésén elfogadta Tiszaújváros új Egészségtervét.

Az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését, az emberhez méltó élet meghosszabbítását csak az egész társadalom szervezett erőfeszítéseivel, anyagi, szellemi erőforrásainak, egyéni kezdeményezéseinek mozgósításával és hatékony felhasználásával lehet elérni. Ennek érdekében a társadalomban, a helyi közösségekben, a családokban meglévő potenciált széleskörű szakmaközi együttműködéssel szükséges aktivizálni.

Tiszaújváros új Egészségtervében hosszú-, közép- és rövidtávú (stratégiai, taktikai és művelési) tervezési célok kerültek meghatározásra, a gazdaság, a környezeti tényezők, az infrastruktúra, a közszolgáltatások, úgy, mint egészségügy, köznevelés és szociális ellátások, valamint a civil hálózat tekintetében.

Az Egészségtervben a 2016-2017. évre meghatározott főbb egészségfejlesztési feladatok szervezetenként:

- *B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya*
Vizsgálatok végzése a lakosság táplálkozási helyzetére, tápláltsági állapotára, a táplálkozás és az egészségi állapot közötti összefüggésekre vonatkozóan, ennek kapcsán táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok végzése, különös tekintettel a vendéglátás, és ezen belül kiemelten a köznevelési intézményekben, munkahelyeken bármely formában történő étkeztetés területén a szolgáltatott élelmiszerekre, ételekre, étrendre vonatkozóan tápanyagszámítással és biokémiai elemzéssel.
Kiemelt munkatervi feladatként került rögzítésre a 4 éves korú gyermekek védőnői szűrővizsgálati tevékenységének egységes szakfelügyeleti vizsgálata, valamint a Védőnői Szolgálat részvétele a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésében.
- *Tiszaújváros Városi Rendelőintézet*
A gyermekek egészségtudatos és káros szenvedélyeket kerülő magatartásának kialakításához az iskola-egészségügyi ellátást nyújtó védőnők színes egészségnevelési programjainak kidolgozása, a program megvalósításába a „Tiszaújvárosi Gyermekeinek Egészségéért” Alapítvány bevonása.
- *Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ*
A 0-6 éves korosztály, valamint a várandós anyák integrálása a szolgálat által működtetett Baba-Mama Klub foglalkozásaiba, ahol nagy szerepet kap a prevenció, valamint a veszélyeztetett kismamák dohányzásról történő leszoktatása egészségügyi szakemberek (háziorvos, védőnő, nőgyógyász) aktív bevonásával.
Veszélyeztetett helyzetű fiatalok és családok támogatása, különböző szabadidős, prevenciós programokkal, a szülői szerepek erősítését célzó csoportokkal, valamint a fiatalok motiválása a mozgásra, a számítógép használat, és energiaital fogyasztás és egyéb élvezeti szerek használatának csökkentésére.
Az élvezeti szerek (dohányzás, alkohol, drog, energiaital) használatát csökkentő prevenciós programok (önismeret, konfliktuskezelés, relaxáció, konfliktuskezelő tréningek) biztosítása a helyi általános iskolák felső tagozatain és a helyi középiskolákban tanuló diákok, valamint a problémában érintett családok számára.

– *Köznevelési intézmények*

A gyermekek fizikai erőnlétének fejlesztése, a mozgás és sport megszerettetése (a mindennapos mozgás biztosítása, tartásjavító és lábtorna, vízhez szoktató program biztosítása).

Az egészséges táplálkozási szokások alakításához kapcsolódó tevékenységek, programok.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítását célzó rendezvények az egészségmegőrzésben kompetens szakemberek bevonásával.

Egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése.

Az önkormányzati fenntartású kulturális intézményen túl civil szervezetek, az önkormányzat által alapított közalapítvány, egyházak és nemzetiségi szervezetek is folytatnak – különböző mértékű – kulturális, művelődési és művészeti tevékenységet.

Tiszaújváros Város Önkormányzata – az éves költségvetési lehetőségeihez mérten – kiemelten támogatja a városban megvalósításra kerülő programok, rendezvények szervezését.

Tiszaújváros sportrendelete, sportkonceptiója szabályozza az önkormányzat legfontosabb tennivalóit, a sport területén meghatározott alapelveit, kötelező és önként vállalt feladatait.

Az önkormányzat sportfeladatai ellátása és a gazdasági társasága tulajdonában lévő sportlétesítmények és sportcélú ingatlanok működtetése és fejlesztése érdekében az éves költségvetési rendeletben foglaltaknak megfelelően biztosítja az ifjúsági sport, az utánpótlás-nevelés, valamint a kiemelt sportágak támogatását.

Az önkormányzat 2012-2016. között évente 10-11 millió forinttal támogatta a diáksportot. Ezen túl évente az oktatási-nevelési intézmények létesítményhasználatára 10 millió forintot, a DSE uszodahasználatra 1 millió forintot biztosított.

A Képviselő-testület a diáksport támogatására 2017. évben 11.293.520 Ft-ot biztosít a támogatási céltartalék terhére. Az önkormányzati támogatás összege elsősorban az érintett köznevelési intézmények diákjainak szabadidőben, tanórán kívüli sportfoglalkozásokon és a nevelési-oktatási intézményekben működő sportegyesületi keretek között végzett rendszeres, szervezett testedzésének, sportolásának, a gyermek- és ifjúsági sport fejlesztésének, a diákolimpiai és egyéb versenyek megrendezésének, azokon való részvételének költség kiegyenlítésére használható fel. A támogatási összeg maximum 10%-a működési kiadások fedezetül is felhasználható.

Az alábbi szervezetek részesülnek támogatásban:

- Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda
- Tiszaújvárosi DSE
- Tiszaújvárosi Református Diáksport Egyesület
- TISZI Diáksport Egyesület
- Tiszaújvárosi Gimi DSE
- Városi Diáksport Bizottság

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával valószínűleg meg a „*Hétszínvirág*” nyári napközi elnevezésű programsorozatát.

A programban a tiszaszederkényi városrészben élő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, ingerszegény lakókörnyezetben élő, a nyári szünidőt szülői felügyelet nélkül töltő, a nyári szociális gyermekékeztetésben részesülő 7-15 éves korú gyermekek vesznek részt. A szervezést, a programok lebonyolítását, a gyermekek felügyeletét a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai biztosítják.

A Derkovits Kulturális Központ a gyermekek szabadidejének hasznos és színvonalas eltöltése érdekében számos programot szervez: családi játszóházakat és mesedélutánokat, bábelőadásokat, író-olvasó találkozókat, továbbá biblioterápiás, múzeum-pedagógiai ismeretterjesztő foglalkozásokat, valamint amatőr művészeti csoportokban történő ismeretátadásokat. Az intézmény minden évben megvalósítja az igen népszerű *nyári napközis olvasótábort* hátrányos helyzetű gyermekek számára.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei)

Jelen programban az intézményi gyermekétkeztetést a 4.1. pont d) alpontja taglalja.

2016. január 1. napjától a települési önkormányzatok kötelező feladata, természetbeni, gyermekvédelmi ellátásként a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

A szünidei gyermekétkeztetés kiterjed az iskolai szünidő (téli, tavaszi, nyári, őszi) időszakára. A szünidei gyermekétkeztetés keretében a települési önkormányzatnak – a szülő, törvényes képviselő kérelmére – a napi, egyszeri, déli meleg főétkezést kell ingyenesen biztosítani az arra rászoruló gyermekek számára.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ 2016. évben a tanítási szünetek ideje alatt felügyeletet biztosított a gyermekétkeztetést igénybe vevő gyermekek részére.

A tanítási szünidőkben a gyermekétkezés igénybevétele összesítve az alábbi táblázatban szereplő adatok szerint alakult:

	<i>Tavaszi szünet</i>		<i>Nyári szünet</i>	
	<i>Megállapított</i>	<i>Ténylegesen igénybe vett</i>	<i>Megállapított</i>	<i>Ténylegesen igénybe vett</i>
Központi Étterem	36	31	1602	1090
Esély	36	27	1234	688
Összesen	72	58	2836	1788
Kihasználtság		81%		63%

	<i>Őszi szünet</i>		<i>Téli szünet</i>	
	<i>Megállapított</i>	<i>Ténylegesen igénybe vett</i>	<i>Megállapított</i>	<i>Ténylegesen igénybe vett</i>
Központi Étterem	42	25	98	65
Kihasználtság		60%		66%

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ adatai

i.) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen sem járási, sem önkormányzati, sem civil érdekképviselő részéről nem készült felmérés az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről a szolgáltatások nyújtása során.

j.) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat szociális ellátórendszerével segíti a rászoruló gyermekek családját, melyet egyedileg kell kérelmezniük és indokolniuk a szülőknek. A bölcsődei és óvodai felvételnél előnyt élveznek a szociálisan rászoruló gyermekek.

4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A köznevelés-fejlesztés sarkalatos pontja az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatási helyzetére.

a.) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda alapító okirata tartalmazza a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének lehetőségét.

Megnevezés	2012. okt. 01.	2013. okt. 01.	2014. okt. 01.	2015. okt. 01.	2016. okt. 01.
Szivárvány Óvoda	186	177	170	171	175
Katica Óvoda	68	69	67	72	61
Bóbita Óvoda	188	168	161	165	155
Tündéerkert Óvoda	173	142	136	136	147
Szedérinda Óvoda	43	43	44	37	35
Összesen	658	599	578	581	573
Bejáró gyermekek	15	18	18	16	42
Csoportok száma	29	28	28	28	28
Veszélyeztetett gyermek	11	5	5	0	0
Hátrányos helyzetű gyermek	130	69	16	17	12
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	35	22	21	11	19
Sajátos nevelési igényű gyermek (2x)	2	4	5	4	4
Sajátos nevelési igényű gyermek (3x)	6	3	4	3	5
Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	48	27	19	17	34
Gyermekjóléti alapellátásban részesülő gyermek	20	19	16	12	15

Forrás: Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda

A fenti táblázat adatai alapján megállapítható, hogy az intézmény által nyilvántartott hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számában csökkenés figyelhető meg, ami a Gyvt. 2013. évi módosításával magyarázható, amikor is szigorodtak a megállapítás szabályai.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számában jelentősebb változás nem tapasztalható. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek száma 2012. és 2013. között nagyobb mértékben csökkent, viszont 2015. és 2016. között a duplájára emelkedett a számuk.

Hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók száma

Év	Általános iskolai HH (fő)	Középiskolai HH (fő)	Összesen HH (fő)	Általános iskolai HHH (fő)	Középiskolai HHH (fő)	Összesen HHH (fő)
2012	255	146	401	71	44	115
2013	152	70	222	54	16	70
2014	50	12	62	22	3	25
2015	48	31	79	19	8	27
2016	46	12	58	19	9	28

Forrás: Oktatási Hivatal, KIR – 2016.; önkormányzati adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók aránya folyamatosan nőtt a 2013/2014-es tanévig, ezután viszont csökkenni kezdett.

Ez az eredmény csalóka, ennek oka az, hogy 2013. szeptember 1-jétől szigorodtak azok a jogszabályi feltételek, amelyek meghatározták, kik sorolhatók a HH és HHH gyermekek, illetve tanulók közé.

Igazolatlan hiányzásokról szóló jelzések száma a 2014-2016. évben

	10 óra alatti igazolatlan hiányzás			10 órát meghaladó igazolatlan hiányzás			50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Általános iskolai tanuló	11	0	0	5	6	5	3	4	0
Középiskolai tanuló	33	0	0	2	7	15	0	0	2
HÍD programos szakképző iskola	0	0	0	0	2	0	1	1	0
Összesen	44	0	0	7	15	20	4	5	2

Forrás: Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ által elkészített Veszélyeztetettség és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer 2016. évi munkájának összefoglaló értékelése alapján 2016. évben 10 óra alatti igazolatlan hiányzásokról szóló jelzés nem volt. A 10 órát meghaladó igazolatlan hiányzások száma az általános iskolába járó gyermekek közül közel azonos a 2015. évhez képest, azonban a középiskolai tanulók körében duplájára emelkedett.

b.) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda

A Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvodában, óvodapedagógusi munkakörben 61,5 álláshelyen, 1 álláshelyen fejlesztőpedagógus, 0,5 álláshelyen gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, 1 álláshelyen óvodapszichológus és 1 álláshelyen gyógypedagógusi munkakör van meghatározva. Az óvoda akkreditált kiváló tehetséggondozó műhelyben foglalkoztatja a gyermekeket. Magasan képzett fejlesztő- és gyógypedagógiai végzettségű szakembereket biztosítanak a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, illetve sajátos nevelési igényű óvodások neveléséhez, fejlesztéséhez.

Általános Iskolák

Tiszaújvárosban működő Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola és a Tiszaújvárosi Széchenyi István Általános Iskola fenntartói joga 2013. január 1-jétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot, 2017. január 1-jétől a köznevelési intézmények székhelye szerint illetékes tankürelti központot illeti meg. A tankerületi központ ettől az időponttól átvette az illetékes önkormányzatoktól a köznevelési intézmények működtetési feladataihoz kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket is.

A Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola tekintetében a Tiszaújvárosi Református Egyházközség, a Tiszaújvárosi Szent István Katolikus Általános Iskola vonatkozásában pedig az Egri Főegyházmegye a fenntartó és a működtető.

Tiszaújváros Város Önkormányzata, a Képviselő-testület 176/2016. (XI.24.) határozata alapján az állami és egyházi fenntartású tiszaújvárosi köznevelési intézmények tekintetében külön megállapodásokban rögzítette vállalásait:

- 2017. december 31-ig az önkormányzat biztosítja az érintett tankerületi központ számára, a köznevelési intézmények által használt városi informatikai rendszer igénybevételét (a városi levelezőrendszer, az internet és az IP telefonok ügyviteli célokra szolgáló használatának lehetősége, vírusvédelem, web-tárhely biztosítása); a Hunteka-könyvtárhasználati szoftver alkalmazása; a vagyonvédelmi technikai távfelügyelet biztosítása.
- A mindenkori önkormányzati költségvetési lehetőségek függvényében biztosítandó vállalások köre, nevezetesen:
 - az intézmények diáksportjának támogatása;
 - az iskolai DSE keretein belül zajló úszásoktatás támogatása;
 - tanulók ingyenes táboroztatása a testvérvárosi keretek között;
 - a Derkovits Kulturális Központ színháztermének ingyenes használata, az intézmények évfordulós eseményeinek támogatása;
 - a tanulók számára ingyenes egyszeri strandbelépő biztosítása;
 - a tanulók részére a tanulmányi ösztöndíjrendszerben való részvétel;
 - ingyenes sajtómegjelenés a közérdekű közlemények esetében;
 - intézményi beruházások, felújítások támogatása.
- 2017. január 1-jétől, a nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények egységes támogatási rendszerének fenntartása érdekében, az egyházi fenntartású iskolák a céllal kapott éves önkormányzati támogatásból megvásárolva vehetik igénybe a Sportcentrum létesítményeit, illetve a tanórai keretek között folyó úszásoktatáshoz a Deák téri uszodát, va-

lamint biztosíthatnak az iskolai udvarok karbantartása és a portaszolgálat tekintetében felmerült költségekre fedezetet.

c.) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

A település nem rendelkezik adatokkal arra vonatkozóan, hogy hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés előfordulna az oktatás, képzés területén, valamint az egyes intézmények között és intézményen belüli szegregáció formájában.

d.) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Valamennyi iskolának sajátos arculata van, amelyet vagy emelt szintű képzésekben vagy fejlesztő, felzárkóztató tevékenységekben teljesít ki. A háttérváltozók között a család szociokulturális jellemzői erőteljesen jelen vannak. Legszemléletesebb mutatót a témakörben a kompetenciamérés eredményei adnak.

A tiszaújvárosi általános iskolák a sorozatos átszervezések hatására különböző módon teljesítenek a kompetenciamérések tükrében. Ahogy az kiolvasható az Oktatási Hivatal honlapján megtalálható éves jelentésekből, az iskolák többsége konstans teljesít. Ami figyelemre ad okot, hogy a három fokozatú skála minden szegmense megtalálható. Többségében azonban az országos átlagnak megfelelő vagy azt meghaladó teljesítményt nyújtanak a diákok a 6. és 8. évfolyamos felméréseken.

e.) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Tiszaújváros Város Önkormányzata munkája során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a településen élők koruknak, képességüknek, egészségi állapotuknak megfelelő, más, hasonló adottságú személyekkel azonos színvonalú oktatásban, egészségügyi és szociális ellátásban, lakáshoz való hozzájutásban, közügyekhez való hozzáférésben, közlekedésben részesüljenek, valamint törekszik arra, hogy polgárainak esélyegyenlőségét biztosítsa, kerülve a diszkriminációt.

A fenti törekvésnek történő megfelelés érdekében működik Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által létrehozott Tiszaújvárosi Mecenás Közalapítvány is.

A Közalapítvány célja és tevékenysége az alábbiak szerint foglalható össze:

- Tiszaújváros kulturális, közművelődési életének fejlesztése,
- kulturális tradíciók megalapozásának elindítása, művészeti tevékenység támogatása,
- egészséges életmód és a szabadidőspport gyakorlása feltételeinek megteremtése; sporttámogatás,
- gyermek- és ifjúsági sport, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, valamint a fogya-
tékkal élők sportjának támogatása,
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyerme-
kek, tanulók óvodai nevelésének és iskolai nevelésének-oktatásának segítése, támogatása,
- a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációja,
- az oktatási, tudományos tevékenységek keretein belül a tehetséges, jó képességű, tiszaújvá-
rosi lakóhellyel rendelkező fiatalok alap-, közép- és felsőfokú tanulmányainak ösztöndíj tí-
pusú vagy egyedi kérelem alapján történő támogatása.

Tiszaújváros Város Önkormányzata az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása tekintetében évek óta részt vesz az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által kiírt Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázaton is.

Ösztöndíjak 2014-2016. között

	2014.		2015.		2016.	
	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)	adat (fő)	támogatás összege (Ft)
Tiszaújvárosi Mecénás Közalapítvány ösztöndíj támogatásában részesültek száma (felsőoktatásban résztvevő hallgatók)	155	6.748	153	6.618	137	6.038
Tiszaújvárosi Mecénás Közalapítvány közreműködésével tanulmányi ösztöndíjban részesülők száma (általános iskola, középiskola)	162	4.050	169	4.200	175	4.375
ebből:						
általános iskolai tanuló	72	1.800	70	1.750	72	1.800
középiskolai tanuló	90	2.250	99	2.480	103	2.575
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban részesültek száma	88	3.308	61	1.908	45	1.608

Forrás: önkormányzat saját adatai

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
Az önkormányzat számára nyújtott adatszolgáltatások összehangolása	A település-szintű esélyegyenlőségi tervhez, köznevelésben megállapított esélyegyenlőségi tervhez és az egészségfejlesztési tervhez szükséges adatbegyűjtési csatornák összehangolása.
Intézményközi kommunikáció fejlesztése	Ösztönözni kell a kiskorúak élethelyzet javításáért tevékenykedő szervezetek rendszeres kommunikációs alkalmait. Település-szintű esetkonferenciák szervezése
Ifjúsági szervezetek támogatása	Elősegíteni a településen működő civil ifjúsági szervezetek létrehozását és támogatni mindazon kezdeményezéseket, melyek erősítik a városhoz való kötődését a fiataloknak. Megteremteni azokat a feltételeket, színtereket, melyek segítségével a fiatalok érdekeiket jobban meg tudják jeleníteni.

5. A nők helyzete, esélyegyenlőség

A nők családban és társadalomban betöltött szerepe, valamint munkaerő-piaci helyzete napjainkra jelentősen megváltozott. A kétkeresős családdal elterjedése után a nők a hagyományos szerepeiken túl kénytelenek megfelelni a munka világában is, ami hatással van a háztartási munkamegosztásra, a munkaerőpiac nyújtotta lehetőségekre, esélyegyenlőségre, rugalmas foglalkoztatási formákra.

Még napjainkban is jellemző, hogy a munkáltatók a nőket a kiválasztás és bérezés tekintetében – részben a családi kötelezettségeik és az ehhez kapcsolódó sztereotípiák miatt – hátrányban részesítik a munkaerő-piacon.

A munka törvénykönyve szerint a munkaviszonnyal kapcsolatban, valamint az egyenlő, illetve egyenlő értékűként elismert munka díjazásának meghatározása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, illetve felelősséget kell figyelembe venni. A munkaköri besoroláson vagy teljesítményen alapuló munkabért úgy kell megállapítani, hogy az az egyenlő bánásmód követelményének megfeleljen.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést jogszabály is tiltja ugyan (pl.: Magyarország Alaptörvénye XV. cikk (3) bek., a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

A nők helyzetének javítására vonatkozóan az előző, 2012-ben elfogadott HEP az alábbi javaslatokat teszi:

- A napközbeni ellátás formáinak kiterjesztése a nők rugalmasabb foglalkoztatása előmozdítására
- Nők tudatosabb helyi szerepvállalása

A javasolt beavatkozások teljesülése érdekében a napközbeni ellátórendszer férőhelyeinek felmérését, lehetőség és igény szerinti kapacitásbővítését az önkormányzat folyamatosan elvégzi.

A civil szervezetek alapítói és aktivistái meghatározó többségben nők, azaz a társadalmi szerepvállalásukra az aktivitás jellemző.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a.) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Aktív korúak száma		Nyilvántartott álláskereső sők száma		180 napon túli nyilván- tartott álláskereső sók száma	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2011	5 394	5 877	342	482	140	284
2012	5 350	5 815	401	425	151	242
2013	5 300	5 723	303	401	140	200
2014	5 212	5 557	309	428	147	241
2015	5 071	5 434	279	363	146	202

Forrás: TelR

Az aktív korú lakosságon belül a férfiak felülreprezentáltak, ugyanakkor a nyilvántartott álláskeresőök között a nők száma magasabb. Ugyanez jellemző a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresőök számát vizsgálva is. A foglalkoztatottságra vonatkozóan részletesebb adatok (kor, iskolai végzettség, családi állapot) nem állnak rendelkezésre.

A munkanélküliség a nők esetében tartósnak mondható, a regisztrált álláskeresőök között a nők jelentősen többen vannak, mint a férfiak. A pályakezdő álláskeresőök között szintén meghatározó a nők szerepe. A település gazdasági profilját tekintve ez nem is meglepő, hiszen a vállalkozások között meghatározó az ipar, építőipar túlsúlya. A nők foglalkoztatásában a településen működő könnyűipari vállalatok, valamint a közszféra ad lehetőséget.

A gyerekes családok munkaerő-piaci helyzetéről kapott információ szerint a kisgyerekes családokban gyakran előfordul az egykeresős családmódel, köszönhetően a fizetőképes vállalatok által biztosított magasabb bérezésnek.

b.) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A munkaerő-piacról történő kiesés nem csak és nem elsősorban a szaktudás elavulása miatt jelent nagy hátrányt a kisgyermekes nőknek. Fontos probléma lehet a kapcsolati háló gyengülése, ám a szakmai, munkahelyi kapcsolatok ápolása segítheti a visszatérést.

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő-piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy többnyire az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők vállalnak három vagy több gyermeket.

Foglalkoztatást segítő és képzési programokat a városban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Tiszaújvárosi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya szervez, illetve jellemzőek az általa támogatott képzések.

c.) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése elsősorban olyan munkahelyeken történhet, ahol a munkavégzés nem igényel szakképzettséget. A nyílt munkaerő-piacon ez a betanított munkát igénylő álláshelyeket jelenti. Az önkormányzat főként közfoglalkoztatás keretében tud munkalehetőséget biztosítani az alacsony iskolai végzettségű nők számára.

d.) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A város nem rendelkezik kimutatással a nők és férfiak bérezését illetően. Az önkormányzatnak nincs tudomása arról, hogy a foglalkoztatók ugyanazért a munkáért eltérő bért fizetnének. A város egyik legnagyobb foglalkoztatója a Jabil Circuit Magyarország Kft., amely rendelkezik CSR stratégiaiával. A stratégia esélyegyenlőségre vonatkozóan megfogalmazza, hogy a foglalkoztatási politikájában egyenlő esélyeket biztosít, és támogatja a sokféleséget. Munka/magánélet egyensúly vonatkozásában törekszik olyan munkahely kialakítására, ahol a munkavállalók egészséges egyensúlyt találhatnak munkájuk és magánéletük között.

ALFA-HUMAN Ügyviteli, Szolgáltató és Tanácsadó Kft. pályázati forrásból valósított meg programot, melynek célja a GYES-ről visszatérő munkavállalók foglalkoztatási színvonalának növelése, számukra a munkahelyi körülmények megteremtése volt a cél, osztott munkaidő alkalmazása révén.

A közszférában az egyenlő bérezés megvalósul az itt dolgozó nők esetében, amit a kötelezően alkalmazandó bértábla biztosít. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését a város az intézményi infrastruktúra fejlesztésével tudja támogatni. A városban egy bölcsőde működik, amelynek a kapacitáskihasználtsága csaknem teljes. A Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda 5 óvodai feladatellátási hellyel működik, kihasználtsága a csökkenő gyerekszám miatt nem teljes.

A városban több családi napközi is működik, lehetővé téve a nők Gyes-ről való visszatérését. A családi napközi alternatív lehetőséget kínál a bölcsődék mellett a gyerekek teljes körű napközbeni ellátására. A statisztikai adatok szerint az elmúlt években ez az elhelyezési forma – rugalmasságának, családi környezetének köszönhetően – egyre népszerűbb.

Az intézmények nyitva tartásukkal is alkalmazkodnak a munkavállalók igényeihez.

Év	3 év alatti gyermekek száma a településen	Működő bölcsődék száma (db)	Bölcsődei férőhelyek száma (fő)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (fő)	Működő családi napközlik száma (db)	Férőhelyek száma családi napköziben (fő)	Családi napköziben gondozott gyermekek száma (fő)
2011	503	1	108	110	3	21	14
2012	514	1	108	95	3	21	19
2013	502	1	108	92	5	35	30
2014	484	1	108	104	5	35	26
2015	490	1	108	95	5	35	38

Forrás: TeIR

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő a gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, ill. 0-3 éves korú gyermek él (ezt követően köznevelési rendszerben tevékenykedő védőnő lép kapcsolatba a gyermekkel). A védőnő feladata a növekedés: közreműködik az egészségnevelésben, tanácsot ad a családtervezéssel kapcsolatban, segíti a nők anyaságra való felkészítését, részt vesz a szűrővizsgálatok szervezésében, elvégzésében. A védőnők otthonukban is meglátogatják a várandósokat és az újszülötteket, életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat adnak, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása és gondozása.

Házasság, családtervezés

A házasságkötések számának és gyakoriságának alakulását vizsgálva elmondható, hogy az még sosem volt ilyen alacsony, mint az ezredforduló környékén. Az emberek idősebb korban házasodnak. 2010-ben a férfiak átlagos életkora első házasságkötésükkor 34 év, a nőké 27 év között volt, míg 2000-ben az átlagos életkor 30. illetve 25 év volt. Az első házasságkötés későbbre halasztása nem feltétlenül jelenti a párkapcsolat későbbre halasztását, mert a fiatalok jelentős része szívesen választja átmenetileg az élettársi kapcsolatot.

Házasságkötések és válások számának alakulása

Év	Házasságkötések száma (eset)	Válások száma (eset)
2011	74	59
2012	67	51
2013	89	48
2014	73	59
2015	97	49

Forrás: TeIR

Születések

A születések számában a korábbi lassú növekedést csökkenés követte. A jelenség mögött a gyermekvállalás idősebb korra történő áttolódása is állhat. Okkal feltételezhető, hogy az utóbbi években társadalmi szinten változott a gyermekvállalási attitűd.

Év	Élve születések száma (fő)
2011	151
2012	167
2013	151
2014	147
2015	154

Forrás: TeIR

Csecsemőhalálozás

A csecsemőhalálozási mutatók fontos indikátorai az egészségügyi ellátásban, illetve a szociális-gazdasági helyzetben fennálló egyenlőtlenségeknek.

Év	Csecsemőhalálozás (fő)
2011	1
2012	0
2013	0
2014	2
2015	1

Forrás: TeIR

Terhesség megszakítás

Annak ellenére, hogy a terhesség megszakítások száma viszonylag egyenletesen alacsony, a megszületett gyermekek száma kevésnek mondható. Fontos feladat a tinédzserek korai felvilágosítása és a hatékony egészségfejlesztési módszerek bevezetése ezen a területen, hogy a nők a terhesség megelőzését válasszák annak megszakítása helyett.

Év	Terhesség megszakítások száma (fő)
2011	58
2012	62
2013	43
2014	44
2015	49

Forrás: TeIR

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

A Tiszaújszárvárosi Rendőrkapitányság annak érdekében, hogy a családon belüli erőszak visszaszoruljon, illetve súlyosabb következményekkel ne járjon, évek óta következetesen alkalmazza az ideiglenes megelőző távoltartás jogintézményét. Ennek eredményeképpen 2016. évben 105 esetben rendelték el ideiglenes megelőző távoltartást, illetve az azt megszegőkkel szemben 26 esetben éltek az őrizetbe vétel lehetőségével. Talán ennek tulajdonítható, hogy kiemelt tárgyi súlyú, élet elleni bűncselekmény nem következett be.

Családon belüli erőszak esetén az áldozatokat, sértetteket minden esetben megfelelő felvilágosításban, tanácsadásban részesíti a rendőrség, annak érdekében, hogy ne váljanak ismételtén áldozattá.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Tiszaújszárvárosban nem működik krízishelyzetben igénybe vehető intézmény. A Tiszaújszárvárosi Humánszolgáltató Központ segítséget nyújt a bajba került anyáknak, családokban átmeneti otthonban vagy anyaoththonokban történő elhelyezéshez. Elérhető szolgáltatások a megyében: Lorántffy Zs. Református Kismamaházért Alapítvány kismama-otthona (Miskolc), a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona (Miskolc), Zempléni Református Egyházmegye Visszi Átmeneti Anyaoththona (Viss).

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tiszaújszárváros Város Önkormányzata Képviselő-testületében 12 fő képviselő közül 2 fő képviselő nő. A négy működő bizottságban összesen 5 fő nő található képviselői vagy külső bizottsági tag minőségben.

Tiszaújszárváros Város Önkormányzata intézményeinél és gazdasági társaságainál többségében női alkalmazottakat foglalkoztat, ahogy azt az alábbi kimutatás is mutatja:

Tiszaújszárváros Város Önkormányzata intézményeinél foglalkoztatottak

	Polgármesteri Hivatal		T. Napközi Otthonos Óvoda		T. Humánszolgáltató Központ		Derkovits Kulturális Központ		T. Városi Rendelőintézet		T. Intézményműködető Központ	
	Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)	
Foglalkoztatottak	74		104		74		34		137		163	
	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)
	52	22	104	0	68	6	26	8	126	11	150	13

Felső vezető- tők száma	8		1		2		3		4		3	
	5	3	1	0	1	1	1	2	4	0	2	1
Közép vezető- tők száma	5		3		2		4		4		4	
	4	1	3	0	2	0	4	0	4	0	4	0

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Tiszaújváros Város Önkormányzata gazdasági társaságainál foglalkoztatottak

	TiszaSzolg 2004 Kft.		T. Városgazda Nonprofit Kft.		T. Sport-Park Nonprofit Kft.		Tisza Média Kft.	
Foglalkoztatottak	Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)		Összes foglalk. (fő)	
	106		91		31		12	
	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)
	46	60	26	65	16	15	9	3
Felső vezetők szá- ma	3		1		1		1	
	1	2	0	1	0	1	1	0
Közép vezetők száma	6		3		2		1	
	3	3	1	2	1	1	1	0

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A városban számos civil szervezet működik megfelelő teret és lehetőséget biztosítva arra, hogy a nők helyi társadalomban szerepet vállaljanak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémák nem azonosíthatóak be Tiszaújvárosban. Nemi megkülönböztetés nem érhető nyomon a településen.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
Az önkormányzat nagyon kevés adattal rendelkezik a nők helyzetét illetően	1. Nők helyzetéről helyi adatgyűjtés 2. Kapcsolatfelvétel a helyi és térségi civil szervezetekkel 3. Kapcsolatfelvétel regionális és országos, nőket támogató civil szervezetekkel
Nők körében tapasztalható munkanélküliség	1. Foglalkoztatás elősegítése, támogatása 2. Alternatív foglalkoztatási formák bevezetése, népszerűsítése 3. Családi szerepeket megerősítő és támogató programok megvalósítása
Családbarát munkahelyek hiánya/nincs kellő információ, hogy a munkahelyek milyen mértékben teljesítik ezt a kritériumot	1. Családbarát munkahely cím kritériumrendszerének népszerűsítése 2. Családi szerepeket megerősítő és támogató programok megvalósítása (pályázati támogatás) 3. Családbarát munkahelyek kialakítása civil és egyházi szervezetek bevonásával (pályázati támogatás) 4. Közintézményekben családbarát támogatói rendszer kiépítése (rugalmas munkakezdés, kapcsolattartás gy-es-en lévő munkatársakkal, családi napok szervezése, stb)
Családon belüli erőszakkal, nőbántalmazással kapcsolatos információ hiánya (a probléma általában rejtve marad a jellegéből fakadóan)	1. Rendőrség, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgáltatás statisztikái: történjen meg erre vonatkozóan adatgyűjtés, krízishelyzetbe kerülő nők, családok számának feltérképezése, a nők/családok által igénybe vehető szolgáltatások kapacitásának meghatározása 2. Krízishelyzetben lévő nők/családok számára igénybe vehető szolgáltatások kialakítása és működtetése (civil és egyházi szervezetek, pályázati erőforrás bevonásával) 3. Lakossági tájékoztatás: gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás munkatársai – felismeréstől a támogatásig
A nők körében gyakori a nyugdíjazáshoz szükséges munkaévek számának hiánya	1. Adatgyűjtés és tájékoztatás munkaképes korú nők körében, fokozott figyelemmel a kisgyermekes családokra 2. Alternatív foglalkoztatási formák bevezetése

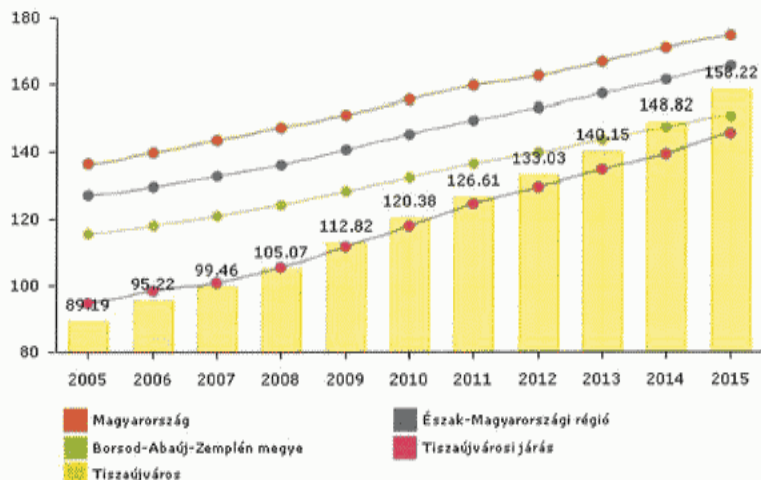
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az öregedési index az idős (65 év feletti) népesség arányát mutatja meg a gyermeknépességhez (15 év alattiak) viszonyítva. Az alábbi ábrából egyértelműen látszik az arány emelkedése az elmúlt években. Tiszaújvárosban a legidősebbek aránya alatta marad a legfiatalabbak arányának, azaz az öregedés mértéke ezeken a területeken még nem éri el az országos szintet.

Öregedési index

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR

Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

Év	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2011	1756	2628	4384
2012	1724	2644	4368
2013	1656	2645	4301
2014	1558	2664	4222
2015	1542	2668	4210

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a.) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Tiszaújvárosban a regisztrált álláskereső 33%-a a kora miatt munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűnek tekinthető. Ez a jelenség országosan megfigyelhető, melyre a kormányzat célzott aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket rendel, a probléma mérséklése érdekében.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Tiszaújváros Város Önkormányzata nem rendelkezik adatokkal arra vonatkozóan, hogy a településen jellemzőek-e idősek, nyugdíjasok foglalkoztatását támogató programok.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A település nem rendelkezik részletes statisztikai adatokkal a nyugdíjas lakosságról és az őket érintő hátrányos megkülönböztetésekről a foglalkoztatás terén. Az önkormányzat, mint foglalkoztató a településen fokozottan figyel a nyugdíj előtt álló dolgozók pozitív megkülönböztetésére.

Az alábbi táblázatból megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma a településen 2011-2015. között csökkentést mutat, az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma azonban növekedést jelez.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	fő	fő	%
2011	824	65	8%
2012	826	90	11%
2013	704	86	12%
2014	737	118	16%
2015	642	119	19%

Forrás: TelR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időskorúak közösségi élet gyakorlásához való hozzáférése

Az önkormányzat az idősök közösségi életben való részvételét, civil szerveződését, közösségépítését, mentális állapotának javítását a minden évben meghirdetett egyesületek, civil szervezetek támogatására kiírt pályázati lehetőségével segíti. 2017. évben 12 fféle olyan jellegű program megvalósítását támogatta a Képviselő-testület, mely az idősök közösségi élet gyakorlásához való hozzáférést segíti elő, továbbá a Tiszaújvárosi Nyugdíjasok Egyesület működését és programjainak megvalósítását az önkormányzat éves szinten több millió forinttal támogatja.

Az önkormányzat a kulturális programok szervezésében való közreműködéssel, ingyenes helyiség biztosításával nyújt lehetőséget arra, hogy a nyugdíjas egyesület és az önkormányzati intézményekben ellátott időskorúak is megmutathassák magukat, együtt éljék át a szereplés élményét, építsék kapcsolataikat. A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ az időskorúak közösségi életben való részvételéhez az önkormányzati esték rendezvénysorozat megvalósításával járul hozzá.

Az időskorúak közösségi közlekedéshez való hozzáférése

Az időskorúak közösségi közlekedéshez való hozzáférése érdekében az önkormányzat – a helyi járatokon kívül – külön szerződés alapján, temetői járatokat közlekedtet az Autóbusz-állomás – Tiszapart városrész – Sajószöged Városi Temető útvonalon, valamint Tiszaszederkény városrészbe, illetve egyéb célú szerződéses járatok is indulnak. A temető útvonalon közlekedő autóbuszok többségében alacsony padlózatú járművek.

A tiszaujvárosi autóbusz-állomáson megvalósult a valós idejű utas-tájékoztatás. A kocsikállásokon elektronikus kijelzőn keresztül történik az induló autóbuszjáratok adatainak megjelenítése. Ezen kívül 2 db összesítő kijelzőn keresztül tájékozódhatnak az utasok az induló és érkező autóbuszjáratokról.

Az autóbusz-állomáson az esélyegyenlőség biztosítása érdekében kialakításra került egy illemhely a mozgáskorlátozottak részére, valamint akadálymentesített az autóbusz-állomás peron járdaszegélye. Az úgynevezett SOS-oszlop használatával lehetőség van a közvetlen segítség kérésére – a forgalmi szolgáltatótól – az arra rászoruló személyeknek.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az időskorúak egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az időskorúak az egészségügyi alapellátást 8 felnőtt háziorvosi körzetben vehetik igénybe. Ennek keretében történik vizsgálatuk, gyógykezelésük, egészségi állapotuk ellenőrzése, orvosi rehabilitációjuk, szükség esetén szakorvosi, vagy fekvőbeteg gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalásuk.

Az alapellátáson túl az önkormányzat az időskorúak egészségmegőrzése, betegségmegelőzése, az ellátásokhoz való hozzájutás segítése érdekében az alábbi intézkedéseket teszi:

- Az alanyi jogosultság mellett méltányosságból is támogatást nyújt a gyógyszerköltségekhez, gyógyászati segédeszközök kiváltásához.
- Otthoni szakápolási szolgálat működtetésével segítséget nyújt a kórházi ellátásból kikerülő, de továbbra is szakszerű ápolást igénylő időskorúak részére.

- A mozgásképtelen vagy mozgásukban korlátozott, nehezen közlekedő időskorúak ellátása érdekében mozgó laboratóriumi szolgáltatást, a lakásukon történő vérvétel lehetőségét biztosítja, segítve ezzel a gyógyító terápia mielőbbi megkezdését, hatékonyságát.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ az időskorú lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások körében nagy figyelmet fordít az időskorúak életminőségének megőrzésére, betegségeinek megelőzésére, mentális állapotuk javítására, ezért az idősok számára is biztosított a speciális joga tornán vagy gyógytornán való részvétel, orvosi tanácsadás, illetve több alkalommal egészségmegőrzéssel és a betegségek megelőzésével kapcsolatban felvilágosító előadásokra, fórumok megtartására is sor kerül. Az „Idősok hete” rendezvénysorozat keretében az intézmény lehetőséget biztosít egészségi állapotfelmérésekre, valamint egyéb ingyenes szűrővizsgálatokra. A „Tiszaszederkényi” Idősok Klubjában a Családsegítő Szolgálat szakemberének együttműködésével működik az időskorúak testi-lelki egészségének védelmét szolgáló „Mentakör” program és az „Őrizd meg az egészséged” egészségmegőrző foglalkozássorozat.

Az időskorúak szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Tiszaújváros Város Önkormányzata az időskorúak szociális problémájának kezelése, segítése érdekében a helyi ellátórendszerét folyamatosan az időskorúak szükségleteihez, igényeihez igazítja a pénzbeli ellátások és a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások tekintetében egyaránt.

Tiszaújváros Város Önkormányzata az időskorúak részére a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központon keresztül az alábbi szociális szolgáltatásokat teszi hozzáférhetővé:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátás – idősok klubja,
- ápolást-gondozást nyújtó ellátás.

Az idősok átmeneti elhelyezésére az önkormányzat által fenntartott 44 férőhelyes „Ezüsthíd” Gondozóházban, továbbá az idősok tartós elhelyezésére a Tiszaújvárosi Református Egyházközség által fenntartott 49 férőhelyes Nikodemos Idősok Otthonában van lehetőség.

Az „Ezüsthíd” Gondozóház kihasználtsága és feltöltöttsége évek óta magas, 90% körül mozog, az ellátás igénybevételére várakozók száma folyamatosan nő.

A növekvő lakossági igényeknek, és az ellátást kérelmezők egészségi állapotának megfelelő ellátása érdekében Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2016. júniusi ülésén döntött arról, hogy 2018. január 1. napjától a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ keretei között, 6 férőhelyes demens részleggel, 20 férőhelyes idősok otthonát működtet.

b) kulturális, közművelődési és információszolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tiszaújváros közművelődési, múzeumi és könyvtári szolgáltatásait a Derkovits Kulturális Központ biztosítja. A fenntartó által előírt és rögzített, valamint önként vállalt közművelődési tevékenység keretében hivatásos és amatőr művészek közreműködésével rendez műsorokat és bemutatókat. Rendezvényeik sokrétűek, széles skálán mozognak. Minden korosztály megtalálhatja az érdeklődésének megfelelő eseményt színházi, kreatív és interaktív előadások sorában. Ilyenek pl.: a gyermek és felnőtt színházi előadások, könnyű- és komolyzenei koncertek,

kávéházi esték, ismeretterjesztő előadások, civil szervezetek kulturális programjai, különböző klubfoglalkozások, helytörténeti vetélkedők.

Az idősebb korosztály körében nagy népszerűségnek örvend az intézmény keretében működő Guzsalyas és a Szederke Diszítóművészeti Szakkör, valamint a Tiszavirág Foltvarró Kör.

A Derkovits Kulturális Központ jól együttműködik a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központtal, valamint a Tiszaújvárosi Nyugdíjasok Egyesületével. Segíti a szép korúakkal foglalkozó intézmény és civil szervezet által megvalósított programokat, illetve közös rendezvények esetében szervezői és technikai támogatást nyújt.

Az idősebb korosztály számára az információhoz való hozzájutást biztosítja:

- az önkormányzat által hetente megjelentett Tiszaújvárosi Krónika,
- a település – részben akadálymentesített – honlapja,
- a Tisza TV műsorai,
- az éves rendezvénytárgyú,
- a Derkovits Kulturális Központ honlapja és havi programfüzetei.

c) idősök informatikai jártassága

Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetők. A honlapon elérhetők és letölthetők az ügyintézéshez szükséges dokumentumok. Az önkormányzati fenntartású idős- és fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézményekben, az ellátottak részére biztosított az internet elérés, amely lehetőséget nyújt a korosztálytól független, széleskörű információk megismeréséhez és kicseréléséhez. Segítséget kapnak továbbá az idősök részére nyújtott különböző ellátások, szolgáltatásokhoz való hozzáférési, elérhetőségi lehetőségek megismeréséhez.

A Derkovits Kulturális Központ Hamvas Béla Városi Könyvtára rendszeresen szervez és valószínűleg meg számítógép, illetve internet-használati foglalkozásokat az idős korosztály számára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A városban több, az időseket tömörítő civil szervezet és önszerveződő nyugdíjas kör is működik, amelyek aktívan részt vesznek az idősebb korosztály számára szervezett programok előkészítésében, lebonyolításában. Ezek a nyugdíjas szervezetek általában az adott területen, településrészen élő időseket foglalkoztatja, így jól ismerik egymás szociális körülményeit, segítik egymást. Jó kapcsolat alakult ki a nyugdíjas szervezetek és az önkormányzat között is.

Nyugdíjas szervezetek:

- „Öszirosza” Idősök Klubja
- „Tiszaszederkény” Idősök Klubja
- „Tiszavirág” Idősök Klubja
- „Tiszaparti” Szabadidőház
- TVK Nyugdíjas Klub
- Arany Alkony Nyugdíjas Klub
- Kaffka Margit Nyugdíjas Klub
- Reménység Nyugdíjas Klub
- Egészségügyi Nyugdíjas Klub
- Tiszaújvárosi Nyugdíjasok Egyesülete
- Borostyán Alapítvány

Az önkormányzat minden évben pályázatot hirdet egyesületek, civil szervezetek tevékenységének támogatására, melynek keretén belül működésre, programok megvalósítására pályázhatnak a civil szervezetek.

Az Önkormányzat a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ intézményén keresztül biztosítja és finanszírozza az idősök számára szervezett, hagyományos rendezvényeit: Szépkorúak Új Kenyér Ünnepe, Szépkorúak Majálisa, Szépkorúak Karácsonyi Ünnepe, Idősek hete rendezvénysorozat, Kocsonya bál, Szépkorúak Nőnapj Ünnepsége.

Az önkormányzat felmérte és kielégítette azokat az igényeket, szükségleteket, amelyekkel segíteni, javítani tudja az időskorúak életkörülményeit. Megteremtette azokat a feltételeket, amelyek a szabadidő hasznos eltöltését és a közösségszerveződést, a mentális és egészségi állapot megőrzését segítik. Hozzájárult ahhoz, hogy az idősök kiszolgáltatottsága csökkenjen, biztonságérzete megerősödjön.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatására vonatkozóan az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal	Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásával kapcsolatos adatgyűjtés a közintézményekben, civil és gazdasági szférában, programok feltárása, tájékoztatás
Idősellátás helyzete	– Az alapszolgáltatások és az intézményes gondozási formák ellátotti igények szerinti determinálása. – Megfelelő humán erőforrás racionalizálása
Hospice ellátás	A hospice tevékenység mentén az együttműködés fejlesztése az idősellátásban tevékenykedő szervezetek között
Generációk közötti kapcsolat	Önkéntes munka ösztönözése az idősellátásban

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossgal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Az Országgyűlés a fogyatékossgal élő emberek hátrányainak enyhítésére, esélyegyenlőségük megalapozására, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében elfogadta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

A törvény deklarálja, hogy a tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, a fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

A fogyatékkal élő személyek számára vonatkozóan helyi adat nem áll rendelkezésre.

Legutóbb a 2011. évi népszámláláskor került sor vonatkozásukban adatgyűjtésre, önkéntes adatszolgáltatás keretében. E szerint Magyarországon 490 ezer fő volt a fogyatékkal élők száma, mely jelentősen alacsonyabb, mint a 2001. évi adat, ami annak köszönhető, hogy a népszámlálásnál megjelent a tartósan beteg kategória is. A helyzet sajnos ennél sokkal rosszabb.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előre haladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 52%.

A 2011. évi népszámlálás kategóriái szerint megállapítható, hogy a fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a testi fogyatékosok és a mozgássérültek képviselik együttesen (47%), míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 9%, a vakok és gyengén látók aránya 17%. Hallás-, beszédzavar-fogyatékossgal kb. 21%-uk szenved. Az egyéb fogyatékossgal szenvedők aránya 6%.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a.) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

„Az Európai Unióhoz való csatlakozás, a munkáltatók szemléletében az esélyegyenlőség szempontjának megjelenése, a foglalkozási rehabilitációs szakma erősödése egyaránt abba az irányba hatnak, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának mára sikerült a szegregált megoldások kizárólagosságából elmozdulnia, és a nyílt munkaerő-piaci megoldások felé előrelépnie.” (FSZK, Módszertani kézikönyv)

A *fogyatékos emberek* csoportjába tartoznak mindazok a személyek, akiknek végleges, az egész életükre kiható testi, értelmi, érzékszervi, kommunikációs, pszicho-szociális károsodása, korlátozottsága, sérülése van, amely tartós hátrányt jelent számára a társadalmi részvétel aktív gyakorlásában, és hátrányai kompenzálásában segédeszközre, speciálisan kialakított

környezetre, segítő személyre van szüksége. A fogyatékoság következményeként az egyén mindennapi tevékenységeinek végzésében akadályozottá, korlátozottá válik.

A funkcióképesség, fogyatékoság és az egészség nemzetközi osztályozása (FNO) elsősorban az egyén egészségéhez kapcsolódó állapotait rögzíti, melynek eredményeként meghatározható a fogyatékoság mértéke és nagysága.

A jelenleg érvényes szabályozás értelmében fogyatékos személynek minősülnek a mozgás-, a látás-, a hallás-, az értelmi és a halmozottan sérült emberek, az autizmus spektrumzavarral és a pszicho-szociális fogyatékosággal élők. A fogyatékos személyekhez sorolhatóak még a beszéd-fogyatékos (pl. az aphasia), illetve a tanulásban akadályozott személyek is.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény az egészségi állapotot az alábbiak szerint fogalmazza meg: *„egészségi állapot: az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait (a továbbiakban: egészségkárosodás) figyelembe véve meghatározott állapot;”*.

Az *egészségkárosodott személyek* csoportjába azok a személyek tartoznak, akiknek különböző fiziológiai, fizikai funkciói rövidebb-hosszabb ideig rendellenesen működnek, és ezért állandó vagy időszakos orvosi ellátásban részesülnek a rendellenességek gyógyítása, javítása vagy szinten tartása érdekében.

Az egészségkárosodás körébe tartozik minden olyan betegség, amely egészségügyi eszközökkel tökéletesen meg nem gyógyítható, de szinten tartható rövidebb-hosszabb ideig tartó egészségügyi beavatkozásokkal, illetve romló állapot esetén a romlás lassítható. Az *egészségkárosodott személyek esetén* a betegségük jellemzőinek figyelembevételével valósulhat meg a foglalkoztatásuk.

A munkaadók motiváltak abban, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációját elősegítsék, hiszen rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles (2011. évi CXCI. törvény 23. § (1) bekezdés) az a munkáltató, ahol az általa foglalkoztatottak átlagos statisztikai állományi létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek átlagos statisztikai állományi létszáma nem éri el a létszám 5 százalékát (kötelező foglalkoztatási szint).

Az önkormányzat is kötelezett a rehabilitációs járulék megfizetésére. Amennyiben ezt a forrást nem az államnak fizeti be, hanem megváltozott munkaképességű személyek alkalmazásához használja fel, azzal kiemelt segítséget tud nyújtani a Tiszaújvárosban élő, a foglalkoztatás szempontjából is nehéz helyzetben lévő emberek számára. Lehetőséget teremt az érintett személyeknek, hogy az intézményeknél, a hivatalban, a cégeknél olyan munkakört töltsenek be, amely hasznos a város számára és építő a foglalkoztatottak számára is. Ezek az emberek megfelelő szakmai munkát tudnak végezni, ha lehetőséget kapnak.

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a fogyatékkal élők vagy megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatását biztosítsa intézményeiben.

Intézmény neve	Foglalkoztatottak száma	Megváltozott munkaképességű munkavállalók száma
Tiszaújvárosi Polgármesteri Hivatal	76	1
Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda	103	-
Derkovits Kulturális Központ	35	-
Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ	74	-
Tiszaújváros Városi Rendelőintézet	133	5
Tiszaújvárosi Intézményműködtető Központ	163	2
Tiszaújvárosi Sport-Park Nonprofit Kft.	31	2
TiszaSzolg 2004 Kft.	106	1
Tiszaújvárosi Városgazda Nonprofit Kft.	91	4
Tisza Média Kft.	12	-

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés – 2016. december 31-ei állapot

A városban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatala Család-támogatási és Társadalombiztosítási Főosztályának Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztálya által nyilvántartott megváltozott munkaképességű – Tiszaújvárosban állandó lak-hellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező – személyek száma 2017 februárjában 59 fő volt, mindannyian rehabilitációs ellátásban részesültek. Közülük 28 fő munkaviszonyban állt.

Tiszaújváros közigazgatási területén nincs akkreditált foglalkoztató, de a Miskolci Járási Hivatal információi szerint 2016. évben is pl.: a miskolci Para-Mis Kft. 1 fő, a Horizont Alapítvány 1 fő, a debreceni KREKK-INFO Kft. 1 fő tiszaújvárosi lakost alkalmazott.

b.) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzat nem rendelkezik adatokkal a fogyatékkal élők vagy megváltozott munkaképességű emberek hátrányos megkülönböztetésére vonatkozóan a foglalkoztatás területén.

c.) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A városban működik a Mozgáskorlátozottak, Egészségkárosodottak Tiszaújvárosi Egyesülete. Az egyesület célja a működési területén élő mozgáskorlátozottak társadalmi részvételének elősegítése. Segítséget nyújt egyéni élethelyzetük javításában, munkaképességük fejlesztésében. Tájékoztatókat és egyéb kiadványokat terjeszt. Együttműködik a helyi és országos szervezetekkel. Szociális szolgáltatásokon belül a támogató szolgáltató nyújt segítséget a fogyatékkal élőknek.

A szolgáltatással érintettek köre:

- középsúlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- vak
- nagyothalló
- siket
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- autista

A támogató szolgálat általában az alábbi tevékenységeket biztosítja:

- jogi tanácsadás
- szabadidős programok szervezése
- eszköz, segédeszköz, könyv kölcsönzés
- szállító szolgálat
- személyi segítség

A térségben a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak van ellátási területe.

A Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda Alapító Okiratának megfelelően ellátja, az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek integrált nevelését, inkluzív fejlesztését.

A közoktatásban is biztosított a SNI tanulók oktatása.

A fentiekben túl a Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ működtetésében lévő „Esély” Napközi Otthon nappali ellátást és szolgáltatást nyújt az értelmi fogyatékosok számára.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Bizonyos betegségtípusok után adókedvezmény (a továbbiakban: személyi kedvezmény) illeti meg a magánszemély adózót. A személyi kedvezményt az Szja tv. szerint súlyos fogyatékos magánszemélynek minősülő személy érvényesítheti az összevont adóalap adójából.

Súlyos fogyatékos személynek azt a magánszemélyt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékosnak minősülő betegségekről szóló kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül.

A fogyatékosági támogatásban részesülő magánszemély 2015. január 1-jétől jogosult a személyi kedvezmény igénybevételére. A kedvezmény mértéke a fogyatékos állapot kezdő napjának hónapjától ezen állapot fennállása idején havonta az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5%-nak megfelelő összeg.

Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülők száma (fő)		
Év	férfiak	nők
2011	267	431
2012	246	387
2013	231	358
2014	222	356
2015	212	323

Forrás: TeIR

A fogyatékkal élő személyek egészségi állapotából adódó hátrányok és többletkiadások leküzdéséhez, többféle támogatás is igénybe vehető az alábbiak szerint:

- Magasabb összegű családi pótlék
- Fogyatékosági támogatás
- Vakok személyi járadéka
- Rokkantsági járadék
- Közgyógyellátás
- Közlekedési kedvezmény
- Parkolási Igazolvány
- Személyi jövedelemadó kedvezmény
- Gépjárműadó fizetése alóli mentesség
- Utazási kedvezmény
- Fogyatékos személyek utazási kedvezménye
- Kedvezmények a helyközi közlekedésben
- Utazási költségtérítés

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy - egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.)

Az akadálymentesítés ügye beépült az önkormányzat által megvalósított infrastrukturális beruházások műszaki tartalmába, hiszen az elmúlt tervezési időszakban bármilyen infrastrukturális beruházással kapcsolatban alapvető elvárás volt, hogy az építmények akadálymentesítése történjen meg.

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése még nem 100%-os. A közszolgáltatások info-kommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetők. A honlapon működik e-ügyintézés is, amelynek keretében elérhetők és letölthetők az ügyintézéshez szükséges dokumentumok.

a.) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek akadálymentesítettsége

Intézmény neve	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozott WC	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség
Tiszaújváros Városi Rendelőintézet	van	van	van	van	van	„A” épületben	„A” épületben	állandó nincs, ha igény van rá: telefonos elérhetőség van
Kazinczy Közösségi Ház	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Polgármesteri Hivatal	van	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Derkovits Kulturális Központ Hanivás Béla Városi Könyvtár	van	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Széchenyi István Általános Iskola	van	van	van	van	van	van	van	nincs
Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Vándor Sándor Zeneiskolája	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Éltes Mátyás Iskolája	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Kazinczy Ferenc Református Általános Iskola	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Szent István Katolikus Általános Iskola	nincs	nincs	van	van	van	nincs	nincs	nincs
Tiszaújvárosi Eötvös József Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium	van	van	van	van	van	van	van	nincs
Derkovits Kulturális Központ	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs

Intézmény neve	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozott WC	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintatható információ	Jelnyelvi segítség
Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda (Bóbita Óvoda, Katika Óvoda, Szederinda Óvoda, Szivárvány Óvoda, Tündérvár Óvoda)	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Tiszaújvárosi Tagintézménye	van	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
„Napsugár” Bölcsőde	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
„Ezüsthíd” Gondozóház	van	van	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
„Őszirozsza” Idősek Klubja	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Tiszaparti Szabadidőház	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Derkovits Kulturális Központ Tiszaszederkényi Művelődési Ház	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
„Tiszaszederkényi” Idősek Klubja - Szolgáltató ház Tiszaszederkény	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
„Eszély” Napközi Otthon	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs

b.) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A város saját honlapot működtet, amely részben akadálymentesített formában a gyengén látók számára elérhető.

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés részben biztosított a településen, azaz fogyatékkal élők számára is elérhetőek.

A város korszerű lakásállománnyal rendelkezik, 97%-a összkomfortos, 83%-a távfűtésű korszerű lakás. A város lakáshelyzetében van néhány speciális vonás. Nagyon magas (56%) a lakótelepi lakások aránya. A lakások 98-99%-a magántulajdonban van, a magántulajdonban álló lakó épületek akadálymentesítettségéről az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal.

c.) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat épületeinek – melyek egyben munkahelyet nyújtó intézmények is – akadálymentesítettsége az a.) pontban került bemutatásra.

Arra vonatkozóan, hogy a városban működő egyéb munkáltatók/munkahelyek akadálymentesítése milyen mértékben valósul meg, az önkormányzat nem rendelkezik információval, pontos adatokkal.

d.) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés jellemzői a 3.4. g) pontban kerültek részletezésre.

Az utak esetében alkalmazott gyakorlathoz hasonlóan fontos a járdák esetében is a karbantartás mellett a teljes felületen történő felújítás. Az előző években a város több pontján megtörtént az aszfaltozott járdaszakaszok diszburkolattal történt felújítása.

Fontos az út-járda kapcsolatok esztétikus, akadálymentes kialakítása, ezeket több ponton a gyalogátkelő-helyek kiemelésével oldották meg.

Az utak, járdák kialakításáról, felújításáról a Polgármesteri Hivatal gondoskodik, a karbantartás a Tiszaújvárosi Városgazda Nonprofit Kft. feladata.

e.) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ szolgáltatási körében került megszervezésre az értelmi fogyatékosok napközi otthona, az "Esély" Napközi Otthon, amely nappali ellátást és szolgáltatást nyújt az igénybe vevők számára. A fogyatékkal élők nappali ellátását enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékkal élő személyek vehetik igénybe, akikkel egyéni és csoportos terápiás foglalkozásokon folynak a fejlesztések.

A fogyatékos személyek nappali intézményében a férőhelyek száma 16 fő, melynek alapján kettő nyolc fős gondozási csoport került kialakításra.

Az intézmény elhelyezkedése Tiszaszederkény városrészben van.

A fogyatékosok nappali ellátását igénybe vevő személyek tiszaújvárosi lakosok, számuk 2016-ban 9 fő, 5 férfi és 4 nő, életkoruk 18. életévtől 31. életévig terjed. 1 fő enyhe értelmi fogyatékoságban szenved, a többiek középsúlyos értelmi fogyatékosok.

f.) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Kinyújtott Kéz Alapítvány segíti a MOL Petrolkémiai Zrt.-nél, annak jogelődjénél létesített munkaviszonnyal összefüggésben bekövetkezett balesetek sérültjeit, illetve a foglalkozási és egyéb megbetegedést szenvedett munkavállalók – halálos kimenetelű baleset esetén az elhunyt közeli hozzátartozói – számára az életkörülményeik javítását, a balesetek, foglalkozási eredetű megbetegedések okozta egészségkárosodással és életkörülmények romlásával járó anyagi hátrányok enyhítését és ezen munkavállalók, illetve közeli hozzátartozóik részére a társadalmi életbe való beleilleszkedés elősegítését végzi.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
A település nem rendelkezik részletes statisztikai adatokkal, a fogyatékkal élőkéről (számuokról, fogyatékoság mértékéről, foglalkoztatottságukról, stb.) és problémáikról	- Fogyatékkal élőkkel foglalkozó saját adatbázis létrehozása - Kapcsolatfelvétel és együttműködés térségi és országos fogyatékkal élőkét segítő szervezetekkel
Hiányoznak a fogyatékosággal élők foglalkoztatását előirányzó tervek, nincs információ a foglalkoztatásukról	- Kapcsolódás fogyatékkal élők foglalkoztatását elősegítő programokhoz - Lehetőség szerint fogyatékkal élő munkavállaló alkalmazása az önkormányzatnál, önkormányzati fenntartású intézményekben, gazdasági társaságoknál - Fogyatékkal élők közfoglalkoztatása önkormányzati intézményekben – lehetőségének vizsgálata
Szolgáltatások elérhetősége	- Akadálymentes fizikai környezet biztosítása, a meglévők fenntartása - Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása (fizikai akadálymentesítésen túl) - Társadalmi befogadás elősegítése pályázati programokon keresztül

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Tiszaújváros Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a városban működő társadalmi (civil) szervezetekre. Az önkormányzat évről-évre saját költségvetése terhére pályáztatási formában kívánja elősegíteni a civil társadalom megerősödését, fejlődését, a szervezetek társadalmi szerepvállalását. Célja továbbá azon szervezetek támogatása, melyek tevékenységükkel a Tiszaújvárosban élők érdekeit szélesebb körben szolgálják, illetve olyan programokat valósítanak meg, melyek a város hírnevét öregbítik.

a.) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

3-7. pontban szereplő területeket érintő civil szervezetekkel közfeladat ellátási szerződés nem kötött. Tiszaújváros Város Önkormányzatának gazdasági társaságai azonban hozzájárulnak az önkormányzat kötelező feladatainak ellátásához.

Közzolgáltatási feladat	
Tiszaújvárosi Sport-Park Nonprofit Kft.	– Az egészséges életmód segítségét szolgáló szolgáltatások (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok) – Kulturális szolgáltatás, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok) – Az egészséges életmód és a szabadidősport gyakorlása feltételeinek megteremtése; a gyermek-és ifjúsági sport támogatása (Állami feladat.) – Sport, ifjúsági ügyek (A helyi közügyek/ helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok) – Támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, erősíti a település önfenntartó képességét. (A helyi önkormányzat a feladatai ellátása körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel)
	– Szakközépiskolai, szakiskolai oktatásban, valamint a felnőtt oktatásban való részvétel. (Állami feladat.) – A kulturális örökség helyi védelme. (Az állami/önkormányzati szervek együttműködnek az érintett gazdasági szervezetekkel.) – A nemzeti emlékhelyek védelme és hozzáférhetővé tétele. (Az állami/önkormányzati szervek együttműködnek az érintett gazdasági szervezetekkel.) – Az épített környezet kialakítása és védelme. (Az állami/önkormányzati szervek együttműködnek az érintett gazdasági szervezetekkel.) – Településtudás (közutak locsolása, síkosság-mentesítés), helyi közterületek tisztántartása, helyi környezet-, és természet-

Tiszaújvárosi Városgazda Nonprofit Kft.	védelem. (Önkormányzati feladat.) – Települézüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, a közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása). (Önkormányzati feladat.) – A katasztrófákra történő felkészülés, részvétel a katasztrófák elleni védekezés és helyreállítás, újjáépítés feladataiban, valamint a környezet veszélyeztetésének, károsításának megelőzésében és elhárításában, következményeinek felszámolásában. (A hatóságok a katasztrófavédelemben részt vevők bevonásával, illetve közreműködésével biztosítják a feladat ellátását.) – Felnőttképzési tevékenység: meghatározott jogalanyok saját képzési programja alapján megvalósuló iskolarendszeren kívüli olyan képzése, amely célja szerint meghatározott képzettség megszerzésére, kompetencia elsajátítására irányuló általános képzés, felnőttképzéshez kapcsolódó szolgáltatás. (Állami feladat.) – Helyi közfoglalkoztatás. (Önkormányzati feladat)
„Tisza Média” Műsorkészítő- és Szolgáltató Kft.	– Televízióműsor összeállítása, szolgáltatása, hírközlés, információszolgáltatás.
TiszaSzolg 2004 Közszo- szolgáltató, Vagyonkeze- lő és Gazdaságfejlesztő Kft.	– Termál- és Gyógyfürdő üzemeltetése, mely a gyermekek, a családok és az idősek számára is hasznos szabadidős tevékenységet biztosít. – Fizikai közérzet javító szolgáltatás, vendéglátás, szálláshely üzemeltetés. – Távfűtési szolgáltatás. – Ingatlankezelés.
Közszolgáltatási feladat	
Tiszaújvárosi Városi Rendelőintézet	– Egészségügyi alapellátás, járóbeteg szakellátás, gyógyfürdő szolgáltatások, aktív fekvőbeteg ellátás (egynapos sebészet), mozgó szakorvosi szolgálat, valamint otthoni hospice ellátás és otthoni szakápolási feladatok ellátása. (A helyi köz- ügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok)
Tiszaújvárosi Intézményműködtető Köz- pont	– Felelős a hozzárendelt költségvetési szervek gazdálkodásának megszervezéséért és irányításáért, a vagyon használatával, védelmével összefüggő feladatok teljesítéséért, a pénzügyi, számviteli rend betartásáért. (Önkormányzati feladat)
Tiszaújvárosi Napközi Otthonos Óvoda	– Óvodai ellátás biztosítása. (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok)
	– Kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; a helyi közművelődési tevékenység támogatása, muzeális feladat ellátása. (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok.) – Színházi előadások, gyermekrendezvények, könnyű és

Derkovits Központ	Kulturális	komolyzenei koncertek, filmszínházi előadások, szórakoztató rendezvények megvalósítása. – Nemzeti és állami ünnepek szervezése, lebonyolítása. A Városi Önkormányzat megbízásából és támogatásával a városi szintű nagyrendezvények szervezése. – A közösségszervezés, a helyi öntevékeny és önszerveződő, alkotó közösségek, amatőr művészeti csoportok, kulturális egyesületek, körök működésének támogatása, az egyedi és társadalmi kezdeményezések felkarolása, segítése. – Az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életésélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, valamint tanfolyamok szervezésének és lebonyolításának segítése.
Tiszaújvárosi szolgáltató központ	Humán-	– Gyermekek jótételező szolgáltatások és ellátások. (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok) – A területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása. (A helyi közügyek/helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok)

b.) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Kapcsolatok, együttműködések

A Képviselő-testület a lakosság megelégedettségének egyik zálogát látja abban, hogy a városban működő civil szervezetekkel, egyházakkal, szakmai és lakossági érdekképviselői és érdekvédelmi szervezetekkel, megyei és országos intézményekkel, a gazdasági élet szereplőivel folyamatos párbeszédet folytat, és törekszik a meglévő kapcsolatok fejlesztésére, új kapcsolatok kialakítására.

A Képviselő-testület e kapcsolatokban az egyenrangú partnerséget elismerve a városi érdekeket kívánja megjeleníteni, ezért támogat minden olyan kezdeményezést, amelyek az önkormányzati feladatok hatékonyabb, eredményesebb ellátását és a lakossági igények magasabb színvonalon történő kielégítését segítik elő. Ennek érdekében fontos, hogy az önkormányzat továbbra is működtesse az érdekegyeztetés fórumait, tegye lehetővé, hogy a szakmai, lakossági érdekképviselői szervezetek kifejthessék álláspontjukat az őket közvetlenül érintő döntésekkel kapcsolatban.

Az önkormányzat - a lehetőségekhez mérten - továbbra is támogatja az általa létrehozott Tiszaújvárosi Mecénás Közalapítványt, melynek célja Tiszaújváros művészeti és kulturális életében a hagyományok megalapozása, elindítása, továbbélésének segítése, valamint a tehetséges, jó képességű, tiszaújvárosi lakóhellyel rendelkező fiatalok alap-, közép- és felsőfokú tanulmányainak támogatása.

Az önkormányzat hatékony együttműködési rendszert alakított ki a nemzetiségi önkormányzatokkal, melyet igyekszik a jövőben fenntartani és támogatja őket az identitásuk megőrzésében. Az együttműködés területei elsősorban az oktatás, foglalkoztatás, az egészségügy és a kulturális értékek megőrzése. Közös feladat a kölcsönösség, egyenrangúság biztosítása ebben a kapcsolatban. A nyilvánosság biztosítása, a döntések előkészítésének, végrehajtásának és a működésnek az átláthatósága az önkormányzat legfontosabb feladatai közé tartozik, ezáltal

juthat a lakosság információkhoz az önkormányzat tevékenységéről, és ez teremt lehetőséget a véleménycserére, a polgárok jogainak és kötelezettségeinek megismerésére.

Az önkormányzat éves kommunikációs tervének megfelelően folyamatosan biztosított a Képviselő-testület, valamint a lakosság, a gazdálkodó szervezetek és egyéb helyi szervezetek közötti kapcsolattartás, tájékoztatás és véleménycsere.

Az önkormányzat nemzetközi kapcsolatok területén folytatja, fejleszti a testvérvárosi, illetve partnerségi kapcsolatokat jelenlegi partnereivel, továbbá szorgalmazza új kapcsolatok kialakítását a kölcsönös tapasztalatcsere, a gazdasági, kulturális, közigazgatási együttműködés elősegítése érdekében. Továbbra is törekszik arra, hogy a határon túl élő magyarság által lakott városokkal is ápolja kapcsolatait.

Civil szerveződések

A Képviselő-testület igyekszik a civil szervezetek tevékenységét ösztönözni és segíteni egyaránt. Ennek érdekében létrehozásra került egy pályázati alap, amely az egyesületek, civil szervezetek támogatását szolgálja. A szervezetek évente pályázhatnak a megrendezésre kerülő rendezvényeik, illetve éves működési költségeik támogatására. A felosztható keretösszeg az éves költségvetési lehetőségektől függően 10-15 millió forint. A beérkezett támogatási kérelmek jellemzően évről évre növekvő tendenciát mutatnak. A pályázatokkal, a döntéscélköszítéssel és a támogatások felhasználásának ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat szintén az Intézményfelügyeleti, Szociális és Sport Osztály végzi, együttműködve a Pénzügyi, Fejlesztési és Városüzemeltetési Osztállyal. 2016-ban 86, 2017-ben 84 pályázó szervezet volt. Elmondható, hogy jelenleg a városban több olyan civil szervezet is van, amely csak az önkormányzat által nyújtott támogatásból tudja működését biztosítani.

A helyi civil szervezetek aktivitása tevékenységtől függően változó. Az aktívabb szervezetek közé tartoznak a sport, a kulturális és az érdekvédelmi feladatokat felvállalók.

Tiszaújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének 39/2017. (III.30.) határozata az egyesületek, civil szervezetek támogatási kérelmeinek elbírálásáról szól. Ez alapján a városban 2017-ben 84 civil szervezet kapott 50.000 Ft-tól 400.000 Ft-ig terjedő támogatást az önkormányzat által elkülönített civil támogatási keretből működésre és különböző programok megvalósításra, ezen kívül azonban különböző jogcímeken, mint például a DSE uszodahasználatának biztosítása, a civil szervezetek más módon történő támogatása is megvalósult. A pályázati keret teljes egészében nem lett felhasználva.

A civil szervezetek közül az idősök, a gyermekek, illetve a hátrányos helyzetűek csoportjainak támogatását, segítségét szolgálja a köznevelési intézmények alapítványai, a Borostyán Alapítvány, a „Napruforgó Alapítvány” a sajátos nevelést igénylő gyermekekért, a „Nikodémus Alapítvány”, a „Segítség egy jobb életért” Alapítvány, a Petrókémiai munkavállalók beteg gyermekeinek gyógykezeléséért Alapítvány, az Alapítvány Tiszaújváros Gyermekeinek Egészségéért, a Tiszaújvárosi Nyugdíjasok Egyesülete, a Mozgáskorlátozottak, Egészségkárosodottak Tiszaújvárosi Egyesülete, a Cukorbeteg Tiszaújvárosi Egyesülete, a Tiszaújvárosi Cigány Nagycsaládok Szervezete és a Tiszaújvárosi Roma Polgárjogi Mozgalom.

c.) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Jelenleg a Heves Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási Társulással és az Észak-magyarországi Regionális Hulladékkezelési Társulással van érvényben megállapodás.

d.) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A 2014-évi választásokat követően a városban Ruszin és Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. E két szerveződés rendszeresen szervez programokat, melyekhez az önkormányzat minden évben hozzájárul.

Tiszaújváros Város Önkormányzata Együttműködési Megállapodást kötött az alábbi nemzetiségi önkormányzatokkal	Idevonatkozó önkormányzati száma:	legfrissebb határozat
Tiszaújvárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	65/2015. (IV.16.)	határozat
Tiszaújvárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat	65/2015. (IV.16.)	határozat

e.) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A közhasznú civil szervezeteknek minden évben közhasznúsági jelentést kell készíteniük az éves tevékenységükről. Ezen jelentés nyilvános adat. A pályázati programjaik alapján lefedik a városi hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időskorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

f.) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A település for-profit szereplői általában nem vállalnak szerepet a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában. Viszont a település legnagyobb foglalkoztatói vállalaton belül komoly energiát fordítanak az esélyegyenlőség biztosítására, a társadalmi felelősségvállalásra.

Jabil Circuit Magyarország Kft. vállalásai

Az általa megfogalmazott legfőbb értékek a társadalom vonatkozásában:

- Társadalmi kerekasztal: kötelességének érzi, hogy aktív párbeszédet folytasson a társadalmi csoportokkal, beleértve a civil szervezetek segítségét úgy, hogy erőforrásait hatékonyan használja fel.
- Jövő generáció: stratégiai partnereinek tekinti az oktatási intézményeket, akik a jövő képzett szakembereit biztosítják számára.
- Adományozás: kötelességének érzi, hogy a vállalat tevékenységének helyén működő közösségeket és oktatási intézményeket, valamint munkavállalói kiemelkedő teljesítményeit szervezett keretek között támogassa.

Az általa megfogalmazott legfőbb értékek a munkatársak vonatkozásában:

- Esélyegyenlőség: foglalkoztatási politikájában egyenlő esélyeket biztosít, és támogatja a sokféleséget.
- Kétirányú kommunikáció: a vállalat sikeres működésének alappillére és a motiváció egyik fontos formája a vállalaton belüli nyílt és őszinte kétirányú kommunikáció.
- Egészség: Elkötelezett munkavállalóival és tevékenységeivel kapcsolatosan érintett közösségek egészsége iránt.

- Munka/magánélet egyensúly: olyan munkahely kialakítására törekszik, ahol munkavállalói egészséges egyensúlyt találhatnak munkájuk és magánéletük között.

A Jabil Kft. azon for-profit szereplő, amely nemcsak munkavállalói, hanem a társadalom irányába is jelentős támogatási tevékenységet folytat.

A MOL Petrolkémia Zártkörű Részvénytársaság vállalásai

A vállalat a társadalmi szerepvállalással kapcsolatosan megfogalmazta, hogy nem elég kiemelkedő gazdasági teljesítményt nyújtani, meg kell találni azt az utat, amely a humán értékek felismeréséhez vezet.

A tiszaújvárosi területű társaság négy alapítványt működtet hosszú évek óta. Ezek közül kettő a dél-borsodi régió és Tiszaújváros fejlesztését, illetve az itt élő hátrányos helyzetű, tehetséges fiatalok felkarolását célozza. Másik két alapítvány célja pedig a gondoskodás cégtől nyugdíjba vonult dolgozókról, illetve azokról, akik az eltöltött munkaviszonyuk alatt szenvedtek egészségkárosodást.

- A „Tiszaújváros jövőjéért” Alapítvány (TJA) révén a helyi önkormányzattal közösen támogatják a város életét és hírnevét meghatározó, kiemelkedő programokat és személyiségeket. A TJA-t 2000-ben alapította a társaság. Még ugyanabban az évben csatlakozott hozzá Tiszaújváros Város Önkormányzata, az alapítványt azóta a vállalat és az önkormányzat működteti, egyenlő arányban hozzájárulva az alapítvány anyagi forrásaihoz. Működési ideje alatt a TJA összességében közel egymilliárd forint körüli támogatást osztott ki. Az alapítvány támogatja Tiszaújváros kulturális, oktatási, egészségügyi, szociális, szabadidős és sportéleti tevékenységét. Segíti a város nemzeti és nemzetközi kulturális és sport rendezvényeinek megszervezését, lebonyolítását, továbbá a városi közéletben meghatározó szerepet betöltő média támogatásával hozzájárul a város nemzeti, illetve nemzetközi ismertségének, illetve elismertségének az elmélyítéséhez. Az alapítvány támogatja a város kulturális, oktatási, egészségügyi, szociális és szabadidő eltöltésére hivatott intézményeinek, valamint sportlétesítményeinek színvonalas működtetését, annak érdekében, hogy a város a kultúrában, az oktatásban, az egészségügyben, a sportéletben eddig elért kiemelkedő eredményeit tovább gyarapítsa.
- A MOL Petrolkémia Zrt. a **Dél-Borsodi Régióért Alapítvány** (DBA) révén a térség 31 településén igyekszik javítani az ott élők életfeltételeit, hozzájárul az ott élő fiatalok oktatási körülményeinek javulásához. A DBA-t 2000-ben alapította a társaság. Működésének éve alatt százmillió forintot meghaladó összegben osztott ki támogatásokat többek között a településfejlesztés, az egészségügyi és szociális ellátás, a hátrányos helyzetű fiatalok segítése terén.
- A **Borostyán Alapítvány** a társaságtól és jogelődjétől nyugdíjba vonult munkavállalók életkörülményeinek javítását célozza. Célja a TVK-tól, annak jogelődjétől, valamint a TVK által alapított kft.-ktől nyugdíjba vonult volt munkavállalók támogatása, különös tekintettel életkörülményeik javítására, egészségi állapotuk miatt szükségessé váló gyógykezelések elősegítésére, valamint a társadalmi életben való aktív részvételük előmozdítására. Az alapítvány biztosítja a fedezetet a nyugdíjasok temetési segélykérelmeihez. Tevékenységi köre az évek során kibővült a nyugdíjas klubok működtetésével és a nyugdíjas találkozókat megszervezésével, lebonyolításával.

- **A Kinyújtott Kéz Alapítvány** a társaságnál és jogelődjénél foglalkoztatott munkavállalók számára a munkaviszonnyal összefüggésben elszenvedett balesetük, egészségkárosodásuk miatt kialakult hátrányok enyhítését célozza. Célja a TVK-nál, annak jogelődjénél létesített munkaviszonnyal összefüggésben bekövetkezett balesetek sérültjei, illetve foglalkozási és egyéb megbetegedést szenvedett munkavállalók – halálos kimenetelű baleset esetén az elhunyt közeli hozzátartozói – számára életkörülményeiknek javítása, a balesetek, foglalkozási eredetű megbetegedések okozta egészségkárosodással és életkörülmények romlásával járó anyagi hátrányok enyhítése és ezen munkavállalók, illetve közeli hozzátartozóik részére a társadalmi életbe való beilleszkedés elősegítése.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a.) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti-ségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az adatelemzési folyamatot az önkormányzat „látóterében” lévő szervezetek, intézmények beszámolóira, elkészült koncepciókra, tervekre építettük, illetve a Polgármesteri Hivatal saját adatgyűjtésére. Így releváns, partnerek által elkészített adattáblákat használtunk.

A városban működő települési nemzetiségi önkormányzatok (roma, ruszin) jogszabálynak megfelelően elfogadás előtt véleményezik a HEP-et.

b.) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a lakosság, valamint az esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, illetve egyéb állami vagy önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházak számára elérhető Tiszaújváros (www.tiszaujvaros.hu), valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság honlapján (www.szgyf.gov.hu).

A magánszemélyek, valamint a különböző szervezetek észrevételeket tehetnek a lakossági bejelentések fogadására már létrehozott ingyenesen hívható zöldszámon (80/200 – 839). A helyi esélyegyenlőségi programban érintett célesoportok javaslataikkal fordulhatnak érdek-képviselői szerveikhez is.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése:

Beazonosított probléma	Fejlesztési lehetőség
Mélyszegénységben élők és romák	
Adathiány a roma nemzetiségűek számáról, iskolázottsági szintjük-ről	A romákkal kapcsolatos adatbázis elkészítése becsült adatokkal.
Adathiány a mélyszegénységben élők számáról, az eladósodottság mértékéről	Mélyszegénységben élőkkel foglalkozó adatbázis létrehozása.
Magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma	Alacsonyan iskolázottak ösztönzése felnőttképzés keretében az általános iskola elvégzésére. Alacsonyan iskolázottak számára felnőtt szakképzés beindítása helyben, a hiányszakmákban. Alacsonyan iskolázottak önfoglalkoztatásának segítése mezőgazdasági szociális szövetkezet létrehozásával.
Magas a pályakezdő fiatal munkanélküliek száma	Pályakezdő fiatalok számára új szakmák elsajátítása/átképzés felnőttoktatás keretében. Pályakezdő fiatalok számára személyes kompetenciák fejlesztése.
A munkaerő-piaci felzárkóztatást, szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek hiánya	A munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek felkutatása a térségben. A helyi civil szervezetek által a nyújtott szolgáltatások bővítése munkaerő-piaci szolgáltatásokkal.
Gyermekek	
Az önkormányzat számára nyújtott adatszolgáltatások összehangolása	A településszintű esélyegyenlőségi tervhez, köznevelésben megállapított esélyegyenlőségi tervhez és az egészségfejlesztési tervhez szükséges adatbegyűjtési csatornák összehangolása.
Intézményközi kommunikáció fejlesztése	Ösztönözni kell a kiskorúak élethelyzetének javításáért tevékenykedő szervezetek rendszeres kommunikációs alkalmait. Település-szintű esetkonferenciák szervezése.
Ifjúsági szervezetek támogatása	Elősegíteni a településen működő civil ifjúsági szervezetek létrehozását és támogatni mindazon kezdeményezéseket, melyek erősítik a várososhoz való kötődését a fiataloknak. Megteremteni azokat a feltételeket, színtereket, melyek segítségével érdekeiket jobban meg tudják jeleníteni a fiatalok.

Nők	
Az önkormányzat nagyon kevés adattal rendelkezik a nők helyzetét illetően	Nők helyzetéről helyi adatgyűjtés. Kapcsolatfelvétel a helyi és térségi civil szervezetekkel. Kapcsolatfelvétel regionális és országos, nőket támogató civil szervezetekkel.
Nők körében tapasztalható munkanélküliség	Foglalkoztatás elősegítése, támogatása. Alternatív foglalkoztatási formák bevezetése, népszerűsítése. Családi szerepeket megerősítő és támogató programok megvalósítása.
Családbarát munkahelyek hiánya/nincs kellő információ, hogy a munkahelyek milyen mértékben teljesítik ezt a kritériumot	Családbarát munkahely cím kritériumrendszerének népszerűsítése. Családi szerepeket megerősítő és támogató programok megvalósítása (pályázati támogatás). Családbarát munkahelyek kialakítása civil és egyházi szervezetek bevonásával (pályázati támogatás). Közintézményekben családbarát támogatói rendszer kiépítése (rugalmas munkakezdés, kapcsolattartás gyes-en lévő munkatársakkal, családi napok szervezése, stb).
Családon belüli erőszak, nőbántalmazás kellő információ hiánya (a probléma általában rejtve marad a jellegéből fakadóan)	Rendőrség, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgáltatás statisztikái: történjen meg erre vonatkozóan adatgyűjtés, krízishelyzetbe kerülő nők, családok számának feltérképezése, a nők/családok által igénybe vehető szolgáltatások kapacitásának meghatározása. Krízishelyzetben lévő nők/családok számára igénybe vehető szolgáltatások kialakítása és működtetése (civil és egyházi szervezetek, pályázati erőforrás bevonásával). Lakossági tájékoztatás: Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai – felismeréstől a támogatásig.
A nők körében gyakori a nyugdíjazáshoz szükséges munkaévek számának hiánya	Adatgyűjtés és tájékoztatás munkaképes korú nők körében, fokozott figyelemmel a kisgyermekes családokra. Alternatív foglalkoztatási formák bevezetése.
Idősek	
Idősellátás helyzete	Az alapszolgáltatások és az intézményes gondozási formák, ellátotti igények determinálása. Megfelelő humánerőforrás racionalizálása.
Hospice ellátás	A hospice tevékenység mentén az együttműködés fejlesztése az idősellátásban tevékenykedő szervezetek között.
Generációk közötti kapcsolat	Önkéntes munka ösztönözése az idősellátásban.
Fogyatékkal élők	
A település nem rendelkezik részletes statisztikai adatokkal, a fogyatékkal élőkéről (számukról, fogyatékoság mértékéről, foglalkoztatottságukról, stb.) és problémáikról	Fogyatékkal élőkkel foglalkozó saját adatbázis létrehozása. Kapcsolatfelvétel és együttműködés fogyatékkal élőket segítő térségi és országos szervezetekkel.

Hiányoznak a fogyatékossggal élők foglalkoztatását előirányzó tervek, nincs információ a foglalkoztatásukról	Kapcsolódás fogyatékkal élők foglalkoztatását elősegítő programokhoz. Lehetőség szerint fogyatékkal élő munkavállaló alkalmazása az önkormányzatnál, önkormányzati fenntartású intézményekben, gazdasági társaságoknál. Fogyatékkal élők foglalkoztatása önkormányzati intézményekben – lehetőségének vizsgálata.
Szolgáltatások elérhetősége	Akadálymentes fizikai környezet biztosítása, a meglévők fenntartása. Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása (fizikai akadálymentesítésen túl). Társadalmi befogadás elősegítése pályázati programokon keresztül.

2. Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) Intézkedési Terve, Tiszaújváros 2017.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Intézkedés tartalma	Intézkedés felelőse	Intézkedés megvalósításának határideje	Intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. Valamennyi célcsoportra irányuló intézkedés										
I/1.	Védett célcsoportokra vonatkozó adatgyűjtés rendszeresítése Onállóan, ill. kormányhivatal, más szervezetek együttműködésében	Speciális adatbázisok, ágazati és célcsoport nyilvántartások hiánya, ill. nem rendezett állapota	Ágazati és célcsoport információk összehangolása, lehetséges beavatkozások tervezésének elősegítése	Onkorm. stratégiai anyagai: Gazd. Prog., Szoc. Szolg. szerv. Konceptió, ITS; HVS (Helyi Vidékfej. Stratégia)	Esélyegyenlőségi nyilvántartás, szakterületi alapú és összesített problématerkép készítése. Helyi és ágazati párbeszéd tervezési és kommunikációs anyagainak biztosítása	Jegyző, ill. általa megbízott szakember, RONOK bevonásával	Folyamatos	Erről szóló intézkedés, ill. ennek revideált majd korrigált változata (2 ill. 5 éven belül)	Szociálpolitikai kerekasztal, önkorm. szakemberek; pályázati forrásokkal kiegészítve	Közigazg. beágyazódás
I/2.	Helyi fejlesztések, programok esélyegyenlőségi szempontú követése	Szükség van a befejezett programok fenntarthatóságának vizsgálatára	Közvetlen információkat szerezni az implementáció és a kötelezettségvállalások teljesüléséről	ITS, Nemzeti Roma Stratégia	A város, a helyi lakosok szempontjából kiemelten fontos kezdeményezések utóhatásának értékelése	Jegyző által megbízott helyi szakember irányításával	Folyamatos	Munkatervben megjelölt indikátorok alapján	Képv. test. által megszabott keretek között	L.d. előző „I” pont

NRS – Nemzeti Roma Stratégia (2011-2020)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltart esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Intézkedés tartalma	Intézkedés felelőse	Intézkedés megvalósításának határideje	Intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
II. Mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
II/1.	Közfoglalkoztatási és egyéb munkaerőpiaci programok Kapcsolódás helyi, ill. térségi kezdeményezésekhez	Az alacsony iskolai végzettségűek helyzete a legkritikusabb.	Alacsony képzettségűek bevonása programokba v. aktív munkaerőpiaci projektekbe (képzés)	ERAK, NRS TÁMOP 1.1.2, 1.1.4	Követni további kiírásokat: a) szociális gazdaság b) vállalkozásfejlesztés c) szociális földprogramok	Polgármester	pályázati feltétel	Országos v. helyi kötelezettség-vállalás alapján	Polg. m. + képv. test. határozatban foglaltak Szociálpolitikai kerekasztal bevonása	Országos, ill. strukturális feltételektől függ
II/2.	Települési szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz való hozzáférés	Alacsony státuszú lakosok és romák szociális/gy.jóléti/kult./adottság-véd. ellátásokhoz hozzáférése	Helyi célcsoportok tájékoztatása, különösen a fokozott krízishelyzetbe kerültekre	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Speciális problémákkal küzdő célcsoportok azonosítása, a beavatkozás további lépéseinek megtervezésével	Polgármester	Folyamatos	Szolgáltatások igénybevétele alapján	Polg. m. + képv. test. rendeletben, határozatban foglaltak Szociálpolitikai kerekasztal bevonása	A helyi el-látó rendszer intézményein keresztül

NRS: Nemzeti Roma Stratégia, ERAK: Észak-magyarországi Regionális Képző Központ

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltűrt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Intézkedés tartalma	Intézkedés felelőse	Intézkedés megvalósításának határideje	Intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
III. Gyermekesélyegyenlősége										
III/1.	Gyerekszegénység leküzdését célzó kezdeményezésekhez kapcsolódás	A jelenség előfordulásának azonosítása a városban	Gyerekszegénység leküzdését célzó programokhoz csatlakozás	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2015 Gyerekszegénység – 2012. Civil jelentés	Kritikus területek felmérése	Jegyző által megbízott helyi szakember	Folyamatos	Helyi javaslatok alapján	Megbízott munkacsoport	Pályázati támogatástól függően
IV. Nők esélyegyenlősége										
V/1.	A napközbeni ellátás formáinak kiterjesztése a nők rugalmasabb foglalkoztatása előmozdítására	Piaci és nem piaci helyi kezdeményezések felmérése, tervek a kialakításra	A kisgyermekes anyák foglalkoztatásának magasabb rátája	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2015	Férőhelyek felmérése, távolsági, közlekedési, pénzügyi nehézségek csökkentése	Polgármester	Folyamatos pályázati feltétel	Felmérés alapján	Megvalósítási terv alapján	A helyi el-látó rendszer intézményein keresztül
IV/2.	Nők tudatosabb helyi szerepvállalása	Gender szakadékok csökkentése	Nők munkába állása, egészségügy, tájékoztatás, áldozatvédelem	Partszélekről a fősodorba, 2009	Gender szempontok előtérbe állítása	Jegyző által megbízott helyi szakember	Folyamatos	Esetmegbeszélések száma	1 fő felkészített helyi szakember	További szakemberek bevonása

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Intézkedéssel elért kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Intézkedés tartalma	Intézkedés felelőse	Intézkedés megvalósításának határideje	Intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Intézkedés megvalósításhoz szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
V. Idősek esélyegyenlősége										
V/I.	Települési egészségvédelmi / életviteli program támogatása	Egyre több a háztartásban egyedül élő idős ember, a növekszik a megöregyültek száma.	Az egyedülálló nyugdíjasok támogatása a városi jóléti modell egyik prioritása.	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció 2015	A szociális alapszolgáltatások intenzitásának a növekedése jellemző.	Megbízott helyi szakember	Folyamatos, ill. pályázati feltétel	Helyi orvos szakember, ill. csoport által megállapítva	Pályázat, ill. önrétől függően	A helyi el-látó rendszer intézményein keresztül

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Intézkedés címe, megnevezése	A helyzet-elemzés következtetéseiben feltart esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Intézkedés tartalma	Intézkedés felelőse	Intézkedés megvalósításának határideje	Intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Intézkedés eredményének fenntarthatósága
VI. Fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
VI/1.	Fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítése	Az érintettekkel kapcsolatos információk hiányosak	A helyi foglalkoztatási lehetőségek szerinti megkeresése a fogyatékkal élők foglalkoztatásával kapcsolatban	Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió 2015 Gazdasági Program	Térségi tapasztalatok alapján foglalkoztatási keretek keresése. Megállapodások előkészítése vállalkozói körrel	Jegyző által megbízott szakember	Folyamatos	Megbízás alapján javaslat, munkaterv	Helyi képviselőtestület által jóváhagyott keretek között	Helyi paktumok mintájára
VI/2.	Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	Fizikai és infokommunikációs hozzáférés még nem teljes	Teljes körű akadálymentesítés a közintézményekben	Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió 2015	Kommunikációs és információs akadálymentesítés Folyamatos és ütemezett akadálymentesítés	Jegyző által megbízott szakember	Folyamatos	Akadálymentesített épületek száma	Pályázat, ill. önerőtől függetlenül	A helyi el-látó rendszer intézményein keresztül

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP IT-ben vállalt feladatok megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására évente Esélyegyenlőségi konferenciát tart.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

Tiszaújváros Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtása érdekében évente Esélyegyenlőségi konferenciát szervez és tart az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportokhoz tartozóan az érintett önkormányzati intézmények vezetői, szakértők, helyben működő civil szervezetek képviselői részvételével.

Az Esélyegyenlőségi konferencia üléseiről jegyzőkönyv készül.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a Polgármesteri Hivatal ellenőrzi, és javaslatot készít a Helyi Esélyegyenlőségi Program szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelősei, önkormányzati intézmények beszámolóit, illetve a helyi társadalmi szervezetek jelzései alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló Esélyegyenlőségi konferencia összehívása.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége évente megszervezni az Esélyegyenlőségi konferenciát.
- Gondoskodik arról, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat.
- Támogatja, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásához.
- Köteles az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A Polgármesteri Hivatal és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítsék.
- Kötelességük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, vagy ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához, a HEP IT-t módosítani szükséges.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén a HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

Tiszaújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Tiszaújváros Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2017 – 2022. közötti időszakra vonatkozóan a 2017. május 25. napján megtartott ülésén, a 92/2017. (V.25.) határozatával elfogadta.

Bráz György
polgármester

Tiszaújváros, 2017. május 25.